

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОВА І СВІТ: МОВОЗНАВЧІ, ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ І
ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ»

Київ, 2026

УДК 81'1:82.0:81'25(063)

Збірка матеріалів VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної Інтернет-конференції «Мова і світ: мовознавчі, літературознавчі і перекладознавчі аспекти взаємодії»: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля / Уклад. Ігошев К. М. Київ.: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. Володимира Даля, 2026. 225 с. Бібліограф. у кінці ст.

ДО ЗБІРКИ UVІЙШЛИ МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ «МОВА І СВІТ: МОВОЗНАВЧІ, ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ», ЩО ВІДБУЛАСЯ 24 КВІТНЯ 2026 РОКУ В СХІДНОУКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМ. В. ДАЛЯ (М. КИЇВ)

ЗМІСТ

Секція 1. Актуальні питання іноземної філології. Теорія та практика перекладу в Україні та світі

Бутко К. М.	Використання ідіом на позначення стану здоров'я в розмовній англійській мові: експресивний аспект	7
Бутко К. М.	Проблема адекватності перекладу громадсько-політичного дискурсу в сучасному медійному просторі (на матеріалі Telegram-каналів)	12
Данько Є. В.	Особливості перекладу фразеологізмів на позначення жінок у романі Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті»	16

Секція 2. Практичні питання галузевого перекладу

Колініченко А. А.	Відтворення емотивного потенціалу лексико-стилістичних засобів у перекладі роману В. Вулф «Орландо»	20
-------------------	---	----

Секція 4. Українська філологія та літературознавство

Гарбуз П. І.	Новела «Модри камень» як гімн любові	25
Гіль Я. Р.	Філософська концепція Буття у новелі Івана Франка «Сойчине крило»	27
Даниловська К. Я.	Національна ідентичність та образ України в ліриці Василя Симоненка: від патріотичного пафосу до синівської сповіді	31
Колодюк І. О.	Тексти сучасної української літератури як інструмент формування мовної та комунікативної компетентності студентів (на матеріалі творів Оксани Забужко, Андрія Любки)	33
Мелешко З. А.	Феміністичний дискурс у творчості Лесі Українки: образ сильної жінки як суб'єкта історії	36
Плоха Ю. Ю.	Колористична партитура екзистенційного світу Юрка Покальчука (на матеріалі збірки «Не наступайте на любов...»)	38
Полуянова А. С.	Акцентування слів як важлива складова орфоепічних норм сучасної української мови	43
Рижова Є. В.	Людина і Вічність: екзистенційні виміри лірики Ліни Костенко	49
Романько Є. А.	Етичний імператив та проблема вибору в драматичній поемі Івана Драча «Дума про вчителя»	51
Синюк М. А.	Символіка кольору в художньому дискурсі творів Лесі Дмитерко	53
Сіпайлова М. О.	Аспекти дослідження богослужбової мови українського православ'я	57

<i>Танчик Р. О., Терещук Р. М.</i>	Медіаобраз лідера-письменника як публічного інтелектуала (на матеріалі творчості Сергія Жадана)	60
<i>Філімончук І. М.</i>	Топоніміка села Жубровичі Олевської громади Житомирської області	64
<i>Чупрасов М. О.</i>	Філософія життя у поетичному світі раннього Павла Тичини	68
<i>Шевчук Е. К.</i>	Використання творів Сергія Жадана в освітньому процесі (мовно-комунікативний підхід)	71
<i>Штокал М. О., Музиченко С. О.</i>	Інтерпретаційний потенціал сучасної української прози в навчанні критичного читання (на матеріалі творів Тараса Прохаська, Софії Андрухович, Артема Чеха)	75
<i>Янченко І. А., Мамедова М. А.</i>	Поезія Жадана в музичному вимірі: взаємодія літератури та музики	78
Секція 5. English for Specific Purposes: освітні перспективи Євроінтеграції		
<i>Aliabliev O. O.</i>	English for Specific Purposes in oil and gas exploration: Educational perspectives in the context of European integration	81
<i>Amelin D. V.</i>	The role of English in Open Source communities	85
<i>Anokhina D. I.</i>	Modern vulnerabilities and Social Engineering: the Human Factor in Cyber Resilience	89
<i>Baranets Ya. O.</i>	Zero-day vulnerabilities as a risk factor for modern information systems	92
<i>Bezruchko V. S.</i>	Use of neural networks for text analysis	95
<i>Blazhkiv V. O.</i>	Multidimensional complexity matrix for evaluating large language models in symbolic regression	98
<i>Gusarev R. Z.</i>	Database security in web projects	102
<i>Harbuz P. I.</i>	The incorporation of international linguistic standards in the field of cybersecurity into Ukrainian legislation	104
<i>Feschuk Ya. V., Verpeta M. M.</i>	Management of cybersecurity for critical infrastructure facilities under copnpoctopynditions of high intensity cyberattacks (the experience of Ukraine)	107
<i>Iskra K. O.</i>	Etymology of popular Anglicism in the communication of Ukrainian IT specialists	109
<i>Iskra S. O.</i>	Why the IDE interface should be in English: Psychological barrier analysis and advantages for beginners	112
<i>Kaidash P. V.</i>	Education as a resource for Ukraine's recovery: European experience and a re-thinking of approaches to learning	116

<i>Kobylynska A. S.</i>	Automated translation systems and their role in international IT projects	121
<i>Kolomys Yu. I., Nahai D. S., Syvolap Y. S.</i>	The linguistic key to Europe, unlocking Ukraine's potential through ESP	123
<i>Konoval S. V.</i>	English for Specific Purposes in Software Development	129
<i>Kuzmenko N. S.</i>	Security risks of using public Wi-fi networks	134
<i>Kuznietsov V. V.</i>	Application of artificial intelligence tools in learning English for training specialists in the transport industry with the prospect of European integration	138
<i>Kyslianka Ya. O., Karpenko R. I., Smahliuk A. V.</i>	Natural language processing in language learning platforms	143
<i>Logina V. S., Verestyuk A. R.</i>	Culture during wartime	147
<i>Lyfar O. Ya.</i>	Information security and cybersecurity in the future	149
<i>Martynenko A. O.</i>	ESP: Educational perspectives of European integration	151
<i>Nahorny O. A.</i>	Educational Psychology	155
<i>Nahrebelnyi R. Y.</i>	Application of machine translation in modern translation activities	157
<i>Osterman K. O.</i>	The impact of Technical English proficiency on the certification of Ukrainian IT specialists in the EU	160
<i>Ostranytsia M. V.</i>	English language in the process of learning Computer Engineering: difficulties and advantages	163
<i>Pachev B. I., Myronenko I. P.</i>	Internet Freedom: myths and reality	167
<i>Petrenko T. M.</i>	A city accessible to everyone	169
<i>Polishchuk A. S.</i>	The role of digital platforms in self-directed ESP learning for participation in eu-funded grant projects	172
<i>Radishevskaya O. M., Movchaniuk D. Yu.</i>	How do emotions influence a person and their relationship with the environment?	175
<i>Romanchuk V. Y.</i>	Linguistic features of English IT terminology	177
<i>Tarakanov R. S.</i>	The impact of technological advancement on the genre structure of contemporary literature	180
<i>Tkachuk V. S.</i>	English as a tool for transferring «green» technologies to Ukraine's mining sector in the context of European integration	183
<i>Vasylenko M. V.</i>	Using neural networks for text analysis	188
<i>Vasylynyuk M. V.</i>	Self-directed English learning as a component of professional development of an IT student	190
<i>Volokhov V. V.</i>	English for programmers: 5 tips to learn faster	195

<i>Zelenskyi M. M.</i>	The impact of learning foreign languages on human cognitive functions	200
Секція 6. Інноваційні методики і практики викладання мови і літератури в реаліях сьогодення		
<i>Василинюк М. В.</i>	The issue of evaluating learning outcomes in professionally-oriented foreign language teaching: from knowledge to competence	203
<i>Вербівська С. П.</i>	Innovative approaches to teaching English in the contemporary educational environment	204
<i>Дюгованець К. М.</i>	Teaching English for the future: integrating 21st-century competencies	207
<i>Редчук Т. В.</i>	Використання тематичного словника, складеного на основі кулінарних блогів, на уроках англійської мови	210
Відомості про авторів		215

Секція 1. Актуальні питання іноземної філології. Теорія та практика перекладу в Україні та світі

Бутко К. М.,

Науковий керівник – Боклах Д. Ю., викладач,
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

**ВИКОРИСТАННЯ ІДІОМ НА ПОЗНАЧЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВ'Я В
РОЗМОВНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ЕКСПРЕСИВНИЙ АСПЕКТ**

Актуальність розвідки полягає у важливості розуміння ідіоматичних зворотів в усному мовленні, експресивних функцій ідіом, підвищенні комунікативної ефективності у розмовному мовленні соціальної сфери. Культурна інтеграція спричиняє потребу розуміння ідіоматичних кліше задля підтримання діалогу між представниками багатьох країн, а тому володіння такими важливими елементами мови, як фразеологізми, є важливим аспектом комунікації.

Розмовна англійська мова охоплює широкий спектр комунікативних жанрів, що функціонують у сучасному професійному середовищі. Адекватне розуміння їх переносного значення забезпечує точність інтерпретації висловлювання, знижує ризик комунікативних непорозумінь і підвищує ефективність професійного діалогу в міжкультурному бізнес-середовищі.

Ідіоматичні вирази допомагають зануритись в атмосферу англійського життя англомовних країн. Водночас їх правильне використання потребує достатнього рівня мовної підготовки, оскільки значення ідіом не завжди можна зрозуміти з окремих слів, і неправильна інтерпретація може призвести до комунікативних непорозумінь [4, с. 27].

Ідіома – стійкий, властивий певній мові вираз, що незалежно від значення слів у ньому передає єдине поняття і здебільшого дослівно іншими мовами не перекладається [2]. За допомогою ідіом мовлення стає більш живим, образним і точним у передачі емоцій чи настрою. Ідіоми часто ґрунтуються на

метафоричних, гіперболізованих або порівняльних образах, що дозволяє передавати інтенсивність переживань – від легкого нездужання до крайнього емоційного або фізичного виснаження. Вони роблять мовлення більш наближеним до реального спілкування.

Для прикладу можна розглянути ідіоми, що позначають самопочуття, та окреслити їх особливості. Вибір цієї групи пояснюється тим, що такі ідіоми дуже часто використовуються в повсякденному мовленні. Вони є важливими для розуміння англомовної експресії, оскільки допомагають передати не тільки стан здоров'я або настрій людини, а й те, наскільки сильно він виражений. Саме тому вони добре показують, як в англійській мові емоції передаються не прямо, а через сталі образні вирази.

I'm caught my death of cold. – Я дуже сильно застудився (зазвичай внаслідок тривалого перебування на холоді або вологій погоді, і людина не одягнена належним чином). Ідіома створює експресію через гіперболу та метафоричне перебільшення. Слово «death» тут не має прямого значення смерті, а використовується для підсилення відчуття сильного нездужання. Замість простого «я застудився» використовується образ «ніби я помираю від застуди».

I've fallen ill. – Я захворів/розхворівся/зліг від хвороби.

I feel really rough. – Я важко себе почуваю./Мені вельми кепсько. Ідіома “to feel rough” зазвичай означає тимчасове нездужання або загальну слабкість як через хворобу, так і через перевтому, недосипання, стрес.

I'm shattered. – Я втомився/вимотався/виснажений/падаю з ніг/«розбитий» від втоми/вижаний як лимон. Ідіому «to be shattered» застосовують для вираження сильної втоми, часто фізичної або психічної, інтенсивної, коли потрібен відпочинок. Експресія виникає через метафору «розбитості», яка підсилює відчуття повного виснаження.

I'm sick as a dog. – Я погано себе почуваю./Я геть хворий./Мене страшенно нудило. Ідіома виражає інтенсивне нездужання, часто пов'язане з проблемами шлунка або сильною хворобою.

I'm as pale as a ghost / as death. – Я дуже блідий./Я блідий як крейда/стіна.

Експресія створюється через порівняння з образом привида, що підсилює візуальне уявлення стану.

I'm on my last leg. – Я дуже втомився./Я на останньому подиху. Ідіома «to be on one's last leg» виражає крайню втому після великої фізичної активності, психологічного навантаження або довгої роботи.

I feel poorly. – Я погано почуваюся./Мені нездужається.

I feel peaky. – Я виглядаю хворобливо. /Я почуваюся кволим. Ідіома «to feel peaky» описує стан тимчасового поганого самопочуття, коли людина бліда, виснажена або виглядає так, ніби ось-ось захворіє.

I feel rough. – Я виснажений./Мені кепсько, я «ніякий».

I feel bloody awful. – Я почуваюся просто жахливо./Мені «до чортиків» кепсько./Мені до огиди погано. Ідіома «to feel bloody awful» більш емоційно забарвлена і використовується для підкреслення сильного нездужання або серйозного погіршення стану здоров'я.

After months of training, I'm fit as a fiddle. – Після місяців тренувань я у відмінній формі/почуваю себе як «огірочок».

After a week in bed, I'm finally back on my feet. – Після тижня, проведеного в ліжку, я нарешті одужав/знову в строю. Ідіома «to be back on your feet» виражає повне відновлення після хвороби.

Everyone in the office dropped like flies last week. – Минулого тижня всі в офісі масово захворіли. Експресія створюється через порівняння з мухами, які швидко падають і гинуть; образ підсилює відчуття швидкого поширення хвороби.

He blacked out during the marathon. – Він знепритомнів під час марафону. Ідіома «to black out» виражає короткочасну втрату, «провалу» свідомості.

I have a frog in my throat after cheering at the game. – У мене хрипота після того, як активно підтримував команду./У мене першить у горлі... Тут образ «жаби в горлі» метафорично підсилює відчуття хрипоти або утрудненого мовлення, опис стану виглядає більш яскравим і емоційно виразним.

Ідіома «on cloud nine» виражає стан великого щастя або ейфорії, коли людина відчуває сильне задоволення від певної події чи досягнення. У

буквальному перекладі це означає «на дев'ятому небі»; в українській мові використовують відповідник «на сьомому небі від щастя». Наприклад: I was on cloud nine when I received the job offer. – Я був на сьомому небі від щастя, коли отримав пропозицію роботи. Застосований метафоричний образ «висоти», що символізує емоційний підйом.

Ідіома «walking on air» використовується для опису легкості та радості, коли людина відчуває себе неймовірно щасливою або задоволеною подією. Образ легкості підкреслює сильний позитивний емоційний стан. Відповідник – «на сьомому небі від щастя», «літати від щастя», «бути на вершині блаженства», «бути окриленим від щастя». Наприклад: She has been walking on air since she passed the exam. – Вона літає від щастя після того, як вдало склала іспит.

Ідіома «on top of the world» передає стан гордості власними досягненнями, людина відчуває себе в центрі успіху чи перемоги. Наприклад: I felt on top of the world after completing the marathon. – Я відчував себе на вершині світу після подолання марафону.

Ідіома «over the moon» означає сильну радість або захоплення, коли людина дуже задоволена результатом події або новиною. Образ Місяця використовується для передачі надзвичайно високого рівня радості. Наприклад: He was over the moon when his team won the championship. – Він був на сьомому небі від щастя, коли його команда виграла чемпіонат.

Ідіома «in high spirits» відображає піднесений настрій, бадьорість і гармонійний емоційний стан. Наприклад: The children were in high spirits at the party. – На святі діти були в чудовому настрої.

Ідіома «down in the dumps» описує більш тривалий або глибокий стан пригніченості, депресії або розчарування. Відповідники – «як у воду опущений», «повісити носа», «пригнічений». Наприклад: She's been down in the dumps since she failed the exam. – Вона була у пригніченому стані після того, як провалила іспит.

Ідіома «hanging your head» передає сором, провину або засмучення. Відповідники – «понурити голову», «похнюпитися». Наприклад: He was hanging

his head after forgetting the meeting. – Він похнюпив голову після того, як забув про зустріч.

Ідіома «**full of beans**» описує стан енергійності, активності та радості, людина сповнена сил і бажання діяти. Вона передає активність через несподіваний образ їжі, що створює жваву експресію. Наприклад: The kids were full of beans after the holiday. – Діти були сповнені енергії після канікул.

Ідіома «**like a dog with two tails**» виражає надзвичайне щастя, радість або хвилювання через значущу подію. Відповідники – «у захваті», «дуже радий», «на сьомому небі від щастя», «неймовірно щасливий». Наприклад: He was like a dog with two tails when he got his promotion. – Він був неймовірно щасливий через підвищення у посаді.

Ідіома «**bumped out**» виражає стан пригніченості або засмучення через неприємну подію або розчарування. Наприклад: I was really bumped out when my favorite show was canceled. – Я був дуже засмучений, коли мій улюблений серіал зняли з ефіру.

Ідіома «**out of sorts**» означає бути в поганому настрої, легко нездужати. Емоційний стан передається через загальний образ «дискомфорту» без конкретизації причини. Відповідники – «не в гуморі», «не в душі», «не в своїй тарілці» або «трохи нездужати». Наприклад: I've been feeling out of sorts all morning. – Я відчуваю себе не в душі зранку.

Ідіома «**bent out of shape**» описує стан роздратування, злості або образи через певну подію. Відповідники – «виходити з себе», «дратуватися», «втрачати самовладання», «перекоситися (від злості)». Наприклад: She got bent out of shape when they criticized her work. – Вона розсердилася, коли критикували її роботу.

Ідіоми відображають культурні особливості народу та формують певний мовленнєвий шаблон. Вони являють собою неподільні стійкі вирази, окрему мовну одиницю. Для правильного розуміння ідіом необхідно відійти від буквального аналізу окремих слів та звичної структури речення, а розглядати їх як цілісні вирази, значення яких не складається зі значень окремих слів, а зрозуміле через загальний образ та контекст уживання [1, с. 122-125].

Варто зазначити, що основою англійських ідіом часто є порівняння та метафори. Їхнє значення найповніше виявляється у конкретному контексті, у обставинах, через які можна відобразити та розглянути думку автора ідіоми. Такі образи часто відносяться лише до англійської культури і реалій їх життя.

Отже, ідіоми на позначення настрою чи самопочуття мають чітку метафоричну основу, яка утворює єдину мовну одиницю. Важливою рисою всіх ідіом можна назвати емоційну експресію, які допомагають зрозуміти настрій та стан співрозмовника. Частина ідіом насправді є фразеологічними єдностями, які мають більш автономну структуру елементів.

Література

1. Коваль Л. М., Чаплик О. А., Масон С. Р. Використання ідіом у сучасному англійському діловому дискурсі: Науковий вісник НЛТУ України, 2020. т. 30.
2. Мельничук О. С. Словник іншомовних слів. Київ: УРЕ, 1974. 776 с.
3. Goddard C. Business Idioms International, Prentice Hall International, 1995. 141 p.
4. Sadiqzade Z. Idiomatic Expressions and Their Impact on Lexical Competence. Journal of Azerbaijan Language and Education Studies, 2(1), 2025. Pp. 26-33. URL: <https://doi.org/10.69760/jales.2025001002> (дата звернення: 14.02.2026).

Бутко К. М.,

Науковий керівник – Гнедкова О. Г., к. пед. н., доцент,
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ПРОБЛЕМА АДЕКВАТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В СУЧАСНОМУ МЕДІЙНОМУ ПРОСТОРІ (НА МАТЕРІАЛІ TELEGRAM-КАНАЛІВ)

Унаслідок розвитку сучасних міжнародних відносин та зростання ролі

національних інтересів значення перекладу політичного дискурсу суттєво зросло, а його сприйняття в різних культурах має важливі соціально-політичні, соціокультурні та ідеологічні наслідки [4, с. 1]. У сучасному інформаційному суспільстві переклад громадсько-політичного дискурсу виступає невід'ємною складовою глобальної комунікації, оскільки саме через нього здійснюється міжкультурна передача політичної інформації та формується інтерпретація міжнародних подій, політичних заяв і ідеологічних позицій. У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема адекватності перекладу, яка загострюється в умовах функціонування Telegram-каналів.

У перекладознавстві адекватний переклад визначається як відтворення єдності змісту і форми оригіналу засобами іншої мови. Він передбачає збереження як змістової, так і прагматичної еквівалентності, не порушуючи мовних норм та забезпечуючи точність без неприпустимих перекручень [2, с. 177]. Адекватність розглядається як один із ключових критеріїв якості перекладу, що передбачає здатність перекладу передавати не лише зміст, але й функціонально-прагматичні особливості вихідного тексту.

На відміну від формальної еквівалентності, яка, за визначенням Ю. Найди, орієнтована на максимально точне відтворення лексичних і граматичних структур, форми та змісту оригіналу, адекватність прагне досягнути комунікативної рівноцінності між текстом оригіналу та перекладом [5, с. 134]. Це зумовлює підвищені вимоги до збереження прагматичної точності перекладу в умовах різних медійних середовищ.

Важливу роль у забезпеченні адекватності перекладу відіграють перекладацькі трансформації, які у сучасному перекладознавстві розглядаються як системні лексичні та граматичні зміни, що виникають у процесі переходу від мови оригіналу до мови перекладу. За класифікацією Ж. Дарбельне та Ж.-П. Віне, переклад передбачає використання як прямих прийомів (дослівний переклад, калькування, запозичення), так і непрямих (еквівалентність, транспозиція, модуляція, адаптація) [6]. Наприклад, модуляція дозволяє змінити точку зору для кращого сприйняття, а транспозиція - адаптувати граматичну структуру до норм

української мови. У сучасних дослідженнях ці процеси узагальнюються як лексичні та граматичні трансформації, які включають заміну, конкретизацію, генералізацію, модуляцію, антонімічний, описовий переклад, перестановку, додавання та опущення мовних елементів, які забезпечують природність, комунікативну доцільність та відповідність нормам цільової мови. Застосування їх має бути вмотивованим, оскільки надмірна або невмотивована трансформація може призводити до зміни змісту повідомлення та, відповідно, до порушення адекватності перекладу.

У сучасному медійному просторі, зокрема в Telegram-каналах, проблема адекватності перекладу набуває нових форм. Переклад англomовних політичних заяв українською мовою часто здійснюється в умовах обмеженого часу та без належного редакційного контролю, внаслідок чого відбувається використання трансформацій, які виходять за межі допустимої адаптації.

Найпоширенішими порушеннями адекватності є: заміна нейтральної лексики на емоційно забарвлену (посилення експресивності та впливу на аудиторію); опущення важливих елементів змісту (втрата значущих смислових компонентів); додавання інтерпретаційних або оцінних компонентів (внесення суб'єктивної оцінки, відсутньої в оригіналі); зміна прагматичної спрямованості висловлювання (трансформація комунікативного наміру тексту) [1, с. 48-52]. За концепцією Мони Бейкер, переклад у медійному та політичному дискурсі часто супроводжується процесами «фреймінгу» та «рефреймінгу», коли перекладачі або медіа свідомо чи несвідомо змінюють акценти повідомлення, що впливає на сприйняття інформації аудиторією [3, с. 105-112]. Особливо це помітно у випадках, коли англomовні політичні заяви подаються українською мовою у спрощеній або сенсаційній формі з метою привернення уваги аудиторії, що характерно для сучасних цифрових платформ, зокрема Telegram-каналів.

Водночас не всі трансформації слід розглядати як порушення адекватності. У багатьох випадках вони є необхідними для забезпечення зрозумілості та культурної відповідності перекладу. Проблема виникає тоді, внаслідок трансформацій змінюється зміст, інтенція або прагматичний ефект повідомлення.

Це призводить до викривлення інформації.

Таким чином, проблема адекватності перекладу громадсько-політичного дискурсу в Telegram-каналах полягає у невідповідності між змістом та прагматикою англomовного оригіналу та його українським перекладом у медійному середовищі. Переклад у сучасному медійному просторі виходить за межі суто лінгвістичної діяльності та стає інструментом формування суспільної думки.

Отже, адекватність перекладу англomовного політичного дискурсу українською мовою є ключовим критерієм якості перекладу, порушення якого може призводити до спотворення інформації та маніпуляції аудиторією. Подальші дослідження мають бути спрямовані на аналіз конкретних прикладів перекладу в Telegram-каналах з метою виявлення типових моделей відхилення від адекватності.

Література

1. Конспект лекцій з дисципліни «Основи перекладознавства» (для здобувачів вищої освіти I курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська») [вид. 2-ге] / Уклад.: А. Ю. Бовт. Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 73 с. URL: <https://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/eb4e4d7a-990b-4340-8a1e-462d4737f4cb/content> (дата звернення: 14.04.2026).

2. Яблочнікова В. О. Перекладацька адекватність та еквівалентність. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія, 2019. № 38. С. 177-179. URL: https://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v38/part_1/46.pdf#:~:text=%D0%94%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%20%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BA%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8,%20%D1%89%D0%BE%20%D0%B5%D0%BA%D0%B2%D1%96%D0%B2%D0%B0%D0%B

B%D0%B5%D0%BD%CF%A5 (дата звернення: 15.04.2026).

3. Baker M. Translation and conflict: A narrative account. London; New York: Routledge, 2006. 226 p.

4. Du L., Chen W. Political discourse and translation studies: A bibliometric analysis in international core journals. SAGE Open, 2022. Vol. 12, № 1. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/21582440221082142> (дата звернення: 15.04.2026).

5. Nida E. Dynamic equivalence and formal equivalence // The Translation Studies Reader / ed. by Lawrence Venuti. London; New York: Routledge, 2004. Pp. 126-140. URL: <https://newuniversityinexileconsortium.org/wp-content/uploads/2022/07/Week-6-Dynamic-equivalence-and-formal-equivalence-Nida-1964-in-Venuti-2004-1.pdf> (дата звернення: 14.04.2026).

6. Vinay J.-P., Darbelnet J. Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing, 1995. 358 p.

Данько Є. В.,

Науковий керівник – Онищак Г. В. к. філол. н., доцент,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЖІНОК У РОМАНІ ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА «НАД ПРІРВОЮ У ЖИТІ»

Актуальність дослідження зумовлена зростаючим інтересом до проблем відтворення гендерної складової у англомовній картині світу [1; 3; 4]. Значну увагу зосереджено на перекладі художніх текстів, зокрема фразеологічних одиниць, які репрезентують культурні стереотипи та соціальні уявлення про жінок. У романі Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті» фразеологізми виступають важливим засобом характеристики жіночих образів через призму підліткової чоловічої свідомості, що ускладнює їх адекватне відтворення

українською мовою.

Метою дослідження є аналіз особливостей перекладу фразеологізмів на позначення жінок у романі Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті».

Завдання:

- визначити специфіку фразеологізмів із гендерною маркованістю;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- встановити способи відтворення жіночих образів у перекладі;
- охарактеризувати вплив перекладу на передачу гендерних конотацій.

Матеріалом дослідження слугують фразеологічні одиниці на позначення жінок, відібрані з роману Дж. Д. Селінджера «The Catcher in the Rye» та їх українські відповідники [5; 2].

Методи дослідження включають порівняльний аналіз, який дозволив зіставити оригінальні фразеологізми та їх переклади для виявлення подібностей і відмінностей; контекстуальний аналіз, який допоміг визначити контекст вживання фразеологізму і його значення; описовий метод, який сприяв систематичній фіксації та опису мовних одиниць й перекладів; та інтерпретаційний метод, що дав змогу пояснити значення і функцію фразеологізмів у творі, розкриваючи авторські й стилістичні особливості.

Для перекладу фразеологізмів на позначення жінок у романі Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті», перекладач використав наступні перекладацькі прийоми:

1. Модуляція: “*Old Selma Thurmer... she wasn't exactly the type that **drove you mad with desire***” [5, с. 2]. – «Тільки ж вона не з тих, у кого можна **вкленатися по самі вуха**» [2, с. 2]. Значення фізичного потягу, виражене фразеологізмом *drove you mad with desire*, переосмислюється як відсутність емоційної закоханості. Замість акценту на тілесному бажанні актуалізується емоційна незацікавленість, що відображає суб’єктивну оцінку героя.

2. Фразеологічний еквівалент: “*Are you **frozen to death?***” [5, с. 3] – «Заходь, серденько, либонь, **змерз на кістку?**» [2, с. 4]. Завдяки застосуванню емоційно-експресивної трансформації та фразеологічного еквіваленту репліка набуває

турботливого, ніжного відтінку, підкреслюючи жіночу турботливість і поведінку зрілої жінки. Акцент зміщується з простого запитання про стан на увагу до емоційного комфорту адресата.

3. Фразеологічний аналог: “*Last year I made a rule... **quit horsing around with girls...***” [5, с. 34]. – «...**не волочитися за дівчатами**, від яких мені з душі верне» [2, с. 39]. Використання аналогу «**волочитися за дівчатами**» підсилює гендерну конотацію та відображає типовий чоловічий спосіб опису стосунків із жінками.

4. Локалізація: “*She called up Jane's mother and **made a big stink about it***” [5, с. 42]. – «Вона подзвонила матері Джейн і **наробила страшиного тарараму**» [2, с. 48]. Фразеологізм локалізовано через український відповідник «**наробила тарараму**», що є зрозумілим для реципієнта та передає емоційність матері головного героя.

5. Часткова нейтралізація: “*Boy, did she **hit the ceiling** when I said that*” [5, с. 72]. – «Слухайте, вона, каналія, **аж до стелі підскочила**» [2, с. 82]. У перекладі фразеологізм «*hit the ceiling*» передано за допомогою фразеологічного аналога «**аж до стелі підскочила**», що зберігає образність та передає високий ступінь емоційного збудження. Спостерігається часткова нейтралізація оригінального фразеологізму, проте зневажлива оцінка реакції дівчини підсилюється словом «каналія». Такий переклад відтворює експресивність оригіналу та відображає враження Голдена Колфілда від бурхливої реакції Саллі на образи з боку головного героя.

Проведений аналіз показав, що фразеологізми на позначення жінок у романі Дж. Селінджера «Над прірвою у житті» передаються за допомогою фразеологічних аналогів та еквівалентів, модуляції, адаптації та локалізації. Водночас ці перекладацькі трансформації часто підсилюють або трансформують гендерну оцінку. Вони відображають жіночі образи крізь суб'єктивну перспективу юнака-підлітка та можуть зазнавати нейтралізації або стилістичного підсилення залежно від контексту.

Перспективним є дослідження перекладу фразеологізмів на позначення чоловіків у романі Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті», а також

порівняльний аналіз способів відтворення фразеологізмів цього роману на позначення жінок в перекладах різних мов.

Література

1. Онищак Г., Петій Н. Вербалізація концепту фемінність в сучасній англійській мові. Молодий вчений, 2021. Вип. 9 (97). С. 34-38.
2. Селінджер Дж. Д. Над прірвою у житті (Ловець у житті). URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printitzip.php?tid=133> (дата звернення: 25.03.2026).
3. Eckert P., McConnell-Ginet S. Language and Gender. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 320 p.
4. Hellinger M., Bußmann H. The Linguistic Representation of Women and Men. Gender Across Languages: The Linguistic Representation of Women and Men. Volume 4 / edited by M. Hellinger, H. Motschenbacher. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins, 2015. Pp. 1-26.
5. Salinger J. D. The Catcher in the Rye. URL: <https://giove.isti.cnr.it/demo/eread/Libri/sad/Rye.pdf> (date of access: 25.03.2026).

Секція 2: Практичні питання галузевого перекладу

Колініченко А. А.,

Науковий керівник – Глюдзик Ю. В., к. філол. н., доцент,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ВІДТВОРЕННЯ ЕМОТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЛЕКСИКО- СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ В. ВУЛФ «ОРЛАНДО»

Вступ. Творчість Вірджинії Вулф, зокрема її знаковий роман «Орландо», становить особливий інтерес для сучасного перекладознавства через свою унікальну лінгвостилістичну структуру. Текст роману – це не просто хронологія подій, а складна мережа сенсорних насичень, де кожна лексема несе значне емотивне навантаження. Проблема відтворення емотивного потенціалу оригіналу в перекладі є актуальною, оскільки емоційність у В. Вулф часто кодується через специфічні лексико-стилістичні засоби: концептуальні метафори, гіперболи та фонестезію.

Перекладач постає перед дилемою: як передати не лише семантичний зміст (денотативне значення), а й прагматичний ефект – те «емоційне температурне тло», яке відчуває читач оригіналу. У перекладі Тамари Дуди ми спостерігаємо спробу реконструювати цю лексичну атмосферу за допомогою широкого спектру трансформацій.

Мета. Метою роботи є виявлення та аналіз стратегій перекладу лексико-стилістичних засобів, що формують емотивний потенціал роману В. Вулф «Орландо», а також визначення ступеня адекватності відтворення авторських інтенцій у тогочасному українському перекладі.

Матеріали і методи. Матеріалом дослідження послужив оригінальний текст роману В. Вулф «Orlando: A Biography» (1928) та його український переклад, виконаний Тамарою Дудою (2024). У роботі використано такі методи:

метод зіставного аналізу (для порівняння одиниць мови-джерела та мови-перекладу); стилістичний аналіз (для ідентифікації функцій тропів); метод перекладознавчого аналізу трансформацій (для класифікації способів відтворення емотивності).

Результати і обговорення. Аналіз відтворення емотивного потенціалу в українському перекладі роману «Орландо» дозволяє стверджувати, що Тамара Дуда обирає шлях прагматичної рівноцінності. Головним завданням стає не копіювання словникових значень, а реконструкція авторської інтенції – того специфічного емоційного стану, який Вірджинія Вулф закладала у кожен метафору чи звукову гру.

Домінантним засобом у романі є **метафора**, де абстрактні почуття мапуються на конкретні домени (хвороба, ремесло тощо). Т. Дуда переважно використовує стратегію **калькування** для збереження цих когнітивних структур.

Наприклад, опис одержимості літературою:

ТД: *«the disease of reading has laid hold upon the system... festers in the quill»* [4, с. 110].

ТП: *«хвороба читання вражає організм... роз'їдає перо»* [3, с. 65].

Перекладачка зберігає центральну метафору «читання – хвороба». Проте варто звернути увагу на лексичну модуляцію: англійське *«festers»* (гноїтися, розкладатися) має біологічну конотацію інфекції. Українське *«роз'їдає»* дещо зміщує акцент у бік хімічного чи структурного руйнування. Проте емотивна функція залишається незмінною: література постає як фізична загроза організму, що викликає у читача почуття тривоги.

Аналогічно, метафора пам'яті:

ТД: *«Memory is the seamstress, and a capricious one at that»* [4, с. 112].

ТП: *«Пам'ять – швачка, до того ж вибаглива»* [3, с. 68].

Тут пряме відтворення іменника *«seamstress»* дозволяє зберегти гендерно маркований, побутовий образ, який створює ефект хаотичної інтимності спогадів.

На відміну від метафор, при відтворенні гіпербол та описів емоційних реакцій спостерігається тенденція до **експлікації** (розгортання змісту). [2, с. 112].

У сцені реакції Орландо на повідь:

ТД: «*Flinging himself from his horse, he made, as if he would breast the flood*» [4, с. 102].

ТП: «*Він скочив з коня і з усією люттю кинувся до води, ніби хотів розтоптати повідь*» [3, с. 56].

Англійська дієслівна фраза «*flinging himself*» передає динаміку руху. Перекладачка додає обставинну групу «з усією люттю», експлікуючи емоцію, яка в оригіналі була закладена в саму дію. Це підвищує емоційний об'єм тексту, гарантуючи, що український читач відчує інтенсивність стану героя. Гіпербола «*breast the flood*» (буквально – притиснутися грудьми до повені) трансформується в «*розтоптати повідь*», що підсилює агресивний аспект емоції.

Найскладнішим викликом є відтворення звукової символіки та малапропізмів. Персонаж Нік Грін використовує слово «*Glawr*» як претензійну вимову слова «*Glory*».

ТД: «*Glawr, ' said Greene... 'that is what I call Glawr.'*» [4, с. 121].

ТП: «*Глива, ' — правив своєї Грін... 'це те, що я називаю гливою.'*» [3, с. 79]

Тут застосовано радикальну **лексичну заміну та компенсацію**. Прямий переклад слова «*Glory*» (Слава) не передав би комізму ситуації. Т. Дуда обирає слово «*Глива*». Це рішення є вдалим з двох причин:

– **Фонетична схожість:** звук [г] відтворює гортанний, манірний тон персонажа.

– **Семантичний абсурд:** заміна високого поняття на назву гриба створює ефект комічного дисонансу. Перекладач жертвує денотатом заради збереження емоції висміювання та сатиричного тону.

Для відтворення іронічного, псевдо біографічного тону Вулф перекладачка використовує **стилістичну модуляцію** [2, с. 238].

ТД: «*He was a nobleman afflicted with a love of literature*» [4, с. 109].

ТП: «*...це був благородний шляхтич, який слабував на любов до літератури*» [3, с. 64].

Вибір варіанту «*слабував на*» замість нейтрального «*страждав від*» надає

фразі розмовного, злегка архаїчного відтінку. Це ідеально відображає авторську іронію: любов Орlando до книг подається не як трагедія, а як тривала, дещо жалюгідна слабкість.

Висновки. Проведене дослідження особливостей відтворення емотивного потенціалу лексико-стилістичних засобів у романі Вірджинії Вулф «Орlando» дозволяє сформулювати низку висновків щодо стратегій, обраних перекладачкою Тамарою Дудою.

Аналіз показав, що при роботі з текстом Вулф перекладачка не обмежується пошуком словникових відповідників, а прагне реконструювати «емоційну температуру» твору. У випадках, де прямий переклад міг би призвести до втрати іронії чи експресії (як у прикладі з фонестезією «Glawr – Глива»), було застосовано стратегію компенсації та творчої заміни. Це свідчить про те, що для збереження авторського стилю «Орlando» функціональна еквівалентність є вагомішою за формальну.

Дослідження підтвердило, що концептуальні метафори в перекладі здебільшого відтворюються шляхом калькування, що дозволяє українському читачеві сприймати метафоричний світ Вулф без значних когнітивних викривлень. Встановлено, що український переклад тяжіє до вищого рівня експресивності порівняно з оригіналом у сценах опису емоційних станів. Використання прийому експлікації дозволяє перекладачеві підсвітити психологізм твору. Це робить текст більш динамічним і чуттєво насиченим, що відповідає модерністській природі роману.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що стратегія Тамари Дуди базується на принципі стилістичного перевтілення. Переклад успішно відтворює складну лексичну атмосферу оригіналу, доводячи, що емотивний потенціал модерністського тексту може бути адекватно реконструйований у перекладі лише за умови глибокої трансформації лексичної тканини мови задля збереження ідейно-естетичного цілого.

Література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. 5-те вид. Вінниця: Нова Книга, 2017. 448 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
3. Вулф В. Орландо / пер. з англ. Т. Дуда. Київ: Ще одну сторінку, 2024. 288 с.
4. Woolf, V. Orlando: A Biography. London: Penguin Classics, 2000. 379 p.

Гарбуз П. І.,

Науковий керівник – Кошетар У. П., к. іст. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

НОВЕЛА «МОДРИ КАМЕНЬ» ЯК ГІМН ЛЮБОВІ

Новела «Модри камень» Олеся Гончара демонструє наявність світлої людської сутності під час Другої світової війни. У творі відображено силу кохання при надзвичайно складних та трагічних обставинах. Не дивлячись на жахливі події душа людини прагне до тепла й любові. Навіть холодна і люта війна не може завадити справжньому коханню, яке, незважаючи на обставини, залишиться у серці назавжди. Саме щирі почуття можуть змінювати цей світ на краще.

Категорії «війна» і «мир» асоціативно збігається з поняттями відповідно «зла» і «добра». Новела Олеся Гончара доводить можливість перемоги добра, любові, самопожертви над жахами війни. Підкреслює божественну, світлу сутність людини, оскільки вона створена за подобою Божою.

Цей твір буде актуальний завжди, оскільки він оспівує саможертвну, справжню любов, таку ж, як і любов Отця Небесного до людства, що віддав на його жертву Сина свого Єдинородного для спасіння людства.

Війна випробовує людей на міцність у всьому і, зокрема, в почуттях. Сила любові вимірюється у цих обставинах тим, чим ти готовий до жертвності заради коханої людини: майном, статками, здоров'ям, і, врешті решт, життям. Читаючи цей твір у пам'яті спливають рядки Володимира Сосюри: «Краса душі, краса любові – найвища, на землі краса» [3].

Цікавими і неймовірними здаються на перший погляд почуття, які виникли в страшних умовах війни. Доля не випадково привела головного героя до Терезиної хати, це був поклик серця. Дівчина з її матір'ю врятували життя

пораним бійцям, надавши допомогу від щирого серця. Поведінка Терези зцілила не лише поранене тіло безіменного солдата, а й його душу. Під час розмови з дівчиною, солдата охопило почуття рідного навіть на чужині. Тереза, переховуючи солдата, розуміла, що на неї чекає загибель, але, незважаючи на це, вона до останньої хвилини життя думала лише про коханого.

На мою думку, солдат у цьому творі безіменний, тому що він є уособленням багатьох воїнів, які були врятовані любов'ю та милосердям, саме спалахом того вогню, який надалі палав у серці впродовж усього їхнього життя і був спасінням в той страшний час.

Проблематика цього твору полягає у демонстрації війни як руйнівної сили, а любові – як символу життя і незламності духу. Навіть сьогодні любов слугує підтримкою, мотивацією та сенсом життя для багатьох людей, особливо в реаліях сьогоднішнього з урахуванням війни в Україні. Любов є рушійною силою, що гуртує людей задля досягнення спільної мети – перемоги над ворогом.

Для кожної людини поняття любові має своє особливе значення. Хтось може трактувати це як спалах почуттів, хтось як спокій та гармонію, хтось як самопожертву, хтось як вічну пам'ять, хтось як засіб для подолання перешкод. Дійсно, життя вносить свої корективи, але справжнє кохання не здолає ніхто, ніщо й ніколи.

Цей твір доводить, що можна знищити людину фізично, але душа її любляча, невмируща, оживе у серці солдата. У цьому розрізі нагальними є слова Мавки із твору Лесі Українки «Лісова пісня»: «Ні! я жива! Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає» [4, с. 7].

Автором запропонована трагічна версія кохання, натомість мені би дуже хотілося її переписати з подальшим розвитком щасливих подій у житті головних героїв, де були би відсутні біль та сльози матері Терези, яка би радісно виховувала онуків. Сучасний світ потребує справжніх та щирих почуттів. Без цих почуттів людська сутність втрачає сенс та перетворюється на безглузде існування. Чим більше у нас буде любові, добра, тепла, розуміння, співчуття один до одного в родині, в країні, тим більше благ дасть нам Господь Бог, бо все завжди людині

повертається.

Усі ми прагнемо любові, саме вона врятує світ, саме вона робить нас сильнішими і непереможними. Справжня любов – невмируща, а значить і любляча душа – безсмертна.

Література

1. Гончар О. Модри Камень. Бібліотека української літератури УкрЛіб. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=3112#google_vignette (дата звернення: 21.04.2026).
2. «Модри Камень» аналіз (паспорт твору). URL: <https://dovidka.biz.ua/modry-kamin-analiz/> (дата звернення: 21.04.2026).
3. Твір-роздум про інтимну лірику В. М. Сосюри. Українська філологія. Українська мова, українська література, уроки української літератури, конспекти української мови, ділова українська мова. URL: <http://www.linguistika.com.ua/sosyura/tv-r-rozdum-pro-ntimnu-l-riku-v-m-sosyuri> (дата звернення: 21.04.2026).
4. Українка Л. Лісова пісня. Бібліотека української літератури УкрЛіб. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=508&page=7> (дата звернення: 21.04.2026).

Гіль Я. Р.,

Науковий керівник – Шкіль Л. Л., к. філос. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ФІЛОСОФСЬКА КОНЦЕПЦІЯ БУТТЯ У НОВЕЛІ ІВАНА ФРАНКА «СОЙЧИНЕ КРИЛО»

Новела Івана Франка «Сойчине крило» (1905) посідає унікальне місце не лише в творчому доробку письменника, а й в усій історії української прози початку ХХ століття. Цей твір є однією з найдосконаліших реалізацій

модерністської естетики в творчості Франка, демонструючи відхід від традиційної реалістичної нарації на користь складної психологічної гри, суб'єктивізації оповіді та експериментів із жанровою формою.

Особливий інтерес для сучасного дослідника становить поєднання в новелі епістолярної форми («лист у листі») з внутрішнім монологом героя, що перетворює текст на багатошаровий психологічний лабіринт. Франко майстерно використовує прийом «ненадійного оповідача», змушуючи читача разом із головним героєм – Хомою – проходити шлях від цинічного усамітнення до драматичного каяття та відродження здатності до емпатії.

Критична рецепція «Сойчиного крила» традиційно зосереджувалася на етико-філософських аспектах твору, зокрема на темі прощення та трансформації особистості під впливом ірраціональних почуттів. Проте в контексті сучасних студій доцільно звернути увагу на феноменологію пам'яті, гендерні аспекти репрезентації Мані, а також на те, як інтертекстуальні зв'язки та художній простір новели працюють на створення атмосфери психологічного напруження.

Актуальність цієї статті зумовлена необхідністю переосмислення «Сойчиного крила» крізь призму наратологічного аналізу та модерністської поетики, що дозволить глибше розкрити механізми Франкової репрезентації «душі в русі».

Головний герой новели, Хома (Массіно), на початку твору постає як втілення філософії естетизму та інтелектуальної ізоляції. Його вибір – це втеча від світу, який він вважає брудним і хаотичним, у світ мистецтва, книг та комфортної самотності. Так він вважає, що досягне повного спокою, де зовнішні події не мають влади над його внутрішнім станом. «Жити для себе самого, з самим собою, в собі самому! Життя – се мій скарб, мій власний, одинокий, якого найменшої частинки, одної мінутки не гідні заплатити мені всі скарби світу... Світові бурі, потреби, пристрасті, мов щось далеке і постороннє, шумлять наді мною, не доходячи до моєї твердині» [1, с. 54] – ось такий сенс життя намагається самому собі окреслити головний герой. Іван Франко через Хому досліджує небезпеку інтелектуального егоїзму. Герой вважає, що він «переміг» життя, але насправді

він лише сховався від нього.

Марія (Маня) – повна протилежність Хоми. Якщо він – це статика і кабінетна тиша, то вона – це рух, пристрасть, помилки і страждання. Вона не може жити в «золотій клітці» інтелектуальних розмов Хоми. Її втечу не можна назвати просто зрадою, адже це була відчайдушна спроба відчувати справжнє життя: «Не я покинула тебе, а ти не зумів удержати мене... ти не вірив у мене, в мою щирість, у мою любов. Ти приймав мої пестощі, всі вияви мого розбурханого молодого чуття з пасивністю сибарита – нехай і так, що ніжно, вдячно, але не виходячи з-поза заборона свого супокую, свого егоїзму. І я відчула се. Як мене боліло те, того ти не знав і не відчужеш ніколи, ти, поганий егоїсте й сибарите! Але маєш за се кару!» [1, с. 65]. Марія «обпеклася» об життя, але вона залишилася живою, тоді як Хома – «живий мрець», що застряг у сірій рутині.

Сойка у творі – це не лише птах, а метафора самої Марії. Убивство сойки Марією через ревності до Хоми в минулому стає пророчим знаком руйнування їхніх стосунків. Відрізане крило, яке Марія присилає у листі, символізує понівечену душу, неможливість польоту, але водночас і нерозривний зв'язок із минулим. У листі Марія писала: «Тямиш, як ти обтирав мені сойчину кров із уст, і цілував мої уста, і вщипкував мене? А того-таки й не допитався, за що я забила сойку. А на обід ми з'їли її смажену. І сміялися. Тямиш? Але я тоді вже знала, що нам не бути в парі, що та сойка – то наша розлучниця. Я заховала її крильця, поклала їх між обложки і картки свого молитовника і не розставалася з ними ніколи» [1, с. 67]. Тут постає питання відповідальності. Чи винен Хома в тому, що сталося з Марією? І так, і ні. Він вплинув на відчайдушний крок Марії, через свою байдужість та «холодну красу». Але нудьга не аргументує її вчинки повністю, тут зіграв свою роль характер та філософія життя Марії.

Фінал новели – це перемога життя над абстрактною філософією відлюдника. Хома, читаючи лист, проходить через певний катарсис. Він усвідомлює, що його «ідеал» був порожнім. Відношення героя перетворюється зі зневажливого до гарячкового очікування її приходу. «Де мої сподівані радощі? Де мої естетичні принципи? Де моє тихе задоволення? Пропало, пропало все! Ось де

життя! Ось де страждання! Ось де боротьба, і розчарування, і безмежні муки, і крихітки радощів, задля яких і безмежні муки – не муки!» [1, с. 92] – у розпачі кричить Хома.

Твір написаний від імені Хоми, причому детально розписана кожна його думка. Можна провести паралель з автором, адже як Хома «втік» від світу, так і Франко часто почувався самотнім серед «своїх», шукаючи розради в праці («Каменярь»).

Марія часто асоціюється з Целіною Зигмунтовською, яка була для Франка «фатальною любов'ю». Як і Хома, Франко боровся з почуттям, що випалює душу, намагаючись сублімувати його у творчість. Хома запевняє себе, що спокійний, але поява листа розбиває ці самонавіювання, так само як спогади про кохання розбивали спокій автора.

Отже, аналізуючи проблему буття у новеллі Івана Франка «Сойчине крило», можна зробити висновок, що, по-перше, новела є маніфестом проти декадансу, який наприкінці XIX століття проповідував культ краси, відірваної від життя. Іван Франко доводить, що замикання в собі веде до духовної смерті. По-друге, твір показує, що любов – це не лише радість, а й важкий іспит, який часто вимагає самопожертви, а не лише споглядання. По-третє, порушується тема жіночої емансипації, через образ Марії Франко «ламає» стереотипи та показує, що жінки мають право бути неідеальними, право на помилку, на власний шлях, навіть якщо він веде через пекло. По-четверте, новела побудована на переплетінні минулого і теперішнього. Хома думав, що «викреслив» Марію зі свого життя, але один лист миттєво руйнує його захист, що підкреслює ідею: неможливо втекти від самого себе.

Література

1. Франко І. Сойчине крило. Зібрання творів у 50 томах. Том 22. Київ: «Наукова думка», 1979. С. 53-93.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА ОБРАЗ УКРАЇНИ В ЛІРИЦІ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА: ВІД ПАТРІОТИЧНОГО ПАФОСУ ДО СИНІВСЬКОЇ СПОВІДІ

Творчість Василя Симоненка займає важливе місце в українській літературі. У своїх віршах поет часто звертається до теми любові до Батьківщини, національної гідності та відповідальності людини перед своїм народом. Його поезія щира і емоційна, тому вона легко сприймається читачами. Особливо добре тема національної ідентичності розкривається у віршах «Лебеді материнства» та «Задивляюсь у твої зіниці».

У поезії «Задивляюсь у твої зіниці» автор говорить про свою любов до України. Уже на початку твору звучать слова: «Задивляюсь у твої зіниці, / Голубі й тривожні, ніби рань. /Крешуть з них червоні блискавиці Революцій, бунтів і повстань» [1, с. 108]. У цьому рядку Україна показана як жива істота. Ліричний герой ніби дивиться їй у очі, переживає за її долю і пишається нею. У вірші відчувається сильний патріотичний настрій. Поет підкреслює, що Україна має складну історію, але її народ сильний і здатний подолати труднощі. Через такі рядки Симоненко показує, що любов до Батьківщини – це не просто слова. Людина повинна поважати свою країну, її культуру та історію. Для поета Україна є дуже дорогою, тому він говорить про неї з гордістю і, водночас, із хвилюванням за її майбутнє.

Інший важливий твір поета – «Лебеді материнства». У цьому вірші тема Батьківщини поєднується з образом матері. Мати символізує рідну землю, дитинство та духовні цінності. Саме від матері дитина вчиться любити свою країну. Найвідоміші слова з цього вірша: «Можна все на світі вибирати, сину, / Вибрати не можна тільки Батьківщину» [2, с. 72]. Ці рядки відображають головну

думку твору. Людина може вибирати багато речей у житті, але Батьківщину вибрати не можна. Вона дається людині від народження, тому її потрібно любити і шанувати. У вірші також використано символ лебедя. Лебеді асоціюються з чистотою, красою і чимось світлим. Вони ніби оберігають дитину і супроводжують її у житті. Через цей образ поет показує, що любов до рідної землі завжди залишається з людиною. Якщо порівняти ці два вірші, можна побачити різні способи зображення України. У поезії «Задивляюсь у твої зіниці» більше відчувається патріотичний пафос і громадянська позиція поета. А у «Лебедях материнства» Україна показана особисто і ніжно – через образ матері та дитячі спогади.

Отже, у своїх віршах В. Симоненко показує, що любов до України може проявлятися по-різному. Вона може бути гучною і патріотичною, а може бути тихою і щирою, як любов до матері. Саме тому його поезія є важливою для розуміння національної ідентичності українців. Вона нагадує про те, що людина повинна пам'ятати своє коріння, цінувати рідну землю і бути відповідальною за майбутнє своєї країни.

Поет прожив лише 28 років, але встиг стати голосом цілого покоління. Його любов до України була дієвою та безкомпромісною. Він вчив нас, що любити Батьківщину – це не просто говорити гарні слова, а бути готовим до самопожертви, чесно працювати та поважати власну гідність.

Сьогодні, у часи випробувань для нашої держави, коли наша країна 5-й рік поспіль потерпає від повномасштабного вторгнення росії, слова Симоненка: «Україно!/ Доки жити буду, /Доти відкриватиму тебе. /Ритиму пласти твого народу, /Сіятиму зерна у твої поля» [1, С. 110], – звучать як ніколи актуально, надихаючи кожного з нас на боротьбу та розбудову вільної країни.

Література

1. Симоненко В. Задивляюсь у твої зіниці. Тиша і грім. Поезії. Харків, Фоліо, 2024. С. 108-110.
2. Симоненко В. Лебеді Материнства Тиша і грім. Поезії. Харків, Фоліо,

2024. С. 70-72.

Колодюк І. О.,

Науковий керівник – Кондратенко Н. Ю., к. пед. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ТЕКСТИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ОКСАНИ ЗАБУЖКО, АНДРІЯ ЛЮБКИ)

Постановка проблеми. У сучасному освітньому дискурсі спостерігається зміщення акцентів від засвоєння мовних норм як статичної системи до формування здатності використовувати мову в реальних комунікативних ситуаціях. У цьому контексті художній текст перестає виконувати виключно ілюстративну функцію і постає як повноцінний мовний матеріал, що відображає динаміку сучасної мовної практики.

У методологічному плані важливим є підхід, згідно з яким текст розглядається як простір взаємодії автора й читача. Як зазначає Г. Токмань [2], художній текст у навчанні функціонує як модель мовної поведінки, що дозволяє поєднати аналіз змісту з формуванням мовних навичок. Подібні положення корелюють із рецептивною теорією В. Ізер [3], який акцентує на активній ролі читача у конструюванні смислу тексту.

Мета дослідження. Виявити, яким чином сучасна українська проза може бути використана як мовний ресурс у процесі формування комунікативної компетентності студентів, зокрема на матеріалі творчості Оксани Забужко та Андрія Любки.

Сучасна українська проза демонструє не лише естетичну, а й виразну мовну функцію. Вона фіксує реальні процеси розвитку мовлення, включаючи лексичні інновації, стилістичні зміщення та синтаксичну варіативність. У навчальному

процесі це створює можливість роботи з мовою як із живим, а не нормативно зафіксованим явищем.

Проза Оксани Забужко характеризується високим рівнем інтелектуальної насиченості, складною синтаксичною організацією та широким використанням культурних і філософських алюзій [1]. Мовлення в її текстах тяжіє до публіцистично-есеїстичного типу, що створює ефект багаторівневого смислового читання. Дидактично значущі аспекти: робота зі складними синтаксичними структурами; інтерпретація багатозначної лексики; формування навичок аналітичного мовлення.

Проза Андрія Любки відзначається більшою комунікативною прозорістю, наближеністю до розмовного мовлення та іронічною інтонацією. Вона відтворює живі мовленнєві практики сучасного середовища.

Дидактично значущі аспекти: засвоєння сучасної розмовної та неформальної лексики; розвиток навичок лаконічного висловлювання; формування відчуття контекстуальної доречності мовлення.

Співвідношення мовних моделей

Автор	Характер мовлення	Освітній ефект
Оксана Забужко	інтелектуально ускладнене, синтаксично розгорнуте	розвиток аналітичної мовної компетентності
Андрій Любка	розмовно-динамічне, іронічне	розвиток комунікативної гнучкості

Залучення сучасної прози до навчання мови дозволяє реалізувати комплексний підхід до формування мовної компетентності, зокрема через:

- аналіз мовних явищ у художньому тексті;
- трансформаційні мовленнєві вправи;
- моделювання комунікативних ситуацій;
- порівняльний стилістичний аналіз авторських манер.

Висновки. Сучасна українська проза в умовах оновлення освітніх підходів набуває статусу не лише предмета літературознавчого осмислення, а й

повноцінного дидактичного ресурсу, що може бути інтегрований у процес формування мовної та комунікативної компетентності студентів. Її значущість полягає в тому, що вона фіксує реальні процеси функціонування української мови в різних соціокультурних контекстах, демонструючи її варіативність, динамічність і стилістичну багатшаровість.

У цьому ракурсі тексти Оксани Забужко та Андрія Любки репрезентують принципово різні, але взаємодоповнювальні моделі мовної організації. Проза О. Забужко тяжіє до інтелектуально ускладненого письма, у якому синтаксична розгорнутість, концептуальна насиченість і культурно-філософські алюзії формують високий рівень мовної абстракції. Такий тип тексту сприяє розвитку в студентів навичок аналітичного читання, роботи з багаторівневими смисловими структурами та інтерпретації складних мовних конструкцій. Натомість проза А. Любки демонструє іншу модель художнього мовлення – більш динамічну, наближену до розмовної практики, з елементами іронії, лаконізму та комунікативної безпосередності. Це створює умови для засвоєння сучасних мовленнєвих стратегій, розвитку комунікативної гнучкості та формування відчуття стилістичної доречності у різних ситуаціях спілкування.

Таким чином, зіставлення цих двох авторських манер дозволяє окреслити широкий спектр мовних моделей, які можуть бути ефективно використані в освітньому процесі. Важливо, що робота з такими текстами не обмежується лише аналізом художніх особливостей, а переходить у площину формування практичних мовленнєвих умінь – від інтерпретації складних синтаксичних структур до моделювання сучасних комунікативних ситуацій.

Отже, сучасна українська проза виступає продуктивним інструментом інтеграції літературознавчого та мовно-освітнього підходів, забезпечуючи перехід від пасивного засвоєння мовних норм до активного формування комунікативної компетентності як здатності до усвідомленого, контекстно чутливого мовлення.

Література

1. Натяжко С. М. Анна Гавальда і Оксана Забужко: психоаналітичний аспект

сучасної жіночої прози. Султанівські читання, 2016. Вип. 5. С. 165-173. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/culs_2016_5_18 (дата звернення: 22.04.2026).

2. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ: Академія, 2012. 312 с.

3. Iser W. The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response. Baltimore; London: Johns Hopkins University Press, 1980. 224 p.

Мелешко З. А.,

Науковий керівник – Шкіль Л. Л., к. філос. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ФЕМІНІСТИЧНИЙ ДИСКУРС У ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ: ОБРАЗ СИЛЬНОЇ ЖІНКИ ЯК СУБ'ЄКТА ІСТОРІЇ

Творчість Лесі Українки є однією з найважливіших у контексті формування модерного українського феміністичного дискурсу. Письменниця не лише вводить у літературу новий тип жіночого образу, а й концептуалізує жінку як активного суб'єкта історії, думки та боротьби. Її героїні не обмежуються традиційними ролями, а виступають носіями ідей, моральних виборів і внутрішньої сили.

Леся Українка руйнує патріархальні уявлення про жінку як пасивну істоту, натомість створює образи, що мислять, протестують і діють. Це проявляється у словах: «Я жива! Я буду вічно жити! Я маю в серці, те, що не вмира» [2, с. 301] – які стали символом незламності духу.

У драматичній поемі «Кассандра» центральна героїня постає як жінка-пророчиця, яка володіє знанням істини, але приречена бути не почутою. Вона є символом інтелектуальної сили жінки, яка протистоїть не лише зовнішнім обставинам, а й колективному небажанню сприймати правду.

Кассандра не є жертвою – вона усвідомлює свою місію і приймає її. Трагедія Кассандри полягає не в слабкості, а в силі бачення. Вона говорить: «Я бачу те, чого ніхто не бачить, я чую те, чого ніхто не чує, і я мовчати не можу!»

[1, с. 89]. Ця позиція підкреслює її як суб'єкта історії, який, навіть не змінюючи подій, впливає на їхнє осмислення.

Таким чином, Кассандра у Лесі Українки – це не просто міфологічний персонаж, а уособлення жінки-інтелектуалки, яка має право на голос і істину, навіть якщо суспільство її відкидає.

У «Лісовій пісні» [2] образ Мавки є ще одним прикладом сильної жінки, але вже в іншому вимірі – духовному. Мавка – це істота природи, яка прагне любові, але водночас не зраджує себе.

Її знаменита репліка: «Ні! Я жива! Я буду вічно жити!» [2, с. 301] – утверджує ідею внутрішньої свободи, яка не залежить від зовнішніх обставин. Навіть зазнавши зради й болю, Мавка не втрачає своєї сутності.

Феміністичний аспект цього образу полягає у відмові підкоритися соціальним нормам. Вона не стає «зручною» чи «покірною» жінкою, а зберігає свою ідентичність. Мавка – це символ жінки, яка обирає бути собою, навіть ціною страждання.

У драматичній поемі «Одержима» Леся Українка створює образ Міріам – жінки, яка переживає глибокий духовний конфлікт і виступає проти несправедливості світу. Її «одержимість» – це не слабкість, а форма граничного переживання істини.

Міріам не приймає пасивної ролі. Вона активно реагує на страждання і несправедливість, її внутрішній протест є формою участі в історії. Вона говорить і діє, навіть коли це суперечить загальноприйнятим нормам. Зокрема, це найбільш гостро та яскраво проявляється у її фінальній промові, який звучить, ніби виклик перед смертю: «Бийте! Я кожний камінь ваш зустріну грудьми! Чого ви дивитесь? Чого ви ждете? Оце ж я – та сама Марія, що вигнали ви з неї сім бісів!» [3, 202].

Цей образ демонструє, що жіноча емоційність у Лесі Українки не є ознакою слабкості, а джерелом сили і глибини. Жінка здатна не лише відчувати, а й формувати моральний порядок світу.

Таким чином, можна зробити висновок, що у творах Лесі Українки жінка постає як повноцінний суб'єкт історії – мислячий, відчуваючий і діючий.

Кассандра, Мавка і Міріам – це різні типи жіночої сили: інтелектуальна, духовна та екзистенційна.

Спільним для них є:

- здатність до самостійного мислення;
- внутрішня свобода;
- готовність протистояти суспільству;
- усвідомлення власної ролі у світі.

Феміністичний дискурс Лесі Українки полягає не лише у зображенні сильних жінок, а й у переосмисленні самої природи жіночості. Її героїні не є додатком до чоловічого світу – вони творять власний.

Отже, творчість Лесі Українки можна розглядати як важливий крок у розвитку української феміністичної думки, де жінка вперше так виразно постає не об'єктом, а суб'єктом історії, культури і власної долі.

Література

1. Українка Л. Кассандра. Вибрані твори. Посібник-хрестоматія / Упорядник: Щавурський Б. Б. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2010. С. 85-179.
2. Українка Л. Лісова пісня. Вибрані твори. Посібник-хрестоматія / Упорядник: Щавурський Б. Б. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2010. С. 262-364.
3. Українка Л. Одержима. Вибрані твори. Посібник-хрестоматія / Упорядник: Щавурський Б. Б. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2010. С. 179-202.

Плоха Ю. Ю.,

Науковий керівник – Макаренко Л. В., канд. філол. наук, доцент,
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

КОЛОРИСТИЧНА ПАРТИТУРА ЕКЗИСТЕНЦІЙНОГО СВІТУ ЮРКА

ПОКАЛЬЧУКА (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ «НЕ НАСТУПАЙТЕ НА ЛЮБОВ...»)

Творча спадщина Юрка Покальчука – постаті знакової для українського літературного процесу кінця XX – початку XXI століття – залишається об'єктом жвавих наукових дискусій. Традиційно дослідники акцентують увагу на еротичному дискурсі, мандрівній філософії чи урбаністичних мотивах його прози та поезії. Проте актуальність вивчення колористичної складової його творів зумовлена необхідністю глибшого розуміння візуально-сенсорного рівня його поетики. Варто зауважити, що якщо звукова палітра творчості письменника вже ставала об'єктом ретельного філологічного аналізу [1], то його колірна система потребує окремої розвідки як фундаментальна категорія індивідуально-авторської картини світу. У сучасних гуманітарних студіях антропоцентричний підхід вимагає аналізу того, як через колірну палітру експлікуються межові стани людського існування, що є надзвичайно важливим для розуміння екзистенційної природи творчості Покальчука.

Об'єктом дослідження у даній розвідці є збірка поезій «Не наступайте на любов...» [3]. Цей текст є репрезентативним для пізнього періоду творчості автора, оскільки в ньому максимально виразно проступає синтез чуттєвого досвіду, рефлексії над минулим та глибокого психологізму. Колоративи у збірці формують цілісну систему, яка дозволяє реконструювати ціннісні орієнтири ліричного героя та його сприйняття дійсності крізь призму кольору.

Метою роботи є комплексний аналіз семантики та функцій колоративів у зазначеній збірці, а також з'ясування того, як колірна гама допомагає охарактеризувати індивідуальну картину світу письменника. Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань: виявлення домінантних кольорів у текстах збірки; аналіз трансформації традиційних колірних символів в авторській інтерпретації; дослідження зв'язку між колористикою та емоційним станом ліричного героя. Колір у художньому світі Ю. Покальчука постає як «живий і цілісний організм», що потребує ретельного філологічного декодування. Адже

поет, за словами І. Франка, «малює не тільки фарбами, а й словами, викликаючи в душі образи різнорідних вражень» [4, с. 101]. Саме через колористичну партитуру збірки відкривається доступ до прихованих смислів та інтенцій автора, де кожна барва стає маркером його екзистенційного вибору.

Аналіз колористичного наповнення збірки «Не наступайте на любов...» дає підстави стверджувати, що індивідуальний стиль Ю. Покальчука базується на тонкій грі традиційних символів та новаторських психологічних інтерпретацій. Авторська палітра нараховує близько дев'яти основних колоративів, серед яких домінують чорний, білий, сірий, червоний та синій. Проте їх функціонування в тексті виходить за межі простої дескрипції пейзажу чи зовнішності героїв.

Екзистенційні виміри «темної» палітри: чорний, сірий, сивий. Чорний колір у поетичному світі Ю. Покальчука є найбільш частотним. На відміну від класичної літературної традиції, де чорний маркує виключно жалобу, у збірці він стає ознакою самого буття ліричного героя. Автор вводить метафору «ми – квіти із чорного світу, / кольори ми забули уже, / і хоч чорні ми, чорні, ми – квіти» [3, с. 48], яка вказує на прийняття героєм недосконалості реальності як єдино можливого простору для існування. Чорний колір тут – це і захисток («пончо» чи «манто» ночі), і активна енергія долі. Покальчук часто використовує образ «чорного смерчу» або «чорної блискавки», що «перекроїла життя» [3, с. 273]. Це свідчить про сприйняття темряви як активної сили, що змінює долю. Водночас чорний виступає тлом, на якому світло стає виразнішим: «у чорному дні краплю світла чекаю» [3, с. 182].

Особливе семантичне навантаження має сірий колір та його відтінок – сивий. У творчості письменника сірий часто набуває негативної конотації («сіре лихо», «сіра безвість»), позначаючи безликість та депресивний стан. Проте лексема «сивий» у Покальчука трансформується у категорію «хронотопного болю». Вирази «сивий біль» [3, с. 185], «сивий голос даремних емоцій» [3, с. 92], «сивий настрій» свідчать про те, що колір стає метафорою пам'яті та незворотності часу. Це колір ентропії почуттів, коли пристрасть змінюється тихою рефлексією та «сивими ознаками часу» на обличчі й у душі ліричного

героя.

Метафізика світла: білий та жовтий кольори. Білий колір у художній системі Покальчука зустрічається рідше, ніж чорний, що підкреслює екзистенційну напруженість його текстів. Він часто маркує «невідомість» або «перехідний стан». Автор поєднує білий із холодом та застиглістю: «хвилі вві сні / здіймають білі знамена» [3, с. 245]. Це не колір радості, а радше колір нейтральності, тиші та передчуття змін. Показовим є контрастне поєднання: «я на чорнім коні свою долю вкрав / і на білім коні світ зорі» [3, с. 28], де кольори виступають як два вектори долі героя – викрадення (пристрасть) та світло (спокій). Жовтий колір у збірці також позбавлений життєрадісності. Ю. Покальчук інтерпретує його як колір осіннього вмирання, хвороби або зради. Автор прямо зазначає: «жовте сонце гаряче, серпень – місяць жовтий, / жовта зрада й неправда, жовтий сум і журба» [3, с. 254]. Жовтий спектр стає маркером внутрішнього вигорання ліричного героя, попередженням про небезпеку («жовтий іній вчорашнього дня»).

Агресія та вітальність: трансформація червоного та зеленого. Червоний колір у збірці постає як найбільш емоційно напружений. Покальчук відходить від народнопоетичного сприйняття червоного як символу здоров'я, зміщуючи акцент на його агресивну природу. Червоний стає сигналом небезпеки («червоний туман»), символом страждання («язики червоні лижуть душі») та кривавого фіналу («останній кривавий день» [3, с. 213]). Навіть у контексті любовної лірики червоний колір часто супроводжується тривогою та «шалом», що підкреслює драматизм авторського світовідчуття: «а в її очах червона заграва» [3, с. 117]. На противагу йому, зелений колір зберігає семантику надії та оновлення («зелені віти мрії»), проте Покальчук додає йому неочікуваного філософського забарвлення. Образ Будди, що «позеленів від печалі» [3, с. 193], демонструє синтез східних мотивів з українською меланхолією. Зелений тут постає не лише кольором природи, а й кольором застиглої мудрості, що межує з утомою від довгого очікування.

Синестезія синього спектра: простір марень та відчуження. Синій та

блакитний кольори традиційно асоціюються з небом та морем, що символізують свободу. У Покальчука ці барви відповідають за ірреальний світ – світ снів та марень («сині сні», «блакитне світло марень»). Проте автор додає цим кольорам «температурної» характеристики. Блакитний може бути «холодним» і депресивним, що виражається в образі «блакитної криги» в очах [3, с. 39]. Така амбівалентність дозволяє автору передати момент переходу від мрії до розчарування. Особливе значення має фіолетовий колір, який з'являється у моменти містичного споглядання («фіалковий рай», «фіолетові хмари»), підкреслюючи духовні шукання героя. Унікальним прикладом авторського словотвору є поєднання колористики з історичною травмою: «чорно-біле – чорнобильне – чорнобильське / потворне» [3, с. 81]. Таким чином, колористична партитура збірки постає як складна психологічна система, де кожна барва є інструментом для самопізнання ліричного героя.

Проведене дослідження колористичного наповнення збірки Юрка Покальчука «Не наступайте на любов...» дозволяє зробити такі висновки. Колірна гама творів автора є складним семантичним кодом, що відображає його екзистенційне світосприйняття. Домінування «темних» та «холодних» кольорів (чорного, сірого, синього) свідчить про глибоку меланхолійність та рефлексивність ліричного героя, для якого світ постає простором випробувань та самотності. З'ясовано, що Ю. Покальчук майстерно трансформує традиційну українську колірну символіку. Червоний колір у його поезиці втрачає вітальність, стаючи маркером тривоги та агресії, тоді як білий колір символізує не стільки чистоту, скільки холодну невідомість. Авторське новаторство проявляється у створенні складних колірних метафор та неологізмів, що дозволяє говорити про високий рівень синестезії в його творчості. Таким чином, колористика Юрка Покальчука – це не декоративний елемент, а потужний засіб психологізації тексту, що допомагає читачеві досягнути внутрішню драму людини на межі світів, культур та емоційних станів.

Література

1. Макаренко Л. Звукова палітра Юрка Покальчука. Мандрівець, 2011. № 3. С. 66-70.
2. Покальчук Юрій Володимирович (1941-2008): біографія. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/5545> (дата звернення: 16.04.2026).
3. Покальчук Ю. В. Не наступайте на любов...: поезії / худож.-оформлювач С. І. Правдюк. Харків: Фоліо, 2007. 282 с.
4. Франко І. Я. Із секретів поетичної творчості. Зібрання творів у 50 т. Київ: Наукова думка, 1981. Т. 31. С. 45-119.

Полуянова А. С.,

Науковий керівник – Волкотруб Г. Й. к. філол. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

АКЦЕНТУВАННЯ СЛІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛADOVA ОРФОЕПІЧНИХ НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Важливим поняттям культури мови є норма, тобто загальноприйняті правила вимови, написання, вживання слів та побудови речень, які є зразком у літературній мові. Норми забезпечують стабільність мови та взаєморозуміння мовців. Кожен розділ мови (орфографія, орфоепія, лексика, морфологія, синтаксис, пунктуація, стилістика та ін.) має свої правила. Лексична, граматична, орфоепічна, стилістична нормативність є ознаками мовленнєвої культури кожного з нас.

Відомий український мовознавець О. Пономарів зазначає: «Про дотримання вимовних норм мусить дбати кожен носій мови, якщо він хоче, аби його індивідуальне мовлення відповідало критеріям нормативності» [6, с. 19].

Орфоепічна правильність – це важливий показник мовленнєвої культури мовця. Вона включає правила вимови голосних і приголосних звуків, асиміляції приголосних, наголошування слів. Предметом нашого розгляду є акцентуаційні

норми, їх особливості, причини порушення та способи корекції типових відхилень від них.

Питання акцентології досліджували відомі українські науковці, як-от: І. Огієнко, В. Винницький, Т. Бровченко, М. Погрібний, С. Головащук, О. Пономарів, О. Сербенська.

У ґрунтовній праці «Наголос у сучасній українській мові» знаний український науковець В. Винницький зазначає: «У сучасній українській літературній мові існують єдині акцентуаційні норми, які склалися передусім на базі середньонаддніпрянських говорів, але значний вплив на процес нормування наголосу мали й південно-західні говори... Акцентні норми мають суспільний характер, тобто дотримання і зміцнення норм наголошування слів є обов'язковим для всіх мовців» [2, с. 10].

Наголошування слів є кодифікованим (закріпленим) явищем української мови, відображеним у наукових дослідженнях і різноманітних лексикографічних джерелах, зокрема в орфоепічному, орфографічному, тлумачному та ін. словниках. 2001-2003 року Інститут української мови НАН України видав фундаментальний «Орфоепічний словник української мови» у двох томах, який містить близько 140 тисяч слів і має загальний обсяг 1871 сторінка [4; 5]. Словник дає вичерпні відомості про наголошування слів, морфологічних слівосформ та словотворчих похідних. Інформація подається просто й доступно для нефахового користувача, що робить цю лексикографічну працю корисним орфоепічним джерелом для будь-якого мовця.

Наголошування слів є досить вразливим місцем усного мовлення. Носії мови засвоюють наголоси від рідних та оточення, закріплюють норми вимови в школі, закладів вищої освіти. Національний мультимедійний тест з української мови включає завдання з акцентування. Абітурієнти повинні опанувати офіційний перелік з 230-250 слів. Однак, за свідченням багатьох школярів та студентів, завдання на наголошування слів були одними з найважчих. Навіть пройшовши тестування, чимало колишніх випускників роблять акцентуаційні помилки. Зрозуміло, що перелік проблемних щодо наголошування слів є значно більшим,

ніж окреслений Українським центром оцінювання якості освіти.

Відомо, що дуже важливу роль у навчанні культури мовлення відіграють телебачення та електронні засоби масової інформації, але саме з екранів ЗМІ можна почути численні помилки, зокрема неправильно наголошені слова. Ідеться не лише про політиків, політологів, громадських діячів, а й журналістів, майстрів слова, які повинні демонструвати бездоганне володіння мовою. Досить часто порушуються правила наголошування слів у фільмах і театральних виставах. Отже, питання використання акцентуаційних норм української мови є надзвичайно актуальним. Визначний науковець І. Огієнко слушно зауважив: «Наголос – це та ділянка літературної мови, яку кожний інтелігент мусить знати якнайкраще, бо власне з наголосу відразу пізнаємо ступінь його знання своєї літературної мови» [3, с. 5].

Акцентування слів в українській мові має особливості, що спричиняють складність їхнього засвоєння. По-перше, наголос в українській мові вільний, або різномісний, він може припадати на будь-який склад слова. Наприклад, наголошуватися може перший склад (виісіти, відгомін, заіставка, зраіння, зруічний, куірятина, лаіте, маіркетинг, поідруга, раізом, царина), другий (вітчиім, гуртоіжиток, довіідник, експеірт, котрій, мереіжа, навчаіння), третій (жалюзії, інженеірія, кулінаірія, магістеірський, урочиістий, фаховий), четвертий (асиметріія, одноразоівий, перенестиі, стовідсоткоівий, шляхопровіід) і т.д. Деякі слова мають варіанти наголошування: алфаівіт і алфавііт, вантаіжівка і вантажіівка, вишиіванка і вишиваінка, заівжди і завждиі, маібуть і мабуіть, поімилка і помиілка тощо.

Слова з варіантними наголосами потрібно відрізняти від слів-омофонів, які пишуться однаково, але мають неоднаковий наголос та інше значення: батьківщиіна (вітчизна) – баітьківщина (спадок), виігода (користь) – вигоіда (зручність), відоміість (список) – відоімість (повідомлення, дані, популярність), заіпал (пристрасність, завзяття) – запаіл (запальник, хвороба), іірис (квітка) – ірііс (цукерка), луіпа (скло) – лупаі (лусочки), типоівий (характерний) – типовий (стандартний). Мовознавці звертали увагу на те, що деякі депутати Верховної

Ради України помилково використовували слово, яке характеризувало їхній статус. Це мав бути прикметник *недоторкаінний* (який охороняється законом), а не вживаний деkim з народних обранців прикметник *недотоїрканий* із значенням: 1) якого ніхто не торкався, не чіпав; *перен.* непорочний, чистий, цнотливий, 2) який не терпить стосовно до себе жартів, критичних зауважень і т.ін.

По-друге, наголос української мови буває рухомий і нерухомий. Відповідно до цієї характеристики можна виділити кілька акцентних типів відмінюваних слів:

а) слова, що мають постійний наголос на основі (автоїбус – автоїбуса, автоїбусом, парк – паїрку – у паїрку, інтернеїт – інтернеїту - з інтернеїтом);

б) слова (переважно прикметники), що мають постійний наголос на закінченні (новий – новоїго – новоїму, черговий – черговоїго – черговиїм);

в) слова, у яких при змінюванні наголос переходить з основи на закінчення (гараїж – гаражаї – в гаражії, молотоїк – молоткаї – молоткуї, палїй – палїяї – палїєїм);

г) слова, які в різних формах мають наголос і на основі, і на закінченні (аеропоїрт – аеропоїрту – *мн.* аеропортиї, взяїти – візьмуї – візьмеш, говориїти – говорюї – говоїриш).

На особливу увагу заслуговує система наголошування частини іменників жіночого і чоловічого роду, які мають у множині акцентоване закінчення, але при поєднанні з кількісними числівниками *два, три, чотири* виступають з відтягненим наголосом, тобто таким, як в однині. Таку специфіку акцентування відображає «Орфоепічний словник української мови». Наприклад, ось як подається в ньому інформація про вимову слова *комп'ютер* (з постійним наголосом) і слів *директор* і *паспорт* (зі змінюваним у множині наголосом):

комп'ютер, -ра, *м.* (на) - р'і, *мн.* -ри^е, - р'іў [1, с. 677];

диреїктор, [ди^ереїктор], -ра, *м.* (на) -ров'і/-р'і, *мн.* ди^ере^икториї, ди^ере^иктор'іў, а два ди^ереїктори^е [1, с. 382];

паїспорт, -та, *м.* (на) -тїї, *мн.* -тиї, -тїїў, а два паїспорти^е [2, с. 91].

Іменник комп'ютер у всіх формах множини має закінчення, як в однині: *усі*

комп'ютери, два (три, чотири) комп'ютери, десять комп'ютерів і т. д.

Для слів *директор* і *паспорт* наводяться дві форми множини: *директорії* (десять директоріїв, багатьом директоріям), але два (три, чотири) *директори*; *паспорти* (кілька паспортів), але два (три, чотири) *паїспорти*.

Існує кілька чинників порушення норм наголошування слів в українській мові.

Першою причиною розхитування акцентуаційних норм є перенесення діалектних наголосів у літературну мову. Відомий український мовознавець Л. Булаховський зазначав, що носії української мови «часто й густо ще живо почувають свій мовний зв'язок з рідними говірками і в яких загальні тенденції літературної мови до певної усталеності раз у раз перебиваються навичками, винесеними з місць народження і т. ін.» [1, с. 3]. Нерідко можна почути нелітературні форми *своїї, любілю, говоірю* замість правильних *своїї, люблю, говорю* та ін.

Друга причина порушення норм наголошування слів – вплив сусідніх мов, у яких ці слова вимовляються інакше. Наприклад, це стосується вимови таких українських прикметників, числівників, дієслів, як: *новийй, чарівнийй, одинадцять, чотирнаїдцять, сімдесяїт, вісімдесяїт, живемої, живеїт*.

Третьою причиною поширення акцентуаційних помилок є надуживання лексемами з ненормативним наголосом, зумовленим ритмомелодійними міркуваннями у творах сучасних митців. Як приклад наведемо рядки пісень відомих українських виконавців, у яких спотворено нормативну вимову слів: *виїсить, оїлені, куплюї, на поїверсії, зореїю, підіймуїся, ціїла, мояї*

«А на стіні *висить* старенький килимок», «А там *олені*, *олені* - небриті і неголені» (ТІК, «Олені»), «Я собі за мільон *куплю* модний телефон... (Дзідзьо, «Я мільонер»), «У мене є сусіди, сусіди непрості, у них є дві квартири на третім *поверсі*» (Дзідзьо, «Сусіди»), «*Зорею* над синім морем *підіймуся* вище неба» («Без обмежень», «На мелі»), «Врятуюсь від слів твоїх – буду *ціла*. За рік образ не складу ціну я» («Казка», «Плакала»), «Мила *моя*, як то я без тебе» («Океан Ельзи», «Вище неба».)

Якими можуть бути способи покращення акцентуаційних навичок? Потрібно критично ставитися до свого й чужого мовлення, звіряти свої знання із зразками мовлення авторитетних носіїв мови. Важливим помічником у цій діяльності повинні стати словники й довідники. Потрібно чітко засвоїти наголошення слів, які мають лише один варіант.

Кожен обирає свій шлях пошуків у царині акцентології. Одним із видів роботи може бути укладання особистого словника наголосів. Корисним є створення груп з однотипним акцентуванням. Наприклад, орієнтуючись на наголос іменника *кохаїння*, легко запам'ятати звучання співзвучних іменників: *видаїння*, *завдаїння*, *запитаїння*, *навчаїння*, *обраїння*. Засвоїти правильну вимову значної кількості дієслівних форм може допомогти така модель з наголошеним останнім складом: *везтиї* – *ми веземої* – *ви везетеї* – *вона везлаї* – *вони везлиї*. Подібно наголошуються форми дієслів *вести*, *нести*.

Підсумовуючи, зазначимо, що усвідомлення правил наголошування слів, розвиток акцентуаційних навичок є важливим напрямом удосконалення усного мовлення кожної людини. Свідомий мовець повинен мати уявлення про акцентуаційні норми української мови, бути вмотивованим щодо вдосконалення мовних навичок і розвивати лінгвістичний самоконтроль.

Література

1. Булаховський Л. Український літературний наголос: характеристика норми. К.: Радянська школа, 1947. 56 с.
2. Винницький В.М, Наголос у сучасній українській мові. К.: Рад. шк., 1984. 160 с.
3. Огієнко І. Український літературний наголос : мовознавча монографія. Вінніпег: Наша культура, 1952. 304 с.
4. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. К.: Довіра, 2001. Т. 1. 955 с.
5. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. К.: Довіра, 2003. Т. 2. 918 с.

6. Пономарів О. Українське слово для всіх і для кожного. К.: Либідь, 2013. 359 с.

Рижова Є. В.,

Науковий керівник – Шкіль Л. Л., к. філос. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ЛЮДИНА І ВІЧНІСТЬ: ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ВИМІРИ ЛІРИКИ ЛІНИ КОСТЕНКО

Лірика Ліни Костенко є глибоким філософським осмисленням людського буття, у центрі якого постає людина як духовна істота, що існує між миттєвістю часу і прагненням до вічності. У своїх поетичних творах письменниця розкриває складні питання: сенс життя, неможливість уникнення смерті,плинність часу та безсмертя увіковічено духовністю і творчістю.

Однією з головних тем лірики Ліни Костенко є усвідомлення швидкоплинності часу. Поетеса часто підкреслює, що життя людини є коротким і крихким, а час – незворотним і болюче. У її поезіях відчувається тривога перед втраченими можливостями та невикористаними шансами долі. Водночас цей мотив не є песимістичним – навпаки, він спонукає до активного, свідомого життя, наповненого змістом.

Ліна Костенко наголошує на відповідальності людини за кожну прожиту мить. Вона переконує, що справжнє життя вимірюється не кількістю років, а глибиною емоцій і проявлень у різних сферах. У цьому контексті важливою є ідея внутрішньої свободи та самореалізації, яка протистоїть буденності та духовній порожнечі.

Не менш важливим у її творчості є мотив смерті, який осмислюється не лише як фізичний кінець, а як межа, що надає життю особливого значення. Смерть у поезії Ліни Костенко не є абсолютним злом – вона є природною частиною буття, яка підкреслює цінність кожної миті. Саме через усвідомлення

смертності людина здатна глибше зрозуміти сенс свого існування і використовувати його на максимум.

Особливе місце у ліриці поетеси займає ідея безсмертя духу. Ліна Костенко стверджує, що фізичне життя є обмеженим, проте духовне може залишатися вічною. Через творчість, моральні вчинки, любов і пам'ять людина здатна подолати межі часу. Саме тому поезія постає як засіб збереження людської душі у вічності.

Яскравим підтвердженням цієї думки є відома цитата поетеси: «І кожен фініш – це, по суті, старт» [1, с. 185]. Ці слова відображають бачення безперервності життя і переходу від одного стану до іншого. Смерть тут не є кінцем, а радше початком нового виміру існування – у пам'яті, культурі, духовному просторі.

Мотиви у творчості Ліни Костенко тісно пов'язані з проблемою вибору. Людина постає як істота, що постійно перебуває перед моральними дилемами і несе відповідальність за свої рішення. Поетеса підкреслює важливість внутрішньої чесності, гідності та вірності собі, що є складовою духовного безсмертя.

У ліричній системі Ліни Костенко категорія Вічності не є абстрактною метафізичною даністю, а постає як випробування людської природи на автентичність. Людина в її поетичному світі – це не просто часова одиниця, а «точка відповідальності», де миттєве буття зустрічається з безкінечністю культури та історії.

Ключовим екзистенційним імперативом поетеси стає усвідомлення цінності вибору. Як зазначає ліричний герой, «Людині бійся душу ошукать, / бо в цьому схибиш – то уже навіки» [1, с. 178]. Тут Вічність виступає як вищий етичний суддя: будь-який компроміс із совістю в «минушому» часі набуває катастрофічних масштабів у вимірі Вічності.

Таким чином, поетеса формує етос «екзистенційного стоїцизму»: людина не має влади над часом, проте має повну владу над змістом свого перебування в ньому. Подолання страху перед небуттям у Костенко реалізується через творчість

та пам'ять. Мистецтво стає тим інструментом, що перетворює людське «миттєве» зусилля на «вічність» досвіду. Вибір героя – це завжди відмова від комфортного нівелювання власного «Я» на користь духовного випростовування, навіть якщо ціною цього вибору є зовнішня самотність. У цьому контексті Вічність – це не кінець шляху, а його постійний супровід, який вимагає від людини безперервної праці над власною душею.

Таким чином, лірика Ліни Костенко є глибоким філософським роздумом про взаємозв'язок людини і вічності. Через осмислення часу, смерті та духовності поетеса формує цілісне бачення людського існування, у якому головну роль відіграє внутрішній світ особистості. Її творчість спонукає замислитися над сенсом життя, цінністю кожної миті та можливістю залишити слід у вічності.

Література

1. Костенко Л. Марсуя Чурай. Київ: Абабагаламага, 2024. С. 137-185.

Романько Є. А.,

Науковий керівник – Шкіль Л. Л., к. філос. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ЕТИЧНИЙ ІМПЕРАТИВ ТА ПРОБЛЕМА ВИБОРУ В ДРАМАТИЧНІЙ ПОЕМІ ІВАНА ДРАЧА «ДУМА ПРО ВЧИТЕЛЯ»

Творчість Івана Драча посідає важливе місце в українській літературі ХХ століття, зокрема у контексті осмислення морально-етичних проблем сучасності. Його драматичні поеми вирізняються глибоким філософським змістом, у центрі якого – людина перед складним вибором, відповідальність за свої вчинки та вірність внутрішньому моральному закону.

У драматичній poemі «Дума про Вчителя» ключовим постає образ учителя як носія високих етичних цінностей. Він уособлює моральний ідеал, що базується на служінні людям, правді та духовному розвитку суспільства. Його життя є

прикладом реалізації етичного імперативу – внутрішнього обов'язку діяти відповідно до совісті, навіть у складних обставинах. «Я вчитель. І в цьому моє найбільше покликання – Не сіяти зерно, що згодом стане трухою, а вирощувати Людину, що тримає на плечах небо» [1, с. 281] – ці слова ідуть, ніби, із серця головного героя.

Етичний імператив у творі проявляється як безумовна вимога до особистості залишатися вірною своїм принципам. Учитель не шукає вигоди чи компромісів із совістю, натомість обирає шлях відповідальності й самопожертви. Саме цей вибір визначає його як морально цілісну особистість.

Проблема вибору в поемі розкривається через протиставлення двох позицій: служіння високим ідеалам і пристосування до обставин. Драч показує, що кожна людина опиняється перед необхідністю обирати між правдою і зручністю, між духовністю і матеріальними інтересами.

Вибір учителя є свідомим і трагічним водночас, адже він передбачає втрати, незрозуміння з боку інших, а інколи й самотність. Проте саме через цей вибір герой утверджує власну гідність і зберігає внутрішню свободу. «Він знав ціну свого вибору: спокій для них – це мовчання, а для нього – це зрада всього, в що вірив» [1, с. 262] – такі думки щодо морального вибору виникають у головного героя.

Особливістю поеми є те, що етичний імператив не нав'язується ззовні – він формується всередині людини як результат її духовного розвитку. Таким чином, Іван Драч підкреслює, що справжня моральність не залежить від зовнішніх умов, а є наслідком особистісного вибору.

Образ учителя набуває символічного значення: він є уособленням духовного провідника, який формує майбутнє через виховання молодого покоління. Його вибір має не лише індивідуальне, а й суспільне значення.

Таким чином, у «Думі про Вчителя» Іван Драч порушує актуальну проблему етичного вибору, показуючи, що справжня людина визначається не обставинами, а здатністю залишатися вірною своїм моральним принципам. «Шлях вчителя – це шлях під гору, де кожен крок вимагає мужності бути собою»

[1, с. 307] – такий висновок робить у «Думі про вчителя» головний герой.

Спільними рисами етичного імперативу та проблеми вибору у творі є: усвідомлення відповідальності за власні вчинки; вірність внутрішнім моральним принципам; готовність до самопожертви заради ідеалів; протистояння зовнішньому тиску; збереження людської гідності.

Отже, драматична поема Івана Драча «Дума про Вчителя» утверджує ідею, що моральний вибір є визначальним чинником формування особистості, а етичний імператив – основою людяності та духовної сили.

Література

1. Драч І. Дума про Вчителя. Оріон Золотий. Театр. П'єси. Харків, Фоліо, 2016. С. 214-378.

Синюк М. А.,

Науковий керівник – Глуховцева І. Я., к. філол. н., доцент,
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

СИМВОЛІКА КОЛЬОРУ В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ ТВОРІВ ЛЕСІ ДМИТЕРКО

Символіка кольору є важливим складником художнього дискурсу, оскільки вона забезпечує додатковий рівень смислотворення та емоційного впливу на читача. Кольори в літературному тексті виконують не лише описову, а й символічну функцію, репрезентуючи психологічні стани, ідеї та цінності. Їхня інтерпретація залежить від культурного контексту, авторського задуму та індивідуального читацького сприйняття. У такий спосіб колористика постає як універсальний засіб кодування смислів у художньому мовленні.

Лексико-семантична група колоративів вирізняється давнім походженням і високою частотністю вживання, що зумовлено їхньою здатністю репрезентувати базові для людини поняття. У мовленні кольороназви виконують насамперед

номінативну функцію, позначаючи ознаку кольору предметів і явищ об'єктивної реальності. Ця група слів є надзвичайно актуальною для дослідників різних галузей, адже сформувалася вона впродовж історичного розвитку мови й людства та має значення для багатьох сфер суспільного життя. Феномен кольору вивчають у межах різних наук: фізики, біології, фізіології, психології, етнографії, історії та, безперечно, лінгвістики, яка зосереджується на процесах номінації кольорового спектру.

Колір є одним із найважливіших засобів художнього світобачення та емоційного впливу на читача. У сучасній лінгвістиці на позначення кольору найчастіше використовують терміни «колоратив», «кольороназва», «кольоропозначення» та «лексема на позначення кольору» [4, с. 41]. Дослідженням історії кольороназв, семантики та функціонування колоративів активно займаються такі дослідники, як В. Іваровська, А. Кошова, Н. Пелевіна, Т. Семашко, О. Шеховцова та інші.

Єдиної думки щодо класифікації кольорової гами немає. У східнослов'янському мовознавстві традиційно виокремлюють 11 термінів-кольороназв: білий, чорний, червоний, синій, жовтий, коричневий, сірий, зелений, фіолетовий, рожевий і помаранчевий, які функціонують як основні складові колірної термінології української мови [3]. Традиційно науковці поділяють кольороназви на дві великі групи: ахроматичні (білий, чорний, сірий) та хроматичні (усі інші кольори спектра). Окрім основних барв, виділяють також відтінкові лексеми, які деталізують інтенсивність або нюанси кольору [5].

Матеріалом для нашого дослідження слугував поетичний доробок сучасної української поетеси зі Львова Лесі Дмитерко. Її лірика відзначається глибоким зв'язком із природою, а художній простір творів насичений візуальними образами. Авторка майстерно використовує палітру кольорів для передачі не лише пейзажних замальовок, а й психологічних станів і філософських роздумів.

Мета дослідження – вивчення особливостей символіки колоративів у художньому дискурсі творів Лесі Дмитерко.

Аналіз фактичного матеріалу засвідчив, що в поезії Лесі Дмитерко вагоме

місце посідають ахроматичні колоративи. Зокрема, лексема *білий* часто виступає епітетом або персоніфікується, уособлюючи зиму: *Вже **білі** ліжники занесла до води, / в кептар яскравий одягнула ранок, / серед смерек залишила сліди / і неба синь приміряла шафранам...* [1], *Змірять оком сонячний сад, / задзвенить іронічно сміхом, / не почує пташиних рулад, / і без тями сипне **білим** снігом...* [1], *Біла Пані блукала містом* [1]. За словником символів В. Жайворонка, *білий* традиційно виступає знаком невинності та святості [2, с. 38]. Цікавим є метафоричне використання цього кольору для опису дерев в інеї (*Такий казковий нині Львів, / дерева вийшли, в іній вбрані, / і сад, як навесні, розцвів, / в сорочках **білих**, бавовняних* [1]) та в урбаністичних мотивах (*Там ніхто не настроїть гітари, / І не йтимуть закохані пари. / Вже ніхто не питає квіточки / На Делона у **білій** сорочці* [1]).

Окреме місце належить відтінковому колоративу *сріблястий* та утвореним від нього композитам, що надають текстам холодного, благородного звучання: *За твої хуртовини **сріблясті**, / За рипучі стежки, прим'яті, / І за вікна з морозу квітчасті, / Як мальовані сосни кошлаті* [1], *Срібносніжна у нас зима, / в десять років така раз буває. / Десь на Небі в святих просочилась крупа, / зупиняє автівки, трамваї* [1], *Невтомний вартівничий піднебесся, / Лиш в тебе ключ до неба всім ключам. / Ти лебедям розтопиш **срібне** плесо, / І диригентом – вранці всім шпакам* [1]. До цієї ж групи зараховуємо лексеми *сивий* та *сірий*, які маркують плинність часу та внутрішній стан, наприклад, для змалювання непривітної старості авторка вживає порівняння *сіра цера, немов **полотно***: *Дивна пані сиділа поряд / на сеансі сьогодні в кіно: / непривітна, колючий погляд, / **сіра** цера, немов **полотно*** [1] (цера діал. ‘колір обличчя, або шкіри’), а власні роздуми підсумовує рядком: *Пролетіли мої роки / із пташиним співом, / вчора була до видання, / а вже нині **сива*** [1].

Особливої уваги заслуговує переосмислення *чорного* кольору. З одного боку, він виступає у традиційній життєвій дихотомії добра і зла: *...**чорну** смугу змінить **біла*** [1]. З іншого – в окремих поезіях авторка свідомо позбавляє чорний колір негативної семантики, перетворюючи його на символ елегантності, затишку

та естетики: *Хай **чорним** буде тільки шоколад, / і сукня від Коко мініатюрна, / мускатний, закарпатський виноград, / і ноти на сходинах для ноктюрну, / Хай **чорною** буде ранкова кава, / і дрібка перцю серед інших спецій, / ще **чорним** золотом у перламутрі – кав'яр, / що в Римі цінували вже, до речі. / Хай **чорним** відливає стиглий мак, / ожина **чорна** в кошику, духмяна, / хай вранці вам співає **чорний** шпак, / новин вам добрих з **чорного** екрану. / Хай **чорним** буде добрий чай у чашці, / ще **чорний** хліб на таці, з коріандром, / і пиво крафтове на вихідні у пляшці, / а ще ... каблучка з **чорним** діамантом. / Хай **чорним** буде тільки шоколад... [1].*

Хроматичні колоративи у текстах поетеси здебільшого пов'язані з життєвою енергією та весняним пробудженням. Доповнюють палітру яскраві портретні характеристики (*Густючі хвилі **мідного** волосся / Вона влітала в школу за п'ять восьма* [1]) та весняні пейзажі (*Завесніється, розпогодиться, / запідсніжниться – так і знай! / **зеленкава** трава проріжеться, / затюльпаниться рідний край!* [1]). Суфікс *-кав-* у лексемі *зеленкавий* указує на ослаблений вияв ознаки (неповну міру її вияву), підкреслюючи тендітність природи. Яскравими є також дієслівні кольоропозначення: *запідсніжниться, зашафраняться небеса*. Шафрановий (жовтогарячий) та синій кольори створюють потужний візуальний контраст (*...неба **синь** приміряла шафранам* [1]). Апогеем кольорового розмаїття стає образ веселки: *У небі бризкає **веселкою** не раз, / лякає вітром хмар сріблясті згустки, / вербові котики цілує повсякчас / і теплим подихом випростує пелюстки* [1].

Отже, колоративна лексика в художньому дискурсі Лесі Дмитерко є важливим світоглядним кодом. Ахроматичні кольори (білий, сріблястий, сірий) здебільшого оформлюють зимові мотиви та філософські роздуми про час, авторка вдається до їхнього нетипового трактування (естетизація чорного). Натомість хроматична палітра (*зеленкавий, синій, шафрановий, мідний*) виступає маркером оновлення, життєствердності та емоційного піднесення.

Література

1.	Дмитерко	Леся.	URL:

https://www.facebook.com/lesa.dmiterko.2025?locale=uk_UA (дата звернення: 11.03.2026).

2. Жайворонок В. Знаки української етнокультури : словник-довідник. Київ: Довіра, 2006. 703 с.

3. Крижанська О. Яким буває червоне (символічні кольороназви в українській мові). Українська мова і література в школі, 2001. № 2. С. 22-25.

4. Семашко Т. Ф. Місце колоративної лексики і фразеології в мовній картині світу. Філологічні науки: Зб. наук. праць. Ч. І. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. С. 40-46.

5. Семашко Т. Ф. Проблема визначення статусу кольоропозначень як лінгвістичних одиниць. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/884c3950-0be7-4641-927e-af450a2d558f/content> (дата звернення: 15.03.2026).

Сінайлова М. О.,

Науковий керівник – Кошетар У. П., к. іст. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ БОГОСЛУЖБОВОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я

У розвитку української національної духовної культури чільне місце належить богослужбовій мові православ'я. Сакральна мова є фактором національної ідентичності, формування когнітивного та морально етичного світогляду. «У системно-семантичній організації української мови визначається потенціал національно-культурних знаків як елементів текстотворення, у широкому плані – як складників дискурсивного виміру. При формуванні комплексних уявлень про національну мову як поліпарадигматичну сутність, що відбиває концептуальні засади культурного простору, через компетентнісні чинники смислового рівня виявляються мовно-естетичні функції компонентів

висловлювання. Комплексний дискурсивний аналіз мовного матеріалу відкриває перспективи виокремлення психолінгвістичних рис картини світу українців, мовного типу та мовної особистості» [4, с. 5]. Прослідковується тісний зв'язок між сакральною мовою, конфесійним стилем та національною онтологією. Наприклад, сучасний дискурс, присвячений місцю латинської мови під час богослужінь римсько-католицької церкви (проблема полягає у незнанні сучасними парафіянами сакральної мови).

Поширенню та інтерпретації священних текстів Біблії в Україні присвячені роботи С. Головащенко [2, с. 213-250]. М. Жукалюк та Д. Степовик проаналізували історію перекладу українською мовою Біблії [3]. Український національний традиції перекладів Біблії присвячені розвідки Ю. Мороза [6]. Науковець зокрема зазначив, що переклад релігійних текстів національною мовою сприяє підвищенню статусу національних мов, збереженню та розвитку духовної культури націй, суспільній консолідації навколо християнських сакральних цінностей [7]. Ю. Мороз вважав, що запропонував хронологію українського перекладу Біблії, зокрема, церковно-слов'янський рукописний переклад припадає на період XI – XIV ст., а україномовний у свою чергу починається з дати появи друкарства на українських землях [7, с 18].

І. Богачевська проаналізувала вплив мови українського православ'я на формування духовності українського народу та християнську наративну традицію [1, с. 26-33; 2, с. 166-173; 3, с. 16-20]. Лінгвокультурологічному аналізу сакральних текстів присвячені роботи І. Осташук [8, с. 56-61].

У таблиці запропонуємо періодизацію розвитку мови українських богослужбових текстів

№	Хронологія	Тематика
1.	IX-XVII ст.	дослідження українського ізводу, староукраїнських, церковнослов'янських текстів
2.	XIV-XVII ст.	дослідження, виконаних українцями, перекладів Біблії церковнослов'янською мовою
3.	XIX-XX ст.	дослідження україномовних перекладів Біблії

4.	XIX-XX ст.	дослідження боротьби за використання в богослужінні україномовних перекладів Біблії
5.	XVII- XX ст.	дослідження насильницької русифікації літургійної мови та виправлення богослужбової літератури згідно синодальних стандартів
6.	90-ті роки XX ст. – перша чверть XXI ст.	дослідження стану богослужбової мови українських православних церков

Микола Балагутрак зазначив, що філософ мови О.Потебня визначив взаємозв'язок між релігією як формою світогляду і розвитком мови, оскільки віруюча людина і науковець для міркування використовують однакові засоби. Філософ сформулював концепцію про внутрішню форму слова, як концептуальну ознаку (наприклад, асоціації, образи, уявлення). Багатоманіття сенсів сакральних текстів можливо передати через форму слів перекладу чи оригіналу [5].

У праці «Думка і мова» він визначив початок Євангелія від Івана як приклад кохезії думки і слова. Він зокрема писав: «...у мові та поезії є позитивні свідчення, що, за віруваннями всіх індоєвропейських народів, слово є думкою, слово є істина, правда, мудрість, поезія. Разом із мудрістю та поезією слово належало до божественного начала. Є міфи, що обожнюють слово. Не говорячи про Божественне Слово (Логос) євреїв-елінів, скажемо тільки, як у германців Один під виглядом орла викрадає у велетнів божественний мед, так в індусів те ж саме робить відомий віршований розмір, перетворений у птаха. Слово є самою річчю, і це доводиться не стільки філологічним зв'язком слів, які позначають слово і річ, скільки поширеним на всі слова віруванням, що вони позначають сутність явищ» [9]. О. Потебня запропонував концепцію яка дотична до ідей про місце слова у сакральному тексті та вплив на релігійні переконання віруючої людини. Зокрема мова православного богослужіння характеризується поетичністю та метафоричністю зберігаючи віроповчальне та богословське

значення.

Література

1. Богачевська І. В. Лінгвістичне релігієзнавство. Академічне релігієзнавство. Підручник / За науковою редакцією професора А. Колодного. К.: Світ знань, 2000. 862 с.
2. Головащенко С. І. Святе Письмо в Україні (поширення та інтерпретація): Києво-Могилянська традиція в європейському контексті. Релігійно-філософська думка в Києво-Могилянській Академії: європейський контекст. К., 2002. С. 213-250.
3. Жукалюк М., Степовик Д. Коротка історія перекладів Біблії українською мовою. К., 2003. 176 с.
4. Кононенко В. І. Мова у контексті культури. Монографія. Київ – Івано-Франківськ, 2008. 390 с.
5. Мова і самосвідомість народу у лінгвопсихологічних дослідженнях Олександра Потебні. URL: <https://nz.lviv.ua/archiv/2023-1/21.pdf> (дата звернення: 10.04.2026).
6. Мороз Ю. А. Національна традиція біблійних перекладів в Україні. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. К., 2016. Вип. 110 (7). С. 256-259.
7. Мороз Ю. А. Національна традиція біблійних перекладів: філософсько-релігієзнавчий аналіз. Автореф. дис. канд. філос. н. 09.00.11 – релігієзнавство. – Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, 2014. 20 с.
8. Остащук І. Б. Лінгвокультурологічний аналіз релігійних текстів. Схід, 2015. № 4 (136). С. 56-61.
9. Потебня О. Думка і мова. URL: [https://www.inmo.org.ua/assets/files/potebniana/Potebnya.%20Mysl%E2%80%99%20i%20yazyk%20\(1892\).pdf](https://www.inmo.org.ua/assets/files/potebniana/Potebnya.%20Mysl%E2%80%99%20i%20yazyk%20(1892).pdf) (дата звернення: 14.04.2026).

Танчик Р. О., Терещук Р. М.,

Науковий керівник – Стежко С. О., к. філол. н., доцент,

МЕДІАОБРАЗ ЛІДЕРА-ПИСЬМЕННИКА ЯК ПУБЛІЧНОГО ІНТЕЛЕКТУАЛА (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРЧОСТІ СЕРГІЯ ЖАДАНА)

У сучасному гуманітарному дискурсі особливої актуальності набуває проблема функціонування письменника не лише як творця художнього тексту, а й як активного учасника суспільно-політичних процесів. У цьому контексті постать Сергій Жадан репрезентує новий тип митця – публічного інтелектуала, діяльність якого виходить за межі літературного поля та інтегрується в медіапростір, громадянське суспільство й культурну політику.

Метою дослідження є аналіз медіаобразу письменника як лідера громадської думки та окреслення його риторичних і комунікативних стратегій у публічному дискурсі.

Поняття «публічний інтелектуал» у сучасному науковому осмисленні пов'язане з діяльністю особистості, здатної впливати на суспільну свідомість через тексти, медіа та публічні виступи, формуючи ціннісні орієнтири аудиторії. У цьому сенсі Сергій Жадан постає не лише як автор художніх творів, а як активний комунікатор, що взаємодіє з аудиторією через соціальні мережі, інтерв'ю, публічні виступи та громадську діяльність. Його публічна позиція часто включає критичне осмислення культурної політики та ролі держави у сфері культури [2].

Медіаобраз письменника формується на перетині кількох дискурсивних площин: літературної, публіцистичної та соціально-політичної. Як засвідчують сучасні дослідження, творчість Жадана характеризується оригінальністю мислення, здатністю поєднувати побутове й екзистенційне, а також чутливістю до актуальних суспільних процесів [4]. Це створює підґрунтя для формування його авторитету як інтелектуального лідера.

Важливою складовою медіаобразу є лідерський потенціал письменника, що виявляється у здатності артикулювати суспільно значущі проблеми та

мобілізувати аудиторію. Зокрема, у його текстах і виступах простежується залучення до дискусій про ідентичність, війну та соціальну відповідальність. Дослідники відзначають, що художні твори Жадана активно включені в осмислення кризових явищ сучасності, зокрема проблеми національної ідентичності в умовах війни [1].

Особливу роль у конструюванні медіаобразу відіграє мовностилістичний аспект. Для комунікації Жадана характерне поєднання розмовної інтонації, емоційної експресії та смислової глибини, що забезпечує одночасно доступність і інтелектуальну насиченість його висловлювань. Використання елементів живої мови, метафоричності та риторичних фігур сприяє формуванню довірливого контакту з аудиторією.

Крім того, суттєвим є синтез художнього і публіцистичного начал. Образ письменника як публічного інтелектуала ґрунтується на поєднанні естетичного досвіду та соціальної відповідальності. Його тексти виходять за межі художньої умовності, виконуючи функцію інтерпретації актуальних подій і формування суспільного дискурсу.

Для систематизації характеристик медіаобразу письменника як публічного інтелектуала доцільно узагальнити ключові параметри його функціонування (див. Табл. 1).

Табл. 1

Компонент медіаобразу	Змістове наповнення	Інструменти реалізації	Результат впливу
Когнітивний	Осмислення війни, ідентичності, культури	Публіцистика, інтерв'ю	Формування критичного мислення
Емоційний	Емпатія, травматичний досвід, солідарність	Поезія, публічні виступи	Емоційне залучення
Комунікативний	Відкрита взаємодія з аудиторією	Соцмережі, діалоги	Довіра та впізнаваність

Ціннісний	Гуманізм, відповідальність, громадянська позиція	Волонтерство, публічна діяльність	Легітимація як морального лідера
Дискурсивний	Поєднання художнього і публіцистичного мовлення	Романи, есеї, виступи	Інтеграція в медіапростір

Як засвідчують дані таблиці, медіа-образ Сергія Жадана формується як багатовимірна структура, що поєднує когнітивні, емоційні та ціннісні компоненти.

Отже, медіа-образ лідера-письменника як публічного інтелектуала формується через поєднання риторичних стратегій впливу, мовностилістичних засобів і громадянської ангажованості. Досвід Сергія Жадана демонструє трансформацію ролі письменника в умовах сучасного медіапростору: від автора художніх текстів до активного суб'єкта суспільної комунікації, здатного впливати на колективні уявлення та цінності.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні механізмів впливу публічних інтелектуалів на формування критичного мислення та мовно-комунікативної компетентності сучасної молоді.

Література

1. Бондарева О. Є. Драматургічна візія понівеченої ідентичності у п'єсі Сергія Жадана «Хлібне перемир'я». Південний архів. Філологічні науки, 2021. Вип. LXXXVI. С. 6-16.
2. Гіщевич Л. Сергій Жадан про культурну політику. Радіо Свобода. 10.07.2015. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27120540.html> (дата звернення: 31.03.2026).
3. Дзямулич Н. І. Творчість С. Жадана: проєкція на дитячу літературу.

Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки», 2025. № 1. С. 10-16. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.1.2>

4. Осьмак Н., Бикова О. Сергій Жадан як знакова постать у сучасному літературному процесі. Філологічні діалоги, 2022. № 9. С. 97-100.

5. Пастух Б. В. Міські пасторалі Сергія Жадана. Буквоїд, 2012. URL: <http://www.bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/03/07/120646.html> (дата звернення: 31.03.2026).

Філімончук І. М.,

Науковий керівник – Даниленко Л. В., к. філол. н., професор,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ТОПОНІМІКА СЕЛА ЖУБРОВИЧІ ОЛЕВСЬКОЇ ГРОМАДИ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Топоніми – це не просто назви міст, сіл чи вулиць, а й елемент історичної та культурної пам'яті суспільства. Вони відображають події минулого, природні риси місцевості, традиції та світогляд людей, які там мешкали і мешкають нині. Назви кожного населеного пункту мають свою особливість: формують ідентичність, допомагають новим поколінням глибше зрозуміти власне коріння. Знання топонімів відкриває ширший погляд на історію рідного краю, сприяє повазі до культурних цінностей та відіграє важливу роль у збереженні національної пам'яті.

Топоніми цікавили науку здавна і залишаються предметом дослідження сучасних мовознавців (В. Баньої, Д. Бучко, Г. Волчанська, О. Заінчковська, Л. Лонська, М. Паньків, Л. Сегін). Для того, щоб зрозуміти походження найменувань територій, варто розширювати пошуки. «В інтерпретаціях топонімів потрібним є виявлення біографії географічних назв – їхньої етимології, визначення мотивів й номінативних особливостей, культурних конотацій назв географічних об'єктів», – зазначає Т. Купач [4, с. 148].

У сучасних умовах, коли активно відбуваються процеси переосмислення історії та перейменування об'єктів, тема топонімів стає ще більш актуальною. Вивчення назв має велике значення як для суспільства в цілому, так і для кожної окремої людини. Це дослідження присвячено топонімам села Жубровичі Житомирської області.

Село Жубровичі, що на Житомирщині (Олевська громада), має багату історію, яка тісно переплетена з природою Полісся та давніми слов'янськими традиціями. Більшість істориків сходяться на тому, що назва села має «тваринне» коріння від слова «зубр». У давнину поліські ліси були густо заселені зубрами. Вважається, що саме тут були місця випасу або полювання на цих велетнів. З часом через особливості місцевого діалекту назва трансформувалася з «Зубровичів» у «Жубровичі». Місцеві жителі розповідають ще одну версію найменування села. Народне повір'я свідчить, що назва Жубровичі походить від слова «жебракувати». Перші мешканці жили в такій скруті, що їх часто називали «жебраками». Існує також і друге народне повір'я, яке повністю заперечує перше. Вважається, що назва Жубровичі пов'язана з великою кількістю «жаб».

Жубровичі є одним із найдавніших сіл регіону. Археологічні знахідки фіксують присутність тут людей ще з епохи неоліту. Офіційна літописна історія поселення розпочалася 1545 року зі згадки в описах Овруцького замку як шляхетського володіння Речі Посполитої у складі Київського воєводства, що активно розвивалося завдяки мисливству та лісовим промислам.

Особливою гордістю села є церква, історія якої сягає глибини віків. Архітектурні дослідження вказують на те, що фундамент духовності тут було закладено ще у XVII столітті.

Поява церкви була не випадковою. У XVII столітті, попри постійні війни та релігійне протистояння, українське Полісся переживало піднесення православного будівництва. Місцева громада Жубровичів, яка на той час зміцніла завдяки успішним промислам, вирішила звести власний «дім Божий». Храм будували з місцевого дуба та сосни, використовуючи традиційну технологію зрубу – без жодного залізного цвяха, що символізувало чистоту віри та повагу до

природного матеріалу. Історичні джерела описують Жубровичі як село, де люди жили за рахунок того, що давав ліс. Навколо села існувало багато боліт, що робило його природним «островом», захищеним від набігів. Окрім землеробства, мешканці славилися столярством та бондарством.

У XIX столітті село входило до складу Олевської волості Овруцького повіту Волинської губернії. Воно пережило складні часи воєн та репресій, але зберегло самобутню поліську ідентичність. Сьогодні Жубровичі відомі мальовничими краєвидами та повагою до старовинних традицій, які передаються з покоління в покоління.

Промовистою є топоніміка вулиць села. Їх назви свідчать про характер, цінності, спосіб життя мешканців.

1. Серце громади: вулиця Центральна. Це найдавніший шлях села. Колись вона була звичайною дорогою, вздовж якої виникали перші двори. Саме тут зосереджувалося активне життя: від сільських зборів до святкових ярмарків. Вулиця символізує тяглість поколінь, адже саме по Центральній мешканці села століттями йшли до священного храму.

2. Культура: вулиця Шевченка та вулиця Лесі Українки. Ці вулиці з'явилися як данина пошани національним геніям. Вулиця Шевченка – символ української ідентичності. Назва підкреслює, що Жубровичі – це частина великого Кобзаревих краю. Вулиця Лесі Українки – особлива назва для нашого регіону. Леся – наша землячка, «дочка Полісся», і ця вулиця поєднує село з духом лісового краю, який поетка майстерно оспівала.

3. Погляд у небо: вулиця Корольова. Сергій Корольов народився в Житомирі, і для нашої області він визначна постать. Вулиця отримала назву в епоху, коли весь світ захоплювався космосом. Це нагадування про те, що навіть у невеликому селі пам'ятають про великі звершення людини та пишаються славетним земляком.

4. Епоха розвитку: вулиці Залізнична та Заводська . Ці вулиці – свідки того часу, коли в Жубровичі прийшов технічний прогрес. Назва «Залізнична» пов'язана з розбудовою транспортної мережі, що відкрила село для світу. Назва

«Заводська» нагадує про місцеве деревообробне виробництво, яке давало роботу сотням людей і перетворило Жубровичі на важливий господарський осередок.

5. Подолання радянського відбитку: вулиця Робітнича. Назва прославляла людину праці, яка власноруч розбудовувала село. У радянський час подібні назви масово з'являлися в кожному населеному пункті.

6. Природна гармонія: вулиці Зелена та Жовтнева. Вулиця Зелена уособлює затишок і красу, саму душу Полісся. Її назва асоціюється з чистотою довкілля та спокоєм, нагадує про те, що природа – наш головний скарб. Назва вулиці Жовтнева в радянський час мала ідеологічний контекст, пов'язаний з Жовтневим переворотом 1917 року. Але для сучасників Жовтнева символізує осінній пейзаж, колір золотавого листа і пору підбиття підсумків.

7. Новий час: вулиця Незалежна. Назва з'явилася як пошана відновленню державності України. Це «молода» вулиця, яка несе енергію змін. Вона нагадує кожному жителю села, що сьогодні ми самі пишемо історію, вільну від чужих наказів.

У селі Жубровичі вулиці діляться не просто на довгі чи короткі, гамірні чи затишні – вони діляться на цілі епохи.

Якщо пройтися Жубровичами, можна прочитати нашу історію, ніби відкриту книгу, де кожна назва – це окремий розділ.

По-перше, наше село має своє «людське обличчя». Вулиці, названі від прізвищ, зберігають пам'ять про людей, які є нашою гордістю, хто став голосом і розумом України. Вулиці Шевченка та Лесі Українки нагадують про незламний дух народу; вулиця Корольова пов'язує наше поліське село з неосяжним космосом.

По-друге, Жубровичі мають свій особливий колір. Коли говоримо про Зелену вулицю, ніби відчуваємо подих лісу, що здавна обіймає наше поселення. Жовтнева вулиця нагадує про золоту палітру осені, яка так личить краєвидам.

Наше село – це простір рівнини та праці. Вулиці Центральна, Залізнична простягаються прямими лініями, ніби вказуючи шлях у майбутнє. А назви на кшталт Заводської чи Робітничої бережуть пам'ять про тих, хто своїми руками

будував добробут нашого краю, навіть коли життя було суворим, а доля нелегкою.

Якщо більшість вулиць села розповідають про минуле (про заводи, залізницю чи видатних постатей минулих століть), то вулиця Незалежна розповідає про сьогоднішнє та майбутнє. Вона з'явилася на карті Жубровичів як свідчення того, що ми є частиною великої вільної країни.

Кожна вулиця в Жубровичах має свою унікальну назву та власну долю і по-своєму прекрасна. Неважливо, чи це гамірна Центральна, чи затишна Зелена, чи сповнена глибокого змісту Незалежна, усі вони є частиною нашого спільного дому.

Вулиці пам'ятають кроки наших предків, бачать наше життя і чутимуть сміх наших дітей. Назви вулиць – це нитки, що зшивають історію давнього поліського села в одне ціле. І куди б не закинула нас доля, саме ці вулиці завжди залишаться тими самими шляхами, якими хочеться повертатися до рідного порогу, адже в Жубровичах кожна стежка – рідна, кожна з них веде додому і водночас – в історію...

Література

1. Вулиці Жубровичі. Postindex. URL: <https://lnk.ua/7ZAI9VaQ0> (дата звернення 20.03.2026).
2. Жубровичі. Вікіпедія. URL: <https://lnk.ua/dzWT4ExVE> (дата звернення 20.03.2026).
3. Жубровичі. Landmarks in ua. URL: <https://landmarks.in.ua/oblast/zhytomyrska/zhubrovychi> (дата звернення 20.03.2026).
4. Купач Т. Топонімія як мовний образ території України Наукові записки Вінницького педуніверситету. Серія Географія, 2010. Вип. 21. С. 148-156.

Чупрасов М. О.,

Науковий керівник – Шкіль Л. Л., к. філос. н., доцент,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЯ У ПОЕТИЧНОМУ СВІТІ РАНЬОГО ПАВЛА ТИЧИНИ

Рання лірика Павла Тичини (насамперед збірка «Сонячні кларнети», 1918 рік) – це унікальне явище в українській та європейській літературі, де філософія життя виражається через музику, колір та космічний ритм. На зламі епох, коли руйнувалися імперії і народжувалися нові нації у вогні революцій, молодий поет обрав не шлях оспівування руїни, а шлях утвердження абсолютної енергії життя – віталізму, пантеїзму та вселенської гармонії.

Тичина концептуально відмовляється від традиційних релігійних чи міфологічних уявлень про світоустрій. Для нього рушійною силою Всесвіту є не персоніфіковані божества, а сама енергія життя, світла і ритму. «Не Зевс, не Пан, не Голуб-Дух, / Лиш Сонячні Кларнети. / У танці я, ритмічний рух, / В безсмертнім – всі планети» [1, с. 36] – пише Павло Тичина. Ці рядки є своєрідним маніфестом раннього Тичини. В них проглядається колосальна сміливість поета: він відкидає античних богів сили (Зевс) та природи (Пан), а також християнський символ Святого Духа. Замість них він ставить на п'єдестал «Сонячні Кларнети» – символ світла (сонце) та гармонії (музика). Для Тичини життя – це вічний танець планет, ритмічний рух. Життєствердження тут полягає в тому, що людина не є рабом вищих сил, вона – частина цього безсмертного вселенського танцю. Це філософія абсолютного світла, яка давала надію в часи великих соціальних потрясінь.

Природа у Павла Тичини не є просто тлом для переживань ліричного героя. Вона жива, вона звучить, вона сама є найвищим проявом божественного початку. Настання весни осмислюється як метафора відродження світу та нації. «Арфами, арфами – / золотими, голосними обізвалися гаї / Самодзвонними: / Йде весна / Запашна, / Квітами-перлами / Закосичена!» [1, с. 23] – ось так лірично описує прихід весни Павло Тичина.

Читаючи ці рядки, одразу впадає в око дивовижний синкретизм (поєднання) звуку та кольору – «золоті, голосні арфи». Тичина сприймає весну не як зміну

пори року, а як вибух вітальної енергії. Зверніть увагу на слово «самодзвонними»: природа сама генерує цю енергію, вона самодостатня. Можна зробити вичновок, що в епоху політичного хаосу поет шукав точку опори саме у вічних, циклічних процесах природи. Весна для нього – це незворотна перемога життя над мертвою зимою епохи.

Ранній Тичина стирає межу між внутрішнім світом людини та зовнішнім світом природи. Енергія життя народжується саме в момент їхнього злиття. Душевне сприйняття природи Павло Тичина описує такими словами: «Гаї шумлять – / Я слухаю. / Хмарки біжать – / Милуюся. / Милуюся-дивуюся, / Чого душі моїй / так весело» [1, с. 29]. На перший погляд, це дуже простий, майже дитячий вірш. Але філософськи він надзвичайно глибокий. Тут немає активної дії ліричного героя: він «слухає», «милується», «дивується». Це філософія споглядального спокою (атараксії). Радість («так весело») виникає не від матеріальних здобутків чи соціальних перемог, а від самого факту співпричетності до буття. У цьому полягає потужне життєствердження: щастя є природним станом душі, коли вона налаштована на одну частоту з вібраціями Всесвіту (шумом гаїв та рухом хмар).

Злам епох в Україні (1917 рік та подальші події) Тичина сприймав крізь призму космічної містерії. Національна революція для нього – це вибух світлоносною енергією, хоч і поєднаний з передчуттям трагедії. І це передчуття звучить у нього досить щемливо в poemі «Золотий гомін»: «Над Києвом – золотий гомін. / І голуби, і сонце! / Внизу – / Дніпро торкає струни... / Про предків розказує» [1, с. 50].

Тут філософія життя виходить на націотворчий рівень. «Золотий гомін» – це метафора відродження України. Тичина майстерно поєднує сучасний йому політичний момент із вічністю: сонце, голуби (символ Духу і миру) і Дніпро, який «торкає струни» пам'яті. Я вважаю, що поет бачив революцію не як класову боротьбу чи кровопролиття, а як духовне очищення, повернення до своїх витоків. Життєствердження тут проявляється у вірі в те, що нація, маючи таке глибоке коріння («предків»), здатна до воскресіння, попри всі випробування зламу епох.

Отже, філософія життя у раннього Павла Тичини базується на абсолютному, майже містичному сприйнятті життєвої енергії. На зламі епох він створив свій власний космос – «кларнетизм», де не було місця зневірі. Життєствердження поета не було наївним; воно було свідомим філософським вибором – шукати гармонію там, де інші бачили лише хаос. Через музику слова, пантеїзм та єдність мікро- й макрокосму Тичина показав, що справжня енергія життя є вічною, всепереможною і світлою.

Література

1. Тичина П. Сонячні кларнети. Київ, Мултимедійне видавництво Стрельбицького, 2018. 51 с.

Шевчук Е. К.,

Науковий керівник – Павлов В. О., ст. викладач,

Київський університет права НАН України

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ СЕРГІЯ ЖАДАНА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ (МОВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД)

У сучасному освітньому просторі особливої актуальності набуває пошук ефективних підходів до формування мовно-комунікативної компетентності здобувачів освіти. У цьому контексті вагомого значення набуває залучення текстів сучасної української літератури, які відзначаються актуальністю проблематики, живою мовою та високим рівнем емоційно-смислової насиченості. Зокрема, творчість Сергія Жадана відкриває широкі можливості для інтеграції в освітній процес як засіб розвитку критичного мислення, мовної чутливості та комунікативних навичок.

Особливість художніх текстів Жадана полягає в органічному поєднанні розмовної та літературної мовних практик, актуалізації соціально значущих тем і використанні виразних мовностилістичних засобів. Це створює підґрунтя для

застосування мовно-комунікативного підходу, який передбачає навчання через активну взаємодію, інтерпретацію тексту та моделювання реальних комунікативних ситуацій. Робота з такими текстами сприяє не лише засвоєнню мовних норм, а й розвитку вмінь аргументовано висловлювати думки, аналізувати інформацію та формувати власну позицію.

Актуальність дослідження зумовлена потребою оновлення змісту навчання української мови через залучення сучасного літературного матеріалу, що відповідає запитам студентської аудиторії. Метою є визначення дидактичного потенціалу творів Сергія Жадана в контексті мовно-комунікативного підходу та окреслення можливостей їх використання для формування мовної особистості здобувача освіти.

Ось приклад практичної частини на тему використання творів Сергія Жадана в освітньому процесі з мовно-комунікативним підходом.

Практична частина: вправи та завдання

Мета: розвиток мовно-комунікативної компетентності студентів через роботу з текстами Сергія Жадана.

Вправа / завдання	Матеріал Жадана	Ціль / очікуваний результат
1. Аналіз метафор та епітетів	Вірші «Мальви», «Бухло»	Розвиток мовної чутливості та уміння інтерпретувати художній текст; визначення емоційного забарвлення слів
2. Інтонаційне читання та сценічне виконання	Вірші «Київ», «Автозак»	Формування навичок виразного усного мовлення, емоційної виразності, ритму та темпу мови
3. Діалогічне мовлення	Фрагменти прозових творів («Інтернат», «Ворошиловград»)	Розвиток умінь вести дискусію, правильно будувати репліки, відтворювати стиль розмовного мовлення

4. Аналіз стилістичних реєстрів	Тексти публіцистичними елементами (інтерв'ю, колонка)	Усвідомлення різниці між літературним, розмовним і публіцистичним мовленням
5. Аргументація та критичне мислення	Публіцистичні тексти та соціальні статті Жадана	Формування умінь висловлювати й обґрунтовувати власну позицію; розвиток критичного мислення
6. Мікропроекти / обговорення на актуальні теми	Тексти на тему війни, ідентичності, урбаністики	Розвиток монологічного мовлення, навичок аргументації та громадянської свідомості; формування командної комунікації

З метою систематизації дидактичного потенціалу текстів Сергія Жадана доцільно узагальнити їх у вигляді таблиці (див. табл. 1).

Таблиця 1. Використання текстів Сергій Жадан у формуванні мовно-комунікативної компетентності

Текст / фрагмент	Мовна навичка	Очікуваний результат
Поезія (урбаністичні мотиви)	Аналіз мовностилістичних засобів (метафора, епітет, ритм)	Розвиток мовної чутливості та вміння інтерпретувати художній текст
Поезія (емоційно насичені тексти)	Інтоніційне читання, виразність мовлення	Формування навичок усного мовлення та емоційної виразності
Прозові фрагменти (діалоги)	Діалогічне мовлення, побудова реплік	Розвиток комунікативної компетентності та вміння вести дискусію

Тексти з елементами розмовної мови	Розпізнавання стилістичних реєстрів	Усвідомлення різниці між розмовним і літературним мовленням
Публіцистичні тексти / інтерв'ю	Аргументація, критичне мислення	Формування вміння висловлювати й обґрунтовувати власну позицію
Тексти на соціально актуальні теми (війна, ідентичність)	Аналіз змісту, побудова монологічного висловлення	Розвиток критичного мислення та громадянської свідомості

Як засвідчують наведені дані, використання текстів Жадана сприяє комплексному розвитку мовно-комунікативної компетентності здобувачів освіти.

Література

1. Бондарева О. Є. Драматургічна візія понівеченої ідентичності у п'єсі Сергія Жадана «Хлібне перемир'я». Південний архів. Філологічні науки, 2021. Вип. LXXXVI. С. 6-16.
2. Гіцевич Л. Сергій Жадан про культурну політику. Радіо Свобода. 10.07.2015. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27120540.html> (дата звернення: 31.03.2026).
3. Дзямулич Н. І. Творчість С. Жадана: проєкція на дитячу літературу. Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки», 2025. № 1. С. 10-16. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.1.2>.
4. Осьмак Н., Бикова О. Сергій Жадан як знакова постать у сучасному літературному процесі. Філологічні діалоги, 2022. № 9. С. 97-100.
5. Пастух Б. В. Міські пасторалі Сергія Жадана. Буквоїд, 2012. URL: <http://www.bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/03/07/120646.html> (дата звернення: 31.03.2026).

**ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЗИ В
НАВЧАННІ КРИТИЧНОГО ЧИТАННЯ
(НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ТАРАСА ПРОХАСЬКА, СОФІЇ АНДРУХОВИЧ,
АРТЕМА ЧЕХА)**

Постановка проблеми. Сучасна гуманітарна освіта дедалі виразніше відходить від моделі відтворення знань і натомість орієнтується на їх осмислення, інтерпретацію та критичну переоцінку. У цьому контексті читання постає як складний когнітивно-інтерпретаційний процес, що передбачає активну взаємодію читача з текстом. Дослідники підкреслюють, що критичне читання є ключовою компетентністю сучасної освіти, оскільки забезпечує здатність до аналізу, оцінювання та формування власної позиції [4].

Водночас навчальна практика часто демонструє інерційність: робота з художнім текстом зводиться до відтворення змісту, що обмежує інтерпретаційний потенціал літератури. У цьому аспекті сучасна українська проза відкриває нові можливості, адже її поетика ґрунтується на багатозначності та відкритості смислів, що узгоджується з ідеями рецептивної естетики [3].

Мета дослідження – виявити дидактичний потенціал сучасної української прози як засобу формування навичок критичного читання та окреслити можливості її інтеграції в освітній процес.

Критичне читання доцільно трактувати не як окрему навичку, а як інтегративну здатність, що поєднує аналітичне мислення, інтерпретацію та оцінювання. Йдеться про вміння:

- розпізнавати багаторівневність тексту;
- виявляти приховані смисли й авторські стратегії;
- співвідносити текст із ширшим культурним і соціальним контекстом;

– формувати аргументовану власну позицію.

Сучасна проза створює сприятливе середовище для такого типу діяльності, оскільки не нав'язує єдиного прочитання, а відкриває простір для інтерпретаційної варіативності.

Проза Тараса Прохаська. Тексти письменника тяжіють до неklasичної нарації: вони позбавлені жорсткої сюжетної лінії й вибудовуються як мережа спостережень, асоціацій і внутрішніх станів. Така структура унеможливорює поверхове читання і вимагає від реципієнта активного смислотворення.

У навчальному вимірі це дозволяє:

- формувати навички роботи з імпліцитною інформацією;
- розвивати здатність до інтерпретації образної системи;
- практикувати стратегії рефлексивного («повільного») читання.

Проза Софії Андрухович. Художній світ авторки характеризується складною композицією, багатоголоссям і активним використанням інтертекстуальних зв'язків. Читач опиняється в ситуації необхідності постійного вибору інтерпретаційної оптики.

Дидактичний потенціал полягає у:

- розвитку вміння аналізувати наративні стратегії;
- роботі з різними рівнями тексту (сюжетним, символічним, культурним);
- формуванні навичок критичного зіставлення інтерпретацій.

Проза Артема Чеха. Тексти автора вирізняються документальною інтонацією, соціальною чутливістю та фокусом на досвіді сучасної людини, зокрема в умовах війни. На відміну від попередніх авторів, тут інтерпретація часто пов'язана не лише з текстом, а й із позатекстовою реальністю.

У навчанні це відкриває можливості для:

- критичного аналізу соціального й історичного контексту;
- осмислення авторської позиції та її аргументації;
- розвитку етичної рефлексії читача.

Узагальнений зріз подано в таблиці нижче:

Автор	Тип складності тексту	Домінантний аспект критичного читання
Тарас Прохасько	імпліцитність, фрагментарність	інтерпретація підтексту
Софія Андрухович	поліфонічність, інтертекстуальність	аналітика й множинність смислів
Артем Чех	документальність, соціальна загостреність	критична оцінка та контекстуалізація

Висновки. Сучасна українська проза репрезентує якісно новий тип художнього мислення, орієнтований на діалог із читачем. Саме ця властивість визначає її значний дидактичний потенціал у формуванні критичного читання. Залучення творів Тарас Прохасько, Софія Андрухович та Артем Чех дозволяє репрезентувати різні моделі взаємодії з текстом – від інтуїтивно-рефлексивної до аналітично-критичної.

Таким чином, використання сучасної прози у навчальному процесі сприяє переходу від інформативного читання до інтерпретаційного, що є ключовою умовою розвитку критичного мислення в умовах сучасної освіти.

Література

1. Токмань Г. В. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ: Академвидав, 2012. 312 с.
2. Чеснокова Г. В. Як виміряти враження від поезії або Вступ до емпіричних методів дослідження у мовознавстві. Київ: Ленвіт, 2011. 248 с.
3. Iser W. The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response. Baltimore; London: Johns Hopkins University Press, 1980. 224 p.
4. Rosenblatt L. The Reader, the Text, the Poem: The Transactional Theory of the Literary Work. Carbondale; Edwardsville: Southern Illinois University Press, 1994. 232 p.

ПОЕЗІЯ ЖАДАНА В МУЗИЧНОМУ ВИМІРІ: ВЗАЄМОДІЯ ЛІТЕРАТУРИ ТА МУЗИКИ

У сучасному гуманітарному дискурсі особливої актуальності набуває взаємодія різних видів мистецтва, зокрема літератури та музики як взаємодоповнювальних способів художнього осмислення дійсності. Такий синтез розширює межі сприйняття поетичного тексту, актуалізуючи його ритмічні, інтонаційні та емоційні характеристики.

У цьому контексті творчість Сергій Жадан є показовою, оскільки його поезія функціонує не лише як літературний текст, а й як складова музичного виконання. Співпраця з музичними колективами та сценічна реалізація текстів підсилюють їхню експресивність і сприяють формуванню нового типу художнього продукту, що поєднує вербальні та акустичні коди.

Актуальність дослідження зумовлена потребою осмислення поезії в умовах міжмедійної взаємодії, де музика виступає важливим інструментом інтерпретації. Метою є визначення особливостей взаємодії літератури та музики у творчості Сергія Жадана та їхнього впливу на сприйняття поетичного тексту.

Взаємодія поезії та музики у творчості Сергій Жадан найповніше реалізується у співпраці автора з музичними проєктами, зокрема гуртом Жадан і Собаки. У цьому контексті поетичний текст набуває нової функціональності: він перестає бути лише об'єктом читання й трансформується у перформативний елемент, розрахований на слухове сприйняття.

Показовими є композиції «Мальви» та «Бухло», у яких поетична мова Жадана поєднується з ритмічною структурою музики. Зокрема, текст «Мальв» характеризується підвищеною метафоричністю та емоційною насиченістю, що в музичному супроводі підсилюється інтонаційною динамікою виконання.

Натомість у композиції «Бухло» простежується використання розмовної лексики та ритмічної повторюваності, що сприяє створенню ефекту колективного переживання та залучення слухача.

Аналіз засвідчує, що музичний компонент виконує не лише ілюстративну, а й інтерпретаційну функцію: він акцентує окремі смислові доміанти тексту, змінює його темпоральне сприйняття та посилює емоційний вплив. Як зазначає Б. Пастух, поезія Жадана загалом тяжіє до ритмізації та урбаністичної мелодики, що зумовлює її органічну інтеграцію в музичний простір [5].

Крім того, важливим є перформативний аспект: виконання поетичних текстів у супроводі музики формує ефект присутності та спільного досвіду, що відповідає сучасним тенденціям культурної комунікації. У цьому сенсі поезія Жадана функціонує як синкретичний текст, що поєднує літературні та музичні коди, розширюючи можливості інтерпретації.

Отже, взаємодія літератури та музики у творчості Сергія Жадана сприяє трансформації поетичного тексту в багатовимірний художній феномен, де музика виступає важливим засобом смислотворення та комунікативного впливу.

В умовах війни та післявоєнної рефлексії взаємодія поезії та музики у творчості Сергій Жадан набуває нових смислових акцентів. Зокрема, у композиціях «Київ» та «Автозак» (у виконанні гурту Жадан і Собаки) поетичний текст функціонує як засіб фіксації колективного досвіду травми, спротиву та солідарності.

У пісні «Київ» вербальний компонент поєднує урбаністичні образи з емоційно напруженою інтонацією, що в музичному супроводі трансформується в символ стійкості та незламності міського простору. Ритмічна організація тексту та повторювані синтаксичні конструкції підсилюють ефект афективного впливу, формуючи відчуття спільного переживання.

Натомість композиція «Автозак» репрезентує більш гостру соціально-політичну проблематику, де поетичне слово поєднується з агресивнішою музичною подачею. Така взаємодія створює ефект напруженого діалогу з реципієнтом, актуалізуючи теми насильства, свободи та громадянського спротиву.

Музичний супровід у цьому випадку не лише підсилює зміст, а й задає інтерпретаційний вектор сприйняття тексту.

Як засвідчує аналіз, у післявоєнному контексті поезія Жадана в музичному виконанні набуває функції своєрідного культурного свідчення, де поєднання літературного й музичного компонентів сприяє глибшому осмисленню соціальної реальності та консолідації аудиторії. Це узгоджується з думкою дослідників про урбаністичну та ритмічну природу поезії митця, що полегшує її інтеграцію в музичний дискурс [5].

Література

1. Бондарева О. Є. Драматургічна візія понівеченої ідентичності у п'єсі Сергія Жадана «Хлібне перемир'я». Південний архів. Філологічні науки, 2021. Вип. LXXXVI. С. 6-16.
2. Гіцевич Л. Сергій Жадан про культурну політику. Радіо Свобода. 10.07.2015. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27120540.html> (дата звернення: 31.03.2026).
3. Дзямулич Н. І. Творчість С. Жадана: проєкція на дитячу літературу. Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки», 2025. № 1. С. 10-16. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.1.2>.
4. Осьмак Н., Бикова О. Сергій Жадан як знакова постать у сучасному літературному процесі. Філологічні діалоги, 2022. № 9. С. 97-100.
5. Пастух Б. В. Міські пасторалі Сергія Жадана. Буквоїд, 2012. URL: <http://www.bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/03/07/120646.html> (дата звернення: 31.03.2026).
6. Жадан і Собаки. Автозак [Аудіозапис]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/> (дата звернення: 31.03.2026).
7. Жадан і Собаки. Київ [Аудіозапис]. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/> (дата звернення: 31.03.2026).

*Секція 5. English for Specific Purposes: освітні перспективи Євроінтеграції**Alyablev O. O.,*

Scientific adviser – Davidenko N. O., Senior Lecturer,

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

**ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES IN OIL AND GAS EXPLORATION:
EDUCATIONAL PERSPECTIVES IN THE CONTEXT OF EUROPEAN
INTEGRATION**

The process of European integration has significantly influenced the development of higher education in Ukraine, leading to substantial reforms aimed at aligning national educational standards with those of the European Higher Education Area [3, p. 10-14]. This transformation encompasses not only structural and institutional changes but also the modernization of curricula, teaching methodologies, and learning outcomes. One of the key aspects of this transformation is the implementation of English for Specific Purposes (ESP) in technical and engineering education, which serves as an essential tool for ensuring academic mobility, professional communication, and access to international scientific resources [2, p. 29].

In particular, ESP has become increasingly important in the context of globalization and the growing demand for highly qualified specialists capable of operating in multilingual and multicultural professional environments. The integration of ESP into higher education programs facilitates the development of both linguistic competence and domain-specific knowledge, enabling students to effectively engage with technical documentation, participate in international research projects, and communicate with foreign colleagues and industry partners [2, p. 32].

English for Specific Purposes (ESP) is aimed at developing language skills that are essential for effective professional communication within specific fields of activity. Unlike general language learning, ESP focuses on the acquisition of specialized vocabulary, discourse patterns, and communicative strategies that are directly applicable

to a particular profession [2, p. 4-5]. In the context of oil and gas exploration, this involves mastering a wide range of technical terminology related to geological formations, stratigraphy, reservoir characteristics, drilling technologies, and methods of mineral resource extraction. It also includes the ability to interpret and produce professional texts such as geological reports, drilling logs, feasibility studies, and technical documentation [1, p. 18-20].

Furthermore, ESP training contributes to the development of both receptive and productive language skills, enabling students not only to understand complex scientific materials but also to present their own research findings clearly and accurately in English [2, p. 126]. This is particularly important in the oil and gas industry, where precise communication is crucial for ensuring safety, efficiency, and compliance with international standards.

The ability to communicate effectively in English significantly enhances the professional opportunities of future specialists. It allows them to participate in international research projects, attend global conferences, and collaborate with foreign partners, including multinational corporations and scientific institutions. In addition, English proficiency facilitates access to cutting-edge technologies, innovative methodologies, and the latest industry developments, most of which are disseminated through English-language sources [1, p. 8-10].

Therefore, ESP serves not only as a linguistic tool but also as a strategic component of professional training, contributing to the formation of highly competent specialists capable of operating successfully in the global oil and gas sector.

Ukraine possesses significant natural resources, including substantial oil and gas deposits located in key geological regions such as the Dnipro-Donets Basin, the Carpathian region, and the Black Sea shelf. Among these, the Dnipro-Donets Basin is considered one of the most promising regions for hydrocarbon exploration due to its complex geological structure, favorable stratigraphic conditions, and proven reserves of oil and natural gas. The basin is characterized by deep sedimentary formations, fault systems, and a variety of reservoir rocks, which create favorable conditions for the accumulation of hydrocarbons.

A comprehensive understanding of such geological features is essential for future specialists in mining and oil and gas engineering. Students must be able to analyze the structure of sedimentary basins, identify potential reservoirs, and evaluate the prospectivity of deposits based on geological, geophysical, and geochemical data. This requires not only solid technical knowledge but also the ability to work with international scientific literature, where English is the dominant language of communication [1, p. 55].

Moreover, the study of these regions in an international context highlights the importance of comparative analysis with similar European basins, allowing students to better understand exploration strategies and technological approaches used in different countries. The ability to describe geological formations, exploration methods, and resource potential in English using accurate professional terminology is therefore a critical skill. Such competence enables students to effectively communicate their findings, participate in international projects, and contribute to the development of the oil and gas industry at both national and global levels. Consequently, the integration of ESP into the study of geological disciplines enhances not only linguistic proficiency but also the overall quality of professional training.

Modern drilling technologies are constantly evolving under the influence of scientific and technological progress, leading to the development of more efficient, safe, and environmentally sustainable methods of resource extraction. Innovations such as directional and horizontal drilling, hydraulic fracturing, automated control systems, and digital monitoring technologies have significantly transformed the oil and gas industry. As a result, specialists in this field must continuously update their knowledge and adapt to new technical solutions and operational standards. A considerable portion of technical documentation related to these technologies, including equipment specifications, operational guidelines, safety regulations, and research findings, is produced and published in English [1, p. 112]. Consequently, proficiency in ESP becomes essential for students, as it enables them to access, understand, and effectively use this information in their academic and professional activities.

Therefore, ESP training must include the systematic study of authentic materials

such as scientific articles, technical manuals, drilling reports, and case studies from the oil and gas industry. Working with such resources allows students to become familiar with real-world professional language, including terminology, abbreviations, and stylistic conventions commonly used in technical communication [2, p. 105]. The use of authentic materials contributes to the development of critical thinking skills, analytical abilities, and the capacity to interpret complex technical information [1, p. 45]. Students learn not only to comprehend specialized texts but also to produce their own professional documents, such as reports, presentations, and project descriptions, in accordance with international standards.

This approach helps students develop both linguistic and professional competencies in an integrated manner, preparing them for real-life tasks in the oil and gas industry. Ultimately, it enhances their readiness to operate in an international environment and increases their competitiveness in the global labor market. In comparison with European countries, Ukraine is actively adapting its educational system to meet international standards, particularly within the framework of the European Higher Education Area and the Bologna Process [3, p. 22]. This transformation involves the harmonization of curricula, the introduction of competency-based approaches, and the enhancement of academic mobility for both students and academic staff. As a result, Ukrainian higher education institutions are increasingly focused on training specialists capable of working effectively in an international environment.

European universities place strong emphasis on interdisciplinary learning, which encourages the integration of knowledge from different fields, such as engineering, environmental science, and information technologies. Practical training is also considered a key component of the educational process, which is implemented through internships, laboratory research, project-based activities, and cooperation with industrial enterprises [3, p. 15-18]. Additionally, innovative teaching methods, including problem-based learning, case studies, and digital learning platforms, are widely used to enhance student engagement and improve learning outcomes. Within this context, ESP courses play a crucial role, as they serve as a bridge between language acquisition and

professional training [2, p. 15]. By integrating language learning with domain-specific content, ESP enables students to acquire the communication skills necessary for their future careers. This includes the ability to participate in technical discussions, prepare professional documentation, and present research findings in English.

Thus, the integration of ESP into higher education not only supports the modernization of the Ukrainian educational system but also facilitates its successful integration into the European educational and scientific space. Another important aspect is the use of digital technologies in education. Simulation tools, virtual laboratories, and online platforms allow students to gain practical experience in oil and gas exploration. These tools are often developed in English, which further highlights the importance of ESP. Environmental safety is also a key issue in modern oil and gas exploration. Students must be familiar with international environmental standards and be able to discuss them in English. This includes understanding the impact of drilling activities on the environment and methods of minimizing risks.

In conclusion, the integration of ESP into the educational process of mining and oil and gas specialties is essential for the successful professional development of students. It enhances their competitiveness in the global labor market and supports Ukraine's integration into the European educational space.

Reference

1. Basturkmen H. Developing Courses in English for Specific Purposes. Palgrave Macmillan, 2010. 157 p.
2. Dudley-Evans T., St John M. Developments in English for Specific Purposes. Cambridge University Press, 1998. 301 p.
3. European Commission. The European Higher Education Area. URL: <https://education.ec.europa.eu>

Amelin D. V.,

Scientific adviser – Dontsova O. S., Senior Lecturer,
State University of Information and Communication Technologies

THE ROLE OF ENGLISH IN OPEN SOURCE COMMUNITIES

Open Source is an IT direction that has changed this field forever and provides many new opportunities for programmers, allowing everyone to find themselves because there are no limits and everyone can do whatever they want, anywhere they want. Programmers can upgrade their programming skills, participate in big projects, gaining experience and even turning ideas into real and successful products. For those who don't know, Open Source can be defined as a collaborative approach to software development, where the source code is publicly available and can be used, modified, and distributed by anyone. There are many platforms where applications with open code can be found, allowing everyone to use them for free and even modify them for their own goals. Great availability leads to high popularity, making Open Source one of the most useful things for programmers. This openness also encourages innovation, as developers can build on existing solutions instead of starting from scratch. Now the IT market needs people with experience, and many companies don't want to waste time and resources training candidates, so this approach is an ideal option to develop skills and gain valuable experience. It is possible to find interesting projects and add new features, which is more effective than creating unnecessary personal projects. In addition, participation in such projects helps to build a professional portfolio, which is very important for future employment. As a result, Open Source is an important part of modern IT, as it provides access to a large number of useful resources for free and allows programmers to demonstrate their abilities.

However, not everything is ideal. For a successful future in Open Source, it is necessary to be prepared for major challenges that depend not only on technical skills, one of the biggest being the English language. A person who knows English and one who does not are very different in Open Source and IT overall. English is the most popular language in the world, and learning it is important to have more opportunities in education and work. With English, it is possible to learn faster because much important and useful information is available in this language. Most documentation, tutorials, and discussions in the IT field are written in English, which makes it a key tool for learning.

It also becomes easier to find a better job, as knowledge of English makes a person more competitive in international companies. The English language simplifies the path to IT, and a successful future in this field is hardly possible without it, as it provides more opportunities.

The main part of Open Source, as well as IT in general, is communication, which is necessary for effective development. It is important to consider different ideas and improve projects. Communication helps simplify teamwork, allowing everyone to contribute according to their abilities. In Open Source, communication has additional importance, since problems with code can be solved through forums, while developers can also help others. This exchange of knowledge creates a strong community where participants learn from each other. It becomes especially important when working on an Open Source project, where interaction with other members is essential for better development. As noted earlier, everyone should do what they are good at. It is very important to distribute tasks effectively, as this saves time and increases the chances of creating a more powerful project. A good project is impossible without effective communication between members, as without it there is no clear plan, which leads to chaos and inefficient work. Therefore, communication skills are just as important as technical knowledge in this field. That is why communication is one of the key skills in both IT and Open Source development.

It is clear that Open Source has a significant and promising future, but not for everyone. For a successful future, it is necessary to be ready for major challenges. Many people do not understand this, and their dreams remain unrealized. One example is the English language: many people underestimate its importance, but after starting their first project, they realize their mistake. This becomes a serious problem, because along with technical skills, it is necessary to learn English and overcome the language barrier. For those who do not know English, this is a major challenge, as it requires a significant amount of time to improve technical skills while learning a new language. Nevertheless, overcoming this challenge makes a person more confident and competitive in the global market. However, there is also a positive side to this, which will be explained further.

Open Source and IT are not suitable for everyone. It is necessary to be ready for a

challenging path, which requires time and effort. Many wonder whether there is an easier way to enter IT, but in fact, the answer is no. These fields are constantly evolving and require people who are ready for continuous self-improvement. Such individuals contribute to the future of IT. However, for those seeking easy money without effort, IT is not a suitable choice. This is why the path in IT is difficult, as it develops highly qualified specialists. Those who overcome these challenges gain strong career prospects in Open Source and IT overall. This path includes many challenges, each of which prepares specialists capable of transforming this rapidly growing field. Even the English language plays a crucial role: without it, career opportunities are very limited. Knowledge of English provides access to a global community and its resources, allowing a person to communicate effectively worldwide and become a strong candidate for international companies. Development becomes faster due to access to a greater amount of useful information. As a result, English becomes not just an additional skill, but a necessary tool for professional growth. Without these requirements, IT would not be so advanced and promising. For some, this path seems too complex, but for others, it is a foundation for a successful future.

Open Source is one of the fastest-growing fields today, as many people prefer collaborating on meaningful projects rather than working in traditional office environments. It provides a valuable opportunity to develop technical skills through real projects and even helps to launch personal ideas. However, when it comes to professional work, some technical knowledge is still required, although it can be gained through practice. The most important aspect to be prepared for is communication: it is necessary to discuss projects, tasks, and completed work clearly and effectively. Understanding between participants is essential, which raises the importance of English. Even a highly skilled programmer may face difficulties in collaboration without basic English knowledge. Without it, working in Open Source and gaining experience becomes challenging, and without experience, it is difficult to secure a good job. In conclusion, English is a key skill in Open Source and IT. Without it, career opportunities are significantly limited. We can see English everywhere – at home, at work, and even on the street. Therefore, continuous learning and self-improvement

remain essential for success in this field. And it is very important to remain competitive and adapt to the modern market.

Reference

1. Гриценко О. В. Роль англійської мови у професійній підготовці ІТ-спеціалістів. Київ, 2020. URL: <https://ir.kneu.edu.ua> (дата звернення: 17.04.2026).
2. Іванов С. П. Інформаційні технології та сучасний ринок праці. Харків: ХНУРЕ, 2019. 210 с.
3. Литвиненко А. М. Комунікація в ІТ-середовищі: теорія та практика. Львів: ЛНУ, 2021. 178 с.
4. Петренко В. І. Англійська мова для ІТ-фахівців. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 240 с.
5. Feller J., Fitzgerald B. Understanding Open Source Software Development. London: Addison-Wesley, 2002. 256 p.
6. Raymond E. S. The Cathedral and the Bazaar. Sebastopol: O'Reilly Media, 2001. 241 p.
7. Spinellis D. Code Reading: The Open Source Perspective. Boston: Addison-Wesley, 2003. 368 p.

Anokhina D. I.,

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

MODERN VULNERABILITIES AND SOCIAL ENGINEERING: THE HUMAN FACTOR IN CYBER RESILIENCE

In the modern digital environment, cybersecurity has become a crucial component of both national and individual safety. Despite rapid technological progress, the human factor remains one of the most significant vulnerabilities in any security system. Even the most advanced technical solutions cannot fully eliminate risks associated with

human behavior [2, p. 45].

Social engineering represents a set of techniques that exploit human psychology rather than technical weaknesses. Attackers manipulate individuals into revealing confidential information or performing actions that compromise security [4]. This approach makes social engineering particularly dangerous, as it bypasses traditional protective mechanisms.

The purpose of this study is to analyze the main types of social engineering attacks and to determine their impact on modern cybersecurity systems. In addition, the research aims to emphasize the importance of educational strategies in reducing these risks.

One of the most widespread forms of social engineering is phishing. This method involves sending fraudulent emails or messages that imitate legitimate sources. Users are often encouraged to click malicious links or provide sensitive information. Advanced forms such as spear-phishing target specific individuals, making the attack more convincing and harder to detect [3, p. 26].

Another important category includes vishing and smishing. These techniques rely on voice communication and text messages. Attackers impersonate representatives of banks, technical support services, or government institutions in order to gain access to personal data. Due to the increasing use of mobile devices, such attacks are becoming more effective.

Pretexting and baiting are also widely used in social engineering. Pretexting involves creating a fictional scenario to gain the victim's trust, while baiting offers incentives such as free software or media content. These methods exploit curiosity, trust, and urgency, which are common psychological triggers.

In the context of hybrid warfare, social engineering has gained additional significance. It is often combined with disinformation campaigns aimed at influencing public opinion and destabilizing society. Ukraine provides a clear example of how such strategies are used alongside cyberattacks to weaken institutional resilience and disrupt communication processes.

Social engineering attacks can also serve as an entry point for more complex

cyber operations. By obtaining initial access through human interaction, attackers can bypass technical defenses and expand their presence within a system. This demonstrates the necessity of a comprehensive cybersecurity approach.

To effectively counter these threats, it is essential to improve cybersecurity education. Training programs should include not only technical aspects but also psychological awareness and critical thinking skills. Practical exercises, simulations, and real-life case studies can significantly enhance the ability to recognize and prevent attacks.

Special attention should be given to integrating cybersecurity topics into English for Specific Purposes courses. This allows students to develop both professional knowledge and language competence. As a result, future specialists are better prepared to participate in international cooperation and respond to global challenges.

The human factor remains one of the weakest elements in cybersecurity systems. Social engineering continues to evolve and adapt to new technological conditions. Therefore, effective protection requires a combination of technical solutions, user awareness, and educational initiatives. Integrating interdisciplinary approaches into academic programs will contribute to the development of competent professionals capable of ensuring cyber resilience.

References

1. Майбутнє цифрової фортеці. Підсумки Kyiv International Cyber Resilience Forum 2026. URL: <https://icsa.team/kicrf-2026/>
2. Kyiv International Cyber Resilience Forum 2026. Main Conference Proceedings. Kyiv, 2026.
3. National Cyber Security Coordination Center. Annual Report on Cyber Threats. Kyiv, 2025.
4. Palo Alto Networks. What is Social Engineering. URL: <https://www.paloaltonetworks.com/cyberpedia/what-is-social-engineering>

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

ZERO-DAY VULNERABILITIES AS A RISK FACTOR FOR MODERN INFORMATION SYSTEMS

Modern information systems are built on many connected elements: operating systems, cloud platforms, web services, mobile apps, remote administration tools, and network infrastructure. On the one hand, this makes work faster and more convenient. On the other hand, it increases the attack surface. In such conditions, even one unknown flaw can become a serious entry point for attackers. That is why zero-day vulnerabilities are considered one of the most dangerous cyber threats today [1, p. 175].

A zero-day vulnerability is a weakness in software or hardware that is unknown to the vendor or has not yet been fixed at the moment when attackers start using it. The main problem is obvious: defenders do not have a patch, and in many cases they also do not have reliable detection rules. NIST points out that zero-day attacks are dangerous exactly because they exploit unknown vulnerabilities and can bypass existing protection tools [1, p. 175].

In my opinion, the risk of zero-days is especially high because of the imbalance between the attacker and the defender. The attacker may already know how the vulnerability works, while the organization still has no idea that the system is exposed. Because of this, even companies that regularly update antivirus software and follow normal security procedures can still be compromised. Traditional signature-based tools are often not enough in such cases, since there is no known signature for a completely new attack [1, p. 176].

Zero-day vulnerabilities threaten all three classic aspects of information security: confidentiality, integrity, and availability. They may be used to steal data, install malware, gain unauthorized access, escalate privileges, change system settings, or stop the normal work of digital services. In real incidents, a zero-day often becomes only the

first step of a larger attack chain. ENISA notes that threat actors continue to exploit zero-day and n-day vulnerabilities against important technologies and infrastructure devices [2, p. 42].

Another important point is the scale of the consequences. If the vulnerable product is widely used, one flaw can affect many organizations at the same time. This is why zero-day vulnerabilities are dangerous not only for one company but also for education, healthcare, finance, business, and public administration. Microsoft also shows that attackers actively exploited zero-days in commonly used enterprise tools, which means that dependence on popular software can increase cyber risk for a very large number of users [4, p. 12].

It is also important to understand that zero-days are valuable in the cybercrime market. Their price depends on how reliable the exploit is, how popular the target product is, and how exclusive the information remains. When such vulnerabilities are sold or shared, the danger grows even more. Microsoft states that the trade in zero-days makes the online environment less stable and creates risks for critical infrastructure as well [4, p. 17].

A separate problem is that zero-day risk is difficult to measure. Security teams can count known vulnerabilities, but they cannot fully count weaknesses that are still undiscovered. Because of this, classical risk assessment has obvious limitations. Researchers from NIST propose looking at network security from the point of view of how many unknown vulnerabilities would be needed to compromise key assets, and this seems useful because it shifts attention from exact prediction to overall resilience [3, p. 1].

From a practical side, protection against zero-days cannot depend only on patching. Patches are necessary, but they appear after the problem becomes known. Before that, organizations need layered protection: network segmentation, least-privilege access, multifactor authentication, system hardening, isolation of administrative functions, backups, and constant monitoring. NIST materials on secure configurations support the idea that hardening and verified settings improve protection from future threats, including zero-day vulnerabilities [5, p. 10].

Detection methods also have to change. Since zero-day attacks often bypass signature-based tools, defenders should pay more attention to behavior-based monitoring. Suspicious process chains, unusual privilege escalation, strange outbound connections, and abnormal activity inside the network may help reveal an attack earlier. At the same time, NIST notes that machine-learning-based approaches still have limitations, so they should be used as an additional layer of defense, not as a perfect solution [1, p. 184].

To sum up, zero-day vulnerabilities are a serious risk factor for modern information systems because they combine uncertainty, stealth, and potentially large-scale consequences. They show that cybersecurity should not be based only on formal compliance or only on known threats. In my view, organizations need a more realistic strategy: secure system design, layered defense, fast incident response, reliable backups, and continuous monitoring. Only this kind of combined approach can reduce the damage that zero-day attacks may cause in modern digital environments [1, p. 184; 2, p. 42; 3, p. 1].

Reference

1. A Review of Machine Learning-based Zero-day Attack Detection: Challenges and Future Directions / Y. Guo. NIST Computer Security Resource Center, 2023. URL: <https://csrc.nist.gov/pubs/journal/2023/01/machine-learningbased-zero-day-attack-detection/final> (access date: 17.03.2026).
2. ENISA Threat Landscape 2025. European Union Agency for Cybersecurity (ENISA), 2026. URL: https://www.enisa.europa.eu/sites/default/files/2026-01/ENISA%20Threat%20Landscape%202025_v1.2.pdf (access date: 17.03.2026).
3. k-Zero Day Safety: A Network Security Metric for Measuring the Security Risk of Networks Against Unknown Attacks / L. Wang, S. Jajodia, A. Singhal, M. Albanese, D. Wijesekera. NIST Computer Security Resource Center. URL: https://csrc.nist.gov/CSRC/media/Projects/Measuring-Security-Risk-in-Enterprise-Networks/documents/ieee_tdsc_2013_final_version.pdf (access date: 17.03.2026).
4. Microsoft Digital Defense Report 2025: Safeguarding Trust in the AI Era.

Microsoft, 2025. URL: <https://cdn-dynmedia-1.microsoft.com/is/content/microsoftcorp/microsoft/msc/documents/presentations/CSR/Microsoft-Digital-Defense-Report-2025.pdf> (access date: 17.03.2026).

5. Security Content Automation Program (SCAP) / K. Kent, M. Souppaya. NIST Interagency Report 7343. National Institute of Standards and Technology, 2006. URL: <https://csrc.nist.gov/CSRC/media/Projects/Security-Content-Automation-Protocol/documents/docs/scap-nistir-7343.pdf> (access date: 17.03.2026).

Bezruchko V. S.,

Scientific adviser – Kharitska S. V., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

USE OF NEURAL NETWORKS FOR TEXT ANALYSIS

The contemporary landscape of global information exchange is defined by an exponential growth in unstructured text data, which necessitates the development of sophisticated computational methods for its efficient processing and interpretation. Traditional linguistic approaches, primarily based on predefined rules and static dictionaries, often fail to capture the dynamic nature and contextual ambiguity of modern language, especially within the rapidly evolving information technology (IT) sector. Consequently, the shift towards deep learning and complex neural network architectures represents a significant milestone in computational linguistics, enabling a more nuanced understanding of semantic structures, pragmatic functions, and stylistic variations in various types of specialized texts [3, p. 120].

The evolution of neural networks for natural language processing (NLP) has transitioned from simple recurrent models to complex architectures based on the Transformer principle [8, p. 5998]. Unlike previous Recurrent Neural Networks (RNN) and Long Short-Term Memory (LSTM) units that processed data sequentially and often suffered from the vanishing gradient problem, Transformers utilize self-attention mechanisms to analyze the entire context of a sentence simultaneously. This allows the

model to identify long-range dependencies between words, which is crucial for accurate syntactic parsing and semantic disambiguation in technical documentation. Pre-trained models, such as Bidirectional Encoder Representations from Transformers (BERT) and its derivatives, have set new benchmarks in tasks like named entity recognition and question-answering systems, providing a robust framework for analyzing both technical manuals and academic prose [1, p. 4175].

Furthermore, the application of generative pre-trained transformers has revolutionized the field of automated text summarization and content generation. These networks are capable of synthesizing vast amounts of information into concise abstracts, preserving the core meaning while adapting the stylistic features to specific professional requirements. In the context of software engineering and backend development, such models are increasingly used for automated code documentation and the localization of complex user interfaces. Maintaining terminological consistency across different languages is paramount for international IT projects, and neural machine translation systems now offer the precision required for high-stakes software localization [2, p. 55].

The practical implementation of neural networks also extends to sentiment analysis and opinion mining, which are vital for understanding user feedback and subscriber interactions in digital marketing platforms. By processing large-scale corpora of student academic texts or commercial subscriber databases, neural models can detect subtle emotional cues and identify common linguistic errors with high precision. This capability is particularly beneficial for educational IT platforms, where automated feedback systems can provide students with real-time corrections and personalized learning paths, thereby enhancing the quality of professional training. The synergy between linguistic theory and neural network applications not only improves the efficiency of text analysis but also opens new perspectives for interdisciplinary research at the intersection of philology and computer science [4, p. 188].

Integration of these technologies into the academic and professional environment requires a rigorous evaluation of their impact on academic integrity. It is essential to establish clear guidelines for the use of AI-assisted tools to ensure that they serve as an enhancement to human intellectual labor rather than a substitute for original research [8,

p. 6000]. The ethical dimension of using generative models involves transparency in data sourcing and the mitigation of algorithmic biases that may arise from the training datasets. As the European integration process demands higher standards of professional and linguistic training for future IT specialists, mastering these tools becomes a key competency for entering the global labor market.

In conclusion, the use of neural networks for text analysis offers transformative potential for both theoretical linguistics and practical applications in the global IT industry. As these models become more transparent, computationally efficient, and interpretable, their role in facilitating cross-cultural communication and managing big data will only continue to grow. Future research should focus on enhancing the interpretability of neural decisions and developing specialized corpora for narrower technical fields to further improve the accuracy of automated linguistic analysis. The continuous interaction between human expertise and machine intelligence remains the most promising path for the evolution of digital linguistics in the era of global integration.

Reference

1. Devlin J., Chang M. W., Lee K., & Toutanova K. BERT: Pre-training of Deep Bidirectional Transformers for Language Understanding, 2019. URL: <https://arxiv.org/abs/1810.04805> (access date: 31.03.2026).
2. Goldberg Y. Neural Network Methods in Natural Language Processing. Morgan & Claypool Publishers, 2017. 287 p. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-031-02165-7.pdf> (access date: 31.03.2026).
3. Jurafsky D., & Martin J. H. Speech and Language Processing (3rd ed. draft). Stanford University, 2023. URL: <https://web.stanford.edu/~jurafsky/slp3/> (access date: 31.03.2026).
4. Manning C. D., Raghavan P., & Schütze H. Introduction to Information Retrieval. Cambridge University Press, 2008. URL: <https://nlp.stanford.edu/IR-book/> (access date: 31.03.2026).

5. Manning C. D. Computational Linguistics and Deep Learning. *Computational Linguistics*, 2015. Vol. 41(4). URL: <https://direct.mit.edu/coli/article/41/4/701/1511> (access date: 31.03.2026).
6. Nadkarni P. M., Ohno-Machado L., & Chapman W. W. Natural language processing: an introduction. *JAMIA*, 2011. Vol. 18. No. 5. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3168321/> (access date: 31.03.2026).
7. Socher R., Perelygin A., Wu J., et al. Recursive Deep Models for Semantic Compositionality Over a Sentiment Treebank, 2013. URL: <https://aclanthology.org/D13-1170/> (access date: 31.03.2026).
8. Vaswani A., Shazeer N., Parmar N., et al. Attention Is All You Need, 2017. URL: <https://arxiv.org/abs/1706.03762> (access date: 31.03.2026).
9. Wolf T., Debut L., Sanh V., et al. Transformers: State-of-the-Art Natural Language Processing, 2020. URL: <https://aclanthology.org/2020.emnlp-demos.6/> (access date: 31.03.2026).

Blazhkiv V. O.

Scientific adviser – Barbaruk L. V., Ph. D. in Technical Sciences, Associate Professor,
 Scientific adviser – Modestova T. V., Doctor in Pedagogy, Professor,
 Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

MULTIDIMENSIONAL COMPLEXITY MATRIX FOR EVALUATING LARGE LANGUAGE MODELS IN SYMBOLIC REGRESSION

The rapid progress of large language models (LLMs) has expanded their role from text generation to mathematically oriented reasoning. In symbolic regression, this creates a practical opportunity: models can be used not only to fit data but also to recover explicit analytical dependencies interpretable by researchers. At the same time, the validity of many current evaluations is increasingly questioned. Static benchmark collections can be memorized during pretraining, so high benchmark scores may reflect data contamination rather than genuine mathematical reasoning ability [2; 4; 7]. This

methodological tension motivates a shift from archive-based testing to controlled procedural assessment.

The proposed Multidimensional Complexity Matrix (MCM) addresses this challenge by replacing scalar notions of «difficulty» with a vector representation of task complexity. For every target function f , complexity is represented as $\mathbf{C}_f = A, B, C$, where A is structural complexity, B is semantic operator complexity, and C is topological feature complexity. The key methodological principle is orthogonality: each axis captures a different cognitive demand and should be interpreted independently before aggregation [1]. Such decomposition supports diagnostically meaningful profiling instead of a single average score.

Axis A (structural complexity) models the shape of the expression tree and, therefore, the depth of required reasoning chains. Level A_0 contains atomic or trivial forms and serves as a calibration block. Level A_1 includes shallow polynomial/additive structures. Level A_2 introduces nested compositions that require multi-step dependency tracking. Level A_3 covers deep and recursively organized forms such as continued fractions or highly nested compositions. This axis directly operationalizes the hypothesis that reasoning-heavy models can fail not only on mathematically hard functions but also on long compositional chains.

Axis B (semantic operator space) formalizes the growth of search entropy through operator vocabulary expansion. Level B_0 is restricted to arithmetic operators. Level B_1 adds smooth transcendental functions (e. g., trigonometric, exponential, logarithmic). Level B_2 introduces non-smooth and condition-like operators (absolute value, sign, floor, max), which implicitly require piecewise reasoning. Level B_3 includes special functions (e. g., Gamma, Bessel, error function) and thus probes domain-specific mathematical literacy. In methodological terms, B separates «how many operations are needed» from «which operations must be understood».

Axis C (topological feature salience) is the central novelty of the framework. Classical benchmarking often evaluates expression reconstruction accuracy while underweighting qualitative behavior of functions. MCM explicitly incorporates

topological classes: C_0 regular behavior, C_1 global invariance patterns (periodicity/symmetry), C_2 isolated asymptotic singularities, and C_3 complex behavior with qualitative transitions, accumulation of singular points, or infinite oscillations on finite intervals. This axis captures whether a model understands the geometry of behavior behind data, not only symbolic surface patterns [1; 6].

For reproducibility, the taxonomy is operationalized as a deterministic mapping $K(f) = A(f), B(f), C(f)$. Structural level is assigned from expression-tree depth and recursive motifs; semantic level is assigned from maximal operator-tier membership; topological level is assigned through rule-based diagnostics combining continuity checks, periodicity tests, asymptotic signatures, and singularity patterns. Importantly, under a finite grammar with arithmetic-only operators, the block $B_0 \times C_3$ is theoretically empty, which demonstrates that MCM is not merely a labeling table but a constrained methodological model with explicit feasibility boundaries [1].

The second methodological component is Reverse-Flow Generation: formula $\rightarrow$ verified complexity label $\rightarrow$ sampled data. Instead of inferring formulas from fixed datasets, the pipeline starts from analytically controlled expressions, independently validates their A, B, C properties, and only then generates numeric observations. This inversion reduces benchmark leakage risk and enables out-of-distribution stress scenarios by design [1; 7]. In applied terms, the approach creates a principled bridge from theoretical taxonomy to practical benchmark construction.

The third component is an axis-aware evaluation protocol. Model outputs are analyzed in a hierarchical metric chain: exact symbolic match; structural proximity when exact match fails; and extrapolation consistency on out-of-range intervals. Crucially, performance is reported as a $4 \times 4 \times 4$ success map over all MCM cells rather than one scalar score. A mandatory calibration subset A_0, B_0, C_0 identifies inference misconfiguration and overthinking effects early. Thus, the protocol distinguishes local weaknesses (e. g., only topological failure at C_3) from systemic inability across axes.

Methodological limitations must also be explicitly recognized. First, symbolic analysis of composite expressions can be incomplete due to known computability and simplification constraints [6]. Second, criteria for complex topological classes are

sensitive to numerical thresholds and validator design. Third, noiseless symbolic-regression settings remain a simplified abstraction compared to real scientific measurements. Nevertheless, these limitations do not invalidate MCM; they define a transparent envelope of validity and guide controlled future extensions.

In summary, the Multidimensional Complexity Matrix provides a rigorous methodological basis for contamination-resistant evaluation of LLMs in symbolic regression. Its contribution is not only a new taxonomy but also an integrated logic of task design, labeling, and axis-aware evaluation. At the current stage, MCM should be treated as the conceptual layer that structures future procedural generators and dynamic benchmarks, while preserving interpretability, reproducibility, and diagnostic granularity.

Keywords: symbolic regression, large language models, benchmark methodology, complexity taxonomy, topological validation, contamination-resistant evaluation.

Reference

1. Blazhkiv, V. O., & Barbaruk, L. V. Development of an intelligent benchmark for evaluating mathematical reasoning and symbolic reconstruction of large language models. Proceedings of the XI International Forum «IT-Idea 2025». Kyiv, 2025. Pp. 82-84.
2. La Cava, W., et al. Contemporary symbolic regression methods and their relative performance. NeurIPS Datasets and Benchmarks Track, 2021.
3. Meurer, A., et al. SymPy: symbolic computing in Python. PeerJ Computer Science, e103, 2017.
4. Schmidt, M., & Lipson, H. Distilling free-form natural laws from experimental data. Science, 324(5923), 2009. Pp. 81-85.
5. Udrescu, S.M., & Tegmark, M. AI Feynman: a physics-inspired method for symbolic regression. Science Advances, 6(16), eaay2631, 2020.
6. Richardson, D. Some undecidable problems involving elementary functions of a real variable. Journal of Symbolic Logic, 33(4), 1968. Pp. 514-520.
7. Golchin, S., & Surdeanu, M. Data Contamination Quiz: a tool to detect and estimate contamination in large language models. arXiv:2311.06233, 2023.

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

DATABASE SECURITY IN WEB PROJECTS

In the modern digital world, web applications are a very important part of our daily lives. Many projects, from simple blogs to large online stores, need databases to store and manage information. This information often includes sensitive data like user passwords, personal details, and financial records. Because of this, databases have become the main target for hackers. Keeping databases safe in web projects is not just a technical task; it is a critical need to protect users and follow the law.

Database security means using different methods to protect a database from unauthorized access, cyber attacks, and data loss. This involves protecting the data, the database management system (DBMS), the web server, and the network. Security for web projects is difficult because these applications are always connected to the internet. They can be attacked by hackers from anywhere in the world at any time.

One of the most dangerous and common threats to web databases is SQL Injection. This attack happens when a hacker puts malicious SQL code into input fields on a website, like a login form or a search box. If the web application does not check this input properly, the database will run the hacker's code. This allows the attacker to log in without a password, see hidden data, change records, or even take full control of the database server. To prevent SQL injection, developers must check all user input carefully. They should also use prepared statements, which make sure that user input is treated only as text, not as a command.

Another big problem is poor access control. Often, web projects use default database settings or weak passwords. Also, many systems give users too many rights. To fix this, developers should use the principle of least privilege. This means giving every user or application only the minimum access needed to do their job. For example, a web application that only needs to read data should not have the power to delete tables

or create new admin accounts.

Protecting sensitive data is also very important. If data is stored in plain text, hackers can easily read it if they break into the database. To stop this, developers must use strong encryption. Data must be encrypted when it is stored and when it is sent over the internet. Passwords should never be stored in plain text. Instead, they should be hashed using modern algorithms like bcrypt.

Another key aspect of database security is continuous logging and monitoring. Many web projects fail to record what happens inside their databases. If a hacker tries to guess passwords or access restricted areas, the system should create a warning log. Without proper monitoring, data breaches can go unnoticed for months. Administrators must use automated tools to monitor network traffic and database activity in real time. This allows security teams to respond to suspicious actions before real damage is done.

Denial of Service (DoS) attacks also threaten database availability. In these attacks, hackers send a massive amount of fake requests to the web server and the database. The database becomes overloaded and cannot respond to real users. This causes the web application to stop working. To protect against this, administrators can use firewalls, rate limiting, and special cloud services that filter bad traffic before it reaches the main server.

Furthermore, it is important to understand the risks of outdated components. Many web projects use third-party libraries and plugins to save development time. However, if these components are old and have known security flaws, they can become a direct gateway into the database. Developers must keep a detailed list of all software components used in the project and update them regularly. Automated security scanners can help identify outdated files and suggest the necessary updates.

The human factor also plays a big role in security. Social engineering attacks, such as phishing, are often used to steal database access credentials from company employees. A system can have the best firewalls and encryption, but if an administrator gives their password to a fake website, the database is compromised. Therefore, regular security training for all team members is an important part of the overall defense strategy.

In conclusion, database security in web projects is a complex and ongoing process. It must be included in every step of software development. By understanding common threats like SQL injection and poor access control, and by using encryption and regular updates, developers can protect their web applications. As web technologies grow, hackers will also find new ways to attack, making database security an essential skill for all IT professionals.

Reference

1. Балінов О. О. Захист інформації в комп'ютерних системах: підручник, 2020. 236 с.
2. Вишняков В. М. Захист інформації в комп'ютерних системах: навч. посібник. Київ: КНУБА, 2022. 119 с.
3. Hoffman A. Web Application Security: Exploitation and Countermeasures for Modern Web Applications. O'Reilly Media, 2020. 330 p.
4. Sullivan B., Liu V. Web Application Security: A Beginner's Guide. McGraw-Hill Education, 2011. 432 p.

Harbuz P. I.,

Scientific adviser – Nikolaieva A. A., Senior Lecturer,
State University of Information and Communication Technologies

THE INCORPORATION OF INTERNATIONAL LINGUISTIC STANDARDS IN THE FIELD OF CYBERSECURITY INTO UKRAINIAN LEGISLATION

This study examines the process of incorporating international standards into Ukraine's national legislation in the field of cybersecurity, with a focus on the standardisation of terminology. It analyses the alignment of state approaches with international standards and their impact on the formation of a unified terminological system. It identifies issues of inconsistency in current terminology, which creates difficulties in professional communication and the educational process.

An approach to addressing this issue has been proposed through the creation of a digital platform for the standardisation, updating and systematisation of terminology in the field of cybersecurity. It is argued that the implementation of the proposed changes will contribute to improving the quality of education, developing professional terminology and supporting Ukraine's European integration processes.

Today, Ukraine is actively working on the issue of incorporating international standards into its national legislative framework. Central to this process is a detailed analysis of the compliance of national standards with international standards, which is necessary for the harmonisation of a unified terminology and the functioning of the cybersecurity system. The adaptation of terminology contributes to raising the level of technical education in Ukraine and the further development of Ukrainian professional language in the field of cybersecurity and cyber defence.

The field of cybersecurity is characterised by rapid development, which leads to the emergence of new terms that outpace the standardisation system. International standards are better suited to current realities, but they also fail to keep pace with the dynamism and flexibility of modern technological development. It is up-to-date terminology that plays a vital role in the education system. This factor influences the quality, effectiveness and future prospects of education.

The issue concerns the inconsistency between the terms specified in standards and newly identified terms used in practice. It is precisely this problem and the lack of regulation that leads to misunderstandings among professionals. The bureaucratic system is unable to update relevant terminology at the legislative level in a timely and efficient manner. The complex decision-making procedure at the legislative level hinders the updating of terminology.

It is essential for students of technical disciplines to study and use up-to-date terminology. Consequently, teaching materials must also be adapted to terminology that meets today's challenges. Implementing this will contribute to the emergence of highly qualified personnel.

Addressing these issues is essential for the modern education system. Prior to the introduction of standardised terms, there is an urgent need to create a digital platform

that will assist both specialists involved in the standardisation of international terminology and professionals in commercial organisations across various sectors, as well as education sector staff and students who are studying and need to keep pace with the times.

The platform will contain terms that have already been standardised, terms currently undergoing standardisation, terms used in commercial organisations within specific sectors, as well as terms that are beginning to be used in connection with the emergence of new software and other products and projects. Such a platform will be useful for the swift completion of bureaucratic procedures: adaptation, standardisation and unification of international terminology, and will enable a wide range of specialists from both public and commercial organisations to navigate the field of international terminology across various sectors of professional activity with equal ease.

To establish the proposed platform, it is necessary to assemble a multidisciplinary team of highly qualified specialists and academics in order to achieve practical and effective results and ensure free access to the platform for both practising professionals across various sectors and students. This platform will serve as an adaptive aid in learning and the acquisition of professional qualifications.

In conclusion, we note that Ukraine is striving not only for integration into the international system, but also for the improvement of the national system through the use of an additional dynamic platform.

Reference

1. Гончаренко Г. А. До проблеми визначення та розмежування дефініцій «інформаційна безпека» і «кібербезпека». Аналітично-порівняльне правознавство. №5, 2024. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/313097> (access date: 23 April 2026).
2. Мосієвич Л. В. Лінгвальні особливості англомовних термінів кібербезпеки та їх переклад українською мовою. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/5_2024/part_1/42.pdf (access date: 23 April 2026).

3. Розпочалося громадське обговорення української термінології у сфері кібербезпеки. НСЖУ. URL: <https://nsju.org/novini/rozpochalosya-gromadske-obgovorenniya-ukrayinskoyi-terminologiyi-u-sferi-kiberbezpeky/> (access date: 23 April 2026).

4. Українська мова на захисті кіберпростору. Національній комісії зі стандартів державної мови. URL: <https://mova.gov.ua/news/ukrainska-mova-na-zakhysti-derzhavnoho-kiberprostoru> (access date: 23 April 2026).

Feschuk Ya. V., Verpeta M. M.,

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

MANAGEMENT OF CYBERSECURITY FOR CRITICAL INFRASTRUCTURE FACILITIES UNDER COPIPOCTOPYNDITIONS OF HIGH INTENSITY CYBERATTACKS (THE EXPERIENCE OF UKRAINE)

Ensuring the continuity of critical infrastructure operations by developing a rapid recovery plan (Disaster Recovery Plan) and improving coordination with state-level CERT/CSIRT teams during hybrid warfare.

In the context of full-scale aggression and hybrid warfare, critical infrastructure facilities (CIFs) become prime targets. Cybersecurity ceases to be a supporting function and becomes an integral part of national security. The basis for this is Cabinet of Ministers Resolution No. 518 of June 19, 2019, «On the Approval of General Requirements for the Cybersecurity of Critical Infrastructure Facilities», which was recently updated to align with EU directives.

Problems:

- The shift from isolated attacks to large-scale, multi-vector campaigns (DDoS, ransomware, APT groups).
- The integration of legacy industrial systems (OT) with modern IT networks creates new attack vectors.

- A shortage of qualified personnel and the need to rapidly adapt the regulatory framework to threats that change daily.

The following models are used for management in such conditions:

- Cyber Resilience Model: Focus not only on perimeter defense, but also on the system's ability to continue operating while compromised and to recover quickly.
- The «Zero Trust» model: No user or device within the network is considered secure by default.
- Cybersecurity Maturity Models (CMMC): An assessment of an organization's readiness to defend against attacks, categorized by levels (from basic to advanced).

All basic cybersecurity measures under Resolution No. 518 have become mandatory rather than merely recommended.

Cooperation has been established between the public sector (State Special Communications Service, Security Service of Ukraine) and private CII operators.

Ukraine successfully repels thousands of attacks every month, maintaining the functionality of the power grid and the banking sector, which is a unique global achievement.

Managing cybersecurity in a high-intensity environment requires a shift from static guidelines to dynamic 24/7 monitoring.

The personal accountability of CISO leaders is a critical factor in the successful implementation of security systems.

Integration into the European cyberspace (NIS 2) is a key driver of the development of Ukraine's security system.

Cyber-Physical Systems: A Study of Protection Methods for Specific Industrial Equipment (SCADA) That Does Not Support Standard Antivirus Protection Measures.
Psychological Aspect: An Analysis of the Impact of Prolonged Stress on Cyber Unit Personnel in the Context of Constant Attacks.

Reference

1. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (No. 518) «On Approval of General Cybersecurity Requirements for Critical Infrastructure Objects» (dated

19.06.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/518-2019-%D0%BF#Text>

2. Law of Ukraine (No. 2163-VIII) «On the Basic Principles of Ensuring the Cybersecurity of Ukraine» (dated 05.10.2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

3. Decree of the President of Ukraine (No. 447/2021) «On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine» dated May 14 2021, «On the Cybersecurity Strategy of Ukraine» (dated 26.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text>

Iskra K. O.,

Scientific adviser – Sidash N. S., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

ETYMOLOGY OF POPULAR ANGLICISM IN THE COMMUNICATION OF UKRAINIAN IT SPECIALISTS

Today, we are witnessing a rapid increase in borrowings from English into Ukrainian, which is closely connected with the development of information technologies and ongoing socio-economic processes. In the field of information technology, English loanwords are no longer perceived as foreign elements; instead, they are gradually becoming an integral part of the Ukrainian lexical system.

Anglicisms are a type of linguistic borrowing: a word, expression, or meaning that is taken directly from English, translated from it, or formed according to its patterns. Ukrainian IT specialists actively use English borrowings in their professional communication. This phenomenon is explained by several factors, including the internationalization of scientific and technical terminology, cooperation with foreign partners, the absence of exact Ukrainian equivalents for many new concepts, and the desire for brevity and efficiency in communication [4; 6].

In the context of English for Specific Purposes, the study of Anglicisms in IT communication is especially relevant, as professional success in the digital sphere

increasingly depends on the ability to understand and use English-based terminology accurately. Most programming languages, software interfaces, technical documentation, and online resources are created in English, which makes Anglicisms unavoidable in the daily work of Ukrainian IT specialists. As a result, professional communication often becomes a hybrid form that combines Ukrainian grammar with English lexical units. Understanding the etymology and meaning of such terms helps specialists avoid misunderstandings and communicate more effectively within international teams. Moreover, it allows IT students to better integrate into the global professional environment from the early stages of their education [2; 3].

The relevance of this topic is also connected with the rapid expansion of the Ukrainian IT market and its growing involvement in international projects. When Ukrainian developers cooperate with foreign clients, clear and accurate use of IT-related Anglicisms becomes a key factor of professional credibility. In this sense, Anglicisms are not merely borrowings but functional tools of professional interaction. Their correct use improves the quality of project management, technical discussions, and documentation. Therefore, mastering this layer of vocabulary should be an important part of English for IT specialists courses [1; 2].

In professional discourse, Anglicisms also perform an expressive function. They help to make speech more precise and attractive to the addressee. Moreover, the enrichment of the IT vocabulary with English loanwords facilitates professional interaction between specialists from different countries and ensures mutual understanding within the global IT community.

English borrowings enter the Ukrainian IT lexicon for several main reasons. First, they are used to name new objects, processes, and phenomena that do not yet have established Ukrainian equivalents. For example, outsourcing refers to the transfer of part of a company's activities to external specialists; bug means an error in a program; production denotes the final version of software available to users; case is a real project or situation; deadline indicates the final date for completing a task; and feedback refers to users' responses or reactions. These lexemes are quickly adapted to the Ukrainian language and actively used in everyday professional speech [5].

Second, Anglicisms help express complex concepts in a concise and clear way. For instance, instead of the longer phrase «grouping employees into a team to achieve a common goal», IT specialists use team building; portfolio replaces «a collection of achievements of a person or company»; and gadget refers to «electronic devices that simplify work». In this way, English borrowings reduce communication time while preserving the full meaning of the message [1; 5].

A special role in the professional language of programmers is played by IT slang. It emerged as a result of constant communication and interaction between specialists in the field. Slang expressions allow speakers to convey information faster and more efficiently, often making professional dialogue two or three times shorter than when using neutral vocabulary. At the same time, IT slang can be difficult to understand for outsiders, as many expressions are highly specialized and cannot be easily translated into Ukrainian [5; 7].

Among the most common Anglicisms used by Ukrainian IT professionals are outsourcing, soft skills (communication and personal abilities needed for teamwork), and hard skills (technical knowledge and abilities). The term release refers to the launch of a new version of a product, while case means a real project or situation. Other frequently used words include snippet (a fragment of code or text), backup (a copy of data), and bench, which describes a programmer temporarily waiting for a new project.

The division between frontend and backend is also fundamental in IT discourse: frontend refers to the visual part of a website, while backend denotes the internal logic and data processing. Professionals often attend a meet-up to exchange experience, work within a defined scope, and manage tasks using logs or backlogs. Software maintenance involves patches, scripts, and various tools designed to automate processes [1; 5].

Modern IT communication also includes terms such as framework, workflow, crowdfunding, phishing, lag, reboot, sync up, push, assign, roll, and ping, all of which have been adopted from English and integrated into Ukrainian professional usage.

From an educational perspective, the analysis of Anglicisms helps teachers and students better understand how professional language is formed and how it evolves under the influence of globalization. By studying typical IT loanwords, learners can

recognize patterns of word formation, semantic change, and adaptation in Ukrainian. This not only develops linguistic awareness but also strengthens professional competence. Consequently, the study of IT Anglicisms should be viewed as an essential component of modern ESP methodology.

In conclusion, Anglicisms play a crucial role in the communication of Ukrainian IT specialists. They not only reflect technological progress but also contribute to the efficiency, precision, and international compatibility of professional language. As the IT sphere continues to develop, English borrowings will remain an essential part of the Ukrainian IT lexicon, further shaping its terminology and communication practices.

Reference

1. Англіцизми – ІТ-сленг. URL: <https://www.itschool.vn.ua/anglicisms-it-slang/>
2. Гудман С., Герман М. English for Information Technology. London: Pearson Education, 2010. 176 p.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
4. Клименко Н. Ф. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
5. Сленг айтівців – англійські слова, які повинен знати кожен. URL: <https://lse.ua/article/sleng-ajtivtsiv-anglijski-slova-yaki-povinen-znati-kozhnen/>
6. Чернікова Л. Ф. Англіцизми в сучасній українській мові. Філологічні науки, 2008. № 9. С. 129-133.
7. Anglicisms in Ukrainians' internet communication. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/53e4cb2d-5774-4f0c-9817-59a80798f212>

Iskra S. O.,

Scientific adviser – Sidash N. S., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

WHY THE IDE INTERFACE SHOULD BE IN ENGLISH: PSYCHOLOGICAL BARRIER ANALYSIS AND ADVANTAGES FOR BEGINNERS

The choice of language for an Integrated Development Environment (IDE) interface is not merely a matter of user preference. For beginners in programming, the interface language influences cognitive load, conceptual understanding, access to professional resources, and long-term integration into the global software development community. While an English-language interface may initially create a psychological barrier, it simultaneously provides substantial pedagogical and professional advantages. This paper analyzes both the psychological challenges associated with an English IDE interface and its long-term benefits for novice programmers.

1. The Psychological Barrier of an English IDE Interface. One of the primary difficulties beginners face is linguistic insecurity. When students lack confidence in English proficiency, they may experience: anxiety when navigating menus and settings, hesitation in interpreting compiler or runtime errors, fear of misunderstanding system messages. From a cognitive psychology perspective, this increases extraneous cognitive load. Instead of concentrating on core programming concepts (logic, algorithms, data structures), the learner allocates mental resources to decoding unfamiliar terminology. According to cognitive load theory, excessive extraneous load can impair schema formation and delay skill acquisition (Sweller, 1988). Therefore, for some beginners, English interfaces may initially slow down learning. Language can serve as a symbolic barrier. For students with limited English proficiency, an English interface may: reinforce the belief that programming is «not for them», increase the perception of technical complexity, lower initial motivation. This phenomenon aligns with research in second-language acquisition, which shows that linguistic unfamiliarity may heighten performance anxiety (Lightbown & Spada, 2013). If a student must mentally translate interface elements while simultaneously solving coding problems, attention is divided between two tasks: programming logic and language interpretation. This split attention can reduce learning efficiency during early stages [1].

2. Advantages of an English IDE Interface for Beginners. Despite initial

discomfort, an English-language interface provides substantial long-term benefits. The software development ecosystem is fundamentally English-dominant. This fosters early acquisition of professional vocabulary and reduces future transition friction. Most solutions to programming problems are found via search engines or community platforms. When error messages appear in English, they can be copied directly into a search query. This exact phrasing matches online documentation and forum discussions. If the IDE translates the error message, the student must either retranslate it into English or risk obtaining limited or irrelevant search results. Thus, English interfaces increase: problem-solving speed, access to global knowledge, exposure to authentic developer discourse. Language influences cognition. According to Vygotsky's theory of mediated cognition (Vygotsky, 1986), language shapes conceptual development. When learners consistently encounter technical operations in English, they begin to internalize programming concepts in their original linguistic framework. This prevents: terminological confusion, double translation, semantic distortion. Instead of translating «refactoring» into a native-language equivalent, the student learns its precise professional meaning directly. Modern software development is collaborative and often international. Platforms such as: GitHub, Stack Overflow, Jira, GitLab operate primarily in English. Students accustomed to English IDE interfaces adapt more quickly to: writing commit messages, reading pull requests, participating in issue tracking, contributing to open-source projects. This reduces the transition time from academic learning to professional practice. English technical terms are often concise and standardized. Translations may introduce ambiguity or inconsistency. For example: «Build», «Branch», «Merge», «Scope», These terms carry specific contextual meanings in software engineering that may not map cleanly to localized equivalents. Using the original terminology ensures conceptual precision.

3. When a Localized Interface May Be Beneficial. While the English interface offers long-term benefits, localized interfaces can be appropriate in certain contexts.

For absolute beginners or younger learners, a localized interface may: reduce emotional resistance, lower entry anxiety, facilitate initial exploration. This may increase retention during introductory phases. An optimal pedagogical approach may

involve: initial exposure in the native language, gradual introduction of English terminology, full transition to English interface. This scaffolding strategy aligns with situated learning theory (Lave & Wenger, 1991), where learners progressively integrate into professional communities [2].

4. Psycholinguistic Perspective: Immersion and Automaticity. Repeated exposure to English technical vocabulary leads to: automatization of recognition, reduced need for mental translation, increased fluency in reading documentation. This mirrors immersion-based language learning models, which show improved retention and conceptual clarity when learners engage with authentic linguistic environments (Seliger & Vago, 1991). Over time, what initially appears as a barrier becomes an advantage: the learner develops dual competence in programming and professional English [3].

An English IDE interface may create initial psychological discomfort for beginners with limited English proficiency. However, this barrier is transitional and diminishes with exposure. English interfaces align learners with global standards of software development. They significantly improve problem-solving efficiency by matching error messages with global documentation. Early immersion fosters professional vocabulary acquisition and cognitive integration into the programming domain. A phased transition strategy may balance emotional comfort and long-term effectiveness. Ultimately, using an English IDE interface is not merely a linguistic choice but a strategic educational decision that supports long-term professional development.

Reference

1. What is an IDE? – Integrated Development Environment. URL: <https://www.geeksforgeeks.org/blogs/what-is-ide/>
2. What is an IDE Friendly Language and What is my Problem with IDEs. URL: <https://erik-engheim.medium.com/what-is-an-ide-friendly-language-and-what-is-my-problem-with-ides-2c3ea5356347>
3. What is an integrated development environment (IDE)? URL: <https://www.gravitee.io/blog/integrated-development-environment-explained>

Scientific adviser – Dontsova O. S., Senior Lecturer,
State University of Information and Communication Technologies

EDUCATION AS A RESOURCE FOR UKRAINE'S RECOVERY: EUROPEAN EXPERIENCE AND A RE-THINKING OF APPROACHES TO LEARNING

Ukraine is steadily moving towards European integration, despite challenging internal and external circumstances. At the same time, the education system is undergoing one of the most significant phases of change – the introduction of the European model of education [7]. Joining the European Higher Education Area means not only a change of course but also the need to fundamentally rethink the role of education.

A systemic crisis: the disconnect between education and reality

For a long time, the Ukrainian education system was built on the logic of the industrial model, where a diploma was considered the main outcome, rather than real skills. This led to an imbalance: formally, the level of education was rising, but the quality of human capital was not improving, and the labour market was receiving specialists who were not prepared for practical tasks.

At the same time, the very nature of knowledge has changed: in the digital age, a lack of information has given way to an excess of it. Now, it is not about «knowing more» but «thinking better» – selecting, analysing, interpreting and applying information. Therefore, fundamental education must shape a worldview and universal thinking skills, rather than merely narrow specialisation.

Cognitive shifts and the crisis of traditional pedagogy

A key driver of change has been the transformation in the thinking of the current generation. The proliferation of digital platforms featuring short-form content fosters so-called «clip-based thinking»: short attention spans, rapid switching between tasks, and difficulty with deep immersion. This is no longer a temporary phenomenon, but the new norm.

In such conditions, the traditional model of teaching – a long monologue by the lecturer, low student participation and delayed results – is losing its effectiveness. It fails to hold attention and does not facilitate deep understanding of the material. Therefore, the problem lies not in students' «low motivation», but in the fact that teaching tools do not match reality. This requires a shift to a different approach to learning, where it becomes more interactive, dynamic and practice-oriented.

War as a catalyst for system reform

Full-scale war has exacerbated existing problems whilst simultaneously accelerating change. The destruction of educational infrastructure, the forced displacement of those involved in the education process, and the shift to distance and blended learning have resulted in significant losses in education and unequal access to quality learning.

At the same time, education has played a stabilising role, enabling learning to continue even in crisis conditions [5]. Ukraine has developed unique experience in adapting the education system to extreme circumstances, which could be useful to other European countries as an example of resilience and flexibility.

The Council of Europe identifies six principles describing how education should function during crises:

- governance (clear rules and coordination);
- continuity (learning does not stop even in difficult conditions);
- the expanded role of education (it supports the resilience of society);
- accessibility (equal access to resources);
- cooperation (involvement of the state, communities and partners);
- effectiveness (rapid decision-making and rational use of resources) [3].

European integration as a framework for change

The prospect of Ukraine's accession to the EU means that educational policy must be aligned with European approaches. The roadmap for European integration up to 2027 provides for legislative reform, institutional development and the integration of European values into education [5].

A practical tool for this process is participation in EU programmes such as

Erasmus+ and Horizon Europe. Their significance is not limited to mobility, but lies in improving the quality of education through:

- inclusion in international educational networks;
- the introduction of new educational practices;
- raising quality standards;
- the development of a research culture [4].

Before the start of the Bologna Process, there was a wide variety of national higher education degrees in Europe. As student mobility increased, more and more problems arose regarding the recognition of these degrees. One of the main goals of the Bologna Process was to create a common framework of standardized degrees for European higher education [7]. The Bologna Process makes educational systems compatible, increases mobility, and enhances the competitiveness of graduates [8]. Ukraine's participation in it has become an important step in the modernization of education [2], while preserving the opportunity to combine national traditions with European approaches [6].

A shift in the approach to learning: from knowledge to action

One of the main problems in modern education is the weak link between knowledge and its application. This suggests that the traditional model of learning no longer works as it should.

The new approach involves:

- active participation rather than passive listening;
- short learning cycles designed to hold attention;
- the use of case studies, simulations and practical tasks;
- regular feedback.

This is not about simplifying education, but about changing its structure to take account of modern ways of thinking and technologies.

The social dimension and practical implications of European integration in education

The social aspect – the expectations of students, teachers and parents – plays a significant role in the transformation of the education system. Research shows that the

move towards European integration is generally supported by the majority, but the level of understanding varies.

Among educators, support ranges from 64% to 82%. University lecturers most often associate this course with the opportunity to implement modern teaching approaches, develop mobility and participate in international projects. For parents, it is primarily about safety and their children's future employment prospects. Students view the European Higher Education Area more pragmatically – as a way to obtain a high-quality education, recognition of qualifications and better career opportunities [1].

This difference in perception shows that what is needed is not only institutional change, but also a shared vision of education that combines state objectives with people's expectations.

Prospects: education as a driver of the economy

Post-war recovery is closely linked to education as a key factor in shaping an innovative economy. Education requires a fundamental overhaul:

- a review of the curriculum with a focus on competencies;
- the development of STEM disciplines as the foundation for technological progress;
- the digitalisation of the educational environment;
- the expansion of international cooperation and academic mobility;
- the implementation of the concept of lifelong learning [8].

Challenges and obstacles to systemic change

Obstacles to integration:

- the lack of a clear three-tier education system and a lack of understanding of the ECTS system;
- an insufficient number of high-quality English-taught master's programmes;
- low public awareness of the essence of the Bologna Process.

Conclusions. Education is ceasing to be a secondary sector and is becoming a strategic resource for the state. Its revitalisation does not simply mean a return to the old model – profound changes are required.

European integration not only creates opportunities but also raises standards: in

terms of quality, openness, competitiveness and outcomes. Therefore, the main task is to build a new model of education that combines European standards, modern ways of thinking and the needs of the economy.

It is precisely such a model that will enable education to become a tool for building human capital, which will contribute not only to Ukraine's recovery but also to its long-term development within the European space.

Reference

1. Gurak R. European integration in education: the views and expectations of the education community. Online publication Dzerkalo Tyzhnia, 4 February 2026. URL: <https://sqe.gov.ua/ruslan-gurak-pro-yevrointegracziyu-v-osviti-nastroyi-ta-ochikuvannya-osvitnoyi-spilnoty/>
2. Humeniuk, B. Ukraine's state policy in the fields of education, science and culture in the context of European integration. The Scientific Journal of the M. P. Dragomanov National Pedagogical University, 2020. Issue 29. Pp. 30-39.
3. Key principles of educational sustainability: a European framework. State Service for Educational Quality of Ukraine. 5 January 2026. URL: <https://sqe.gov.ua/6-principles-edures/>
4. Khaydari N. I., Zasludna A. A., Yukhnovets N. P. European standards of higher education in Ukraine: the Bologna dimension. Innovative pedagogy, 2024. Issue 68. Volume 2. URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2024/68/part_2/5.pdf
5. Lokshina O. Global trends and domestic prospects in education. Ukrainian Pedagogical Journal, 2024. № 2.
6. Panchuk M. The impact of European integration on the development of Ukraine's education system. Scientific Periodical «Intermarum: history, policy, culture». Issue 14. ISSN 2518-7708. URL: <https://intermarum.zu.edu.ua/article/view/305073/296829>
7. Prykhodko S., Zalevskyi L., Danylevych V. Pathways for the Development of Ukrainian Education and Science in the Context of European Integration, 2025. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-560-0-6>

8. Shorobura I. Conceptual directions for the development of higher education in Ukraine in the context of European integration. *Molod i rynok*, 2019. № 8. Pp. 28-31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2019_8_7

Kobylynska A. S.,

Scientific adviser – Kharitska S. V., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

AUTOMATED TRANSLATION SYSTEMS AND THEIR ROLE IN INTERNATIONAL IT PROJECTS

In the modern digital environment, international cooperation has become a fundamental aspect of software development and IT project implementation. Teams often consist of specialists from different countries, cultures, and linguistic backgrounds. In such conditions, communication becomes a critical success factor, and automated translation systems play an increasingly important role in ensuring effective interaction [3; 8].

Automated translation systems are tools that use computational algorithms to translate text or speech from one language to another [5; 7]. Over the past decades, these systems have evolved significantly. Early rule-based approaches have been replaced by statistical and, more recently, neural machine translation models [6; 10]. These modern systems are capable of understanding context, syntax, and even certain semantic nuances, which improves translation quality.

One of the key advantages of automated translation systems is their speed. In international IT projects, where time constraints are strict, the ability to instantly translate documentation, messages, and technical descriptions allows teams to work more efficiently [3]. Developers can quickly understand requirements, testers can review bug reports, and managers can coordinate tasks without language barriers.

Another important benefit is cost reduction. Hiring professional translators for large-scale projects can be expensive, especially when continuous translation is

required. Automated systems provide a more affordable alternative, allowing companies to optimize their resources while maintaining acceptable translation quality [9].

In addition, automated translation systems support collaboration in distributed teams. Modern development methodologies, such as Agile and Scrum, rely heavily on constant communication and iterative processes [2]. Translation tools make it possible for team members to participate in discussions regardless of their native language [3].

However, despite these advantages, automated translation systems are not without limitations. One of the main challenges is the accuracy of translation in specialized domains, where technical terminology may be incorrectly interpreted [5; 9].

Another issue is the lack of full contextual understanding. While neural networks have improved translation quality, they still struggle with ambiguous phrases and complex sentence structures [10].

Data security is also a significant concern. Many online translation services process data on external servers, which may pose risks when handling confidential information [7].

Furthermore, cultural differences should not be underestimated, as language is closely connected with culture and context [4].

Despite these challenges, advances in artificial intelligence and deep learning continue to improve translation systems, making them more reliable in professional environments [3; 10].

In conclusion, automated translation systems are an essential tool in modern international IT projects. They facilitate communication, reduce costs, and enhance productivity in multinational teams. However, their limitations require careful and responsible use in combination with human expertise.

Reference

1. Машинний переклад. Вікіпедія. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Машинний_переклад
2. Agile software development. Wikipedia. URL:
https://en.wikipedia.org/wiki/Agile_software_development

3. Gaspari F., Almaghout H., Doherty S. A Survey of Machine Translation Use in Localization. Proceedings of the Conference of the Association for Machine Translation in the Americas, 2015. URL: <https://aclanthology.org>
4. Hutchins W. J., Somers H. L. An Introduction to Machine Translation. London: Academic Press, 1992. 362 p.
5. Jurafsky D., Martin J. H. Speech and Language Processing. 3rd ed. draft, 2020. URL: <https://web.stanford.edu/~jurafsky/slp3/>
6. Koehn P. Statistical Machine Translation. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 433 p.
7. Machine translation. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Machine_translation
8. O'Hagan M. The Routledge Handbook of Translation and Technology. London: Routledge, 2019. 546 p.
9. Pym A. Translation and Technology: A Practical Introduction. London: Routledge, 2013. 180 p.
10. Vaswani A. et al. Attention Is All You Need. Advances in Neural Information Processing Systems, 2017. Vol. 30. URL: <https://arxiv.org/abs/1706.03762>

Kolomys Yu. I., Nahai D. S., Syvolap Y. S.,

Scientific adviser – Nikolaieva A. A., Senior Lecturer,
State University of Information and Communication Technologies

THE LINGUISTIC KEY TO EUROPE, UNLOCKING UKRAINE'S POTENTIAL THROUGH ESP

The Concept of ESP

English for Specific Purposes (ESP) is an approach to learning English that is oriented toward specific professional or academic needs. ESP focuses on language skills that are directly applied in a particular field of activity. In the IT sector, this means learning technical vocabulary, professional terms, as well as communication skills

necessary for programmers, system administrators, analysts, and other IT specialists.

ESP in the IT direction includes not only knowledge of technical terms but also the ability to read technical documentation, articulate thoughts and ideas fluently, create reports, and present projects.

History and Evolution of ESP

ESP became a distinct field within English Language Teaching in the 1960s, when globalization and the development of science and technology created a need for specialized English. During this period, English became the international language of science, business, and technology. There arose a need to teach people not just the language, but precisely that part of it which is needed for work in a specific field. The main focus of the first ESP courses was based on English for Science and Technology and English for Business and Economics.

In the 1970s-1980s, ESP expanded thanks to the development of linguistics, teaching methodology, and people who promoted this knowledge. In 1971, the publication «Writing Scientific English» by John Swales, Tony Dudley-Evans, and Larry Selinker was released, which was a seminal work in ESP. This work paved the way for Larry Selinker's «Interlanguage» publication, which in turn introduced the concept of interlanguage theory. This theory presented the idea that the native language and target language of learners lead them to develop a unique language system, which in turn highlighted the need for specific language support. In the next few decades, the number of ESP-themed publications grew, as did the conferences, which further expanded the ESP community. During this time period, courses oriented toward specific professions appeared: English for Business, English for Medicine, and later – for IT. The main focus was on needs analysis, that is, determining which specific language skills the student needed. With the development of information technologies in the 1990s and 2000s, ESP in IT gained particular significance. New learning formats emerged: online courses, interactive platforms, open-source project documentation. Today, ESP is actively integrated into professional education, as well as self-study, which is typical for IT specialists.

Typology of ESP (in the IT context)

ESP is usually divided into three main categories: English for Science and Technology, English for Business Purposes, English for Academic Purposes

1. English for Science and Technology.

This type of ESP can be considered to be the most influential type of ESP, since it focuses in scientific and technical communication and also includes specialized vocabulary and technical writing.

2. English for Academic Purposes

Maybe less popular, but certainly not less impactful type of ESP – English for Academic purposes. It helps students learn and succeed in academic environment by focusing on the research writing, thought articulation, presentations and material comprehension.

3. English for Business Purposes

EBP covers the business communication, presentation and negotiations. It also includes the knowledge on writing formal emails and preparations for official reports.

ESP as a Bridge to the EU Labour Market

The most in-demand sectoral ESP competencies in the European Union are in IT (writing technical documentation in English), medicine (patient communication), law (drafting contracts), and engineering (preparing compliance reports for EU directives). The problem is that Ukrainian ESP programmes still primarily focus on academic writing and reading professional texts, whereas European integration requires the ability to conduct negotiations, prepare technical documentation to obtain CE marking, or complete Horizon Europe grant applications. This mismatch creates a paradoxical situation: a graduate has passive vocabulary but is unable to perform any real professional action in English. The solution lies in restructuring ESP courses towards task-based learning, where the unit of instruction becomes a specific task.

Academic Mobility, and the Problem of Diploma Recognition

Academic mobility is a key priority of the Bologna Process, and the Erasmus+ programme provides Ukrainian students and teachers with unique opportunities to study at European universities. Successful participation in these programmes directly depends on the level of ESP proficiency. At the same time, administrative procedures

(submitting applications, enrolment, recognition of learning outcomes) remain bureaucratic. The use of digital technologies, particularly blockchain, offers a solution. As evidenced by the experience of the DIDSSI project (Blockchain-based decentralized and self-sovereign identities), funded by the Horizon Europe programme, the creation of decentralised platforms for verifying diplomas can significantly accelerate academic mobility and increase trust between educational institutions. Diploma recognition is a critical element of European integration, and ESP proficiency is becoming not just an advantage, but a necessary condition for such recognition.

A Model for Preparation for Mobility

Another practical problem is the difference in the level of professional English proficiency between Ukrainian and European students. To address this, an ESP Bridge Course model is proposed before mobility. Such a course should include: familiarisation with the academic terminology of the partner European university, training in writing motivational letters, simulation of participation in seminars and discussions, and practice using distance learning platforms in English. The duration would be two to four weeks of intensive study.

CLIL as the Golden Standard of European Education for ESP

Content and Language Integrated Learning (CLIL) is subject-language integrated learning, where English acts not as a subject of study but as a tool for mastering a profession. The 4C model, developed by D. Coyle, P. Hood, and D. Marsh, describes the four dimensions of CLIL:

Content refers to progress in acquiring knowledge, skills, and understanding of the subject area.

Communication means using language to learn and learning to use language.

Cognition implies the development of thinking skills (analysis, synthesis, evaluation).

Culture concerns understanding oneself and others, forming intercultural awareness.

This approach ensures not only linguistic but also cognitive development: students learn to think in terms of their profession in a foreign language.

Development of Soft Skills through ESP

Modern learning of English for Specific Purposes (ESP) has long gone beyond the simple memorization of terminology and translation of texts, turning into a powerful tool for developing soft skills. Their integration into ESP programs occurs naturally through communicative methods, problem-based, and project-based learning. By participating in business negotiation simulations or solving complex professional cases, students not only practice their English but also develop emotional intelligence, empathy, critical thinking, and active listening skills. Working on joint projects stimulates teamwork, leadership, and the ability to effectively delegate responsibilities. An important aspect is also the development of cross-cultural communication: while mastering the language, professionals study international business etiquette and learn tolerance, which is critical for participation in global initiatives. Writing cover letters and resumes further trains self-presentation skills. Thus, an ESP course becomes a full-fledged personal growth training, shaping proactive professionals capable of effectively adapting and persuading partners in the modern international labor market.

Digital Perspectives: AI and VR in ESP Teaching: Artificial Intelligence in Shaping Professional Communicative Competence

The integration of artificial intelligence and virtual reality opens new horizons in teaching English for Specific Purposes (ESP), radically transforming the process of shaping communicative competence. AI tools can maximize the personalization of each student's educational track. Thanks to neural network algorithms, it is possible to generate highly specialized texts, adapt terminological glossaries, and create interactive exercises in a matter of seconds. At the same time, AI assistants act as virtual conversational partners, simulating complex professional scenarios – from job interviews to tough business negotiations – providing instant feedback on the vocabulary and grammar used. In turn, VR technologies complement this process with the effect of full immersive engagement. Students get the opportunity to practice ESP in simulated realistic environments: in a virtual operating room, courtroom, or construction site. The combination of AI and VR creates a unique training ground where the psychological language barrier and the fear of making mistakes completely disappear.

Such a digital approach allows passive academic knowledge to be transformed into robust practical skills, preparing professionals for effective communication in the global labor market.

In conclusion, English for Specific Purposes has become an important educational approach that meets the demands of the modern labour market. Unlike General English, ESP focuses on practical communication, professional vocabulary, and real tasks required in specific fields such as IT, business, medicine, and engineering.

The conducted analysis demonstrates that the development of ESP reflects the adaptation of language teaching to globalization, technological progress, and changing professional needs through such modern methods as online learning, artificial intelligence tools, and virtual reality.

For Ukraine, ESP is of particular significance in the context of European integration, as it creates opportunities for access to the EU labour market, participation in Erasmus+ programmes, academic mobility, and stronger cooperation with European institutions. At the same time, the conducted analysis confirms the necessity of modernizing Ukrainian ESP courses in order to place greater emphasis on active communication, profession-oriented tasks, and compliance with international standards, while also developing important soft skills such as teamwork, leadership, intercultural communication, and critical thinking. Therefore, ESP should be regarded as a strategic instrument for preparing capable specialists for successful integration into the European and global professional environment.

Reference

1. Coyle D., Hood P., Marsh D. CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
2. Dudley-Evans T., St John M. J. Developments in English for Specific Purposes: A Multi-Disciplinary Approach. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
3. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Center for Curriculum Redesign, 2019.

4. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes: A Learning-Centred Approach. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
5. Kohnke L., Moorhouse B. L., Zou D. ChatGPT for Language Teaching and Learning. RELC Journal, 2023.
6. Paltridge B., Starfield S. (Eds.). The Handbook of English for Specific Purposes. Wiley-Blackwell, 2013.
7. Tai T. Y., Chen L. J., Todd G. The Impact of a Virtual Reality App on Adolescent EFL Learners' Vocabulary Learning and Communicative Competence. Computer Assisted Language Learning. 2022.
8. Teaching English for Specific Purposes in Ukraine in the Context of International Integration: Problems and Solutions. DOAJ, 2025. URL: <https://doaj.org/article/564e6103e24a449d86659e7e60892f81> (дата звернення: 16.04.2026).

Konoval S. V.

Scientific adviser – Struk I. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES IN SOFTWARE DEVELOPMENT

The psychological and social aspects of a developer's career are equally dependent on linguistic competence. Proficiency in English facilitates effective collaboration, allowing professionals to share ideas and work together anywhere and anytime. A lack of these skills often leads to the «imposter syndrome» during international meetings or Agile ceremonies, where the inability to clearly argue a technical position can hinder career progression. Thus, English is not just a technical requirement but a vital soft skill that ensures successful team integration and the ability to adapt to the rapidly changing global IT market. Therefore, in this study, we aimed to examine the nuanced relationship between the IT sector and English proficiency, relying on quantitative data rather than speculative assumptions.

The methodology of this study is based on a descriptive qualitative research approach. To collect the necessary data, we utilized a questionnaire distributed via Google Form, which serves as an effective tool for gathering diverse information and distributing surveys. The analysis of the obtained results followed a structured four-step process, including data collection, data reduction, data display, and conclusion drawing. To ensure the validity and reliability of the findings, the study employed triangulation techniques, specifically source and time triangulation. This approach allowed for a professional evaluation of how English proficiency impacts the learning curve and professional performance of developers.

The participants of this study are 90 individuals aged 18 to 35 years old, who represent the active demographic of junior and middle-level IT specialists and students. They are non-English majors studying at the State University of Information and Communication Technologies in Kyiv, Ukraine. Most of these participants are categorized as the postmillennial generation, commonly referred to as Generation Z, as well as younger Millennials who are currently navigating the transition into the global tech labor market. The study focuses on people who are either learning programming or are already involved in technical roles where English is the primary language of communication and documentation. This demographic is particularly relevant because they are entering the industry at a time when the gap between local language resources and global industry standards is at its widest.

The relevance of this study was about how English proficiency influences the professional path of an IT specialist, specifically regarding the ease of learning programming languages and overall work efficiency. The result of the questionnaires by the respondents can answer the problem statement about the perceived importance of English in the IT field. Here are the results of the questionnaire data obtained for each item, which show a critical dependence on linguistic skills in every stage of a developer's workflow.

Indicator	High Impact Score (8-10/10)	Key Statistical Peak
Professional Development	84.5%	45.6% gave a maximum score of 10
Use of Documentation / Stack Overflow	68.9%	45.6% gave a maximum score of 10
Naming Variables and Functions	57.8%	32.2% gave a maximum score of 10
Understanding Code Syntax	47.8%	Peak at score 8 (21.1%)
Speed of Work and Coding	46.7%	Peak at scores 7 & 8 (20% each)
Learning Difficulty	46.7%	Peak at score 7 (21.1%)

Table 1. Summary of survey results on the impact of English proficiency (n=90)

According to the collected data, there is a clear consensus among the 90 respondents that English knowledge directly affects the difficulty of learning a programming language, with the majority of scores concentrated between 7 and 10 on a 10-point scale. A significant portion of participants, namely 21.1%, rated the influence of English on understanding syntax at level 8, while 15.6% gave it a maximum score of 10. The impact is even more pronounced in the naming of variables and functions, where 32.2% of respondents indicated a maximum score of 10, proving that linguistic intuition is vital for writing clean code. It is evident that correct naming is viewed as essential for maintaining code readability and reducing technical debt, allowing developers to communicate, share, and work collaboratively anywhere and at any time. Furthermore, professional naming prevents logical errors that occur when a developer's limited vocabulary fails to capture the precise intent of a function. Professional development was seen as almost entirely dependent on English, as 45.6% of participants

rated this influence at 10. Interestingly, while 45.6% of respondents also find English crucial for using documentation, a large group (41.1%) still relies on translators about 50% of the time. This suggests that even while recognizing the importance of the language, many specialists still face a significant barrier that they must overcome using external tools.

The language barrier is a significant hurdle for beginner developers because modern programming is deeply rooted in English semantics [5]. When a student doesn't understand English, code looks like a set of random magic spells rather than a logical sequence of instructions. For example, in CSS, properties like `float`, `display`, `background-color`, or `border-radius` are self-explanatory to an English speaker, but for others, they are just abstract strings of characters to memorize. This lack of intuition forces the learner to spend double the effort: first to memorize the syntax and second to understand the underlying logic. Even documentation and error messages in the console, which are designed to help, become an additional source of stress. Without knowing the language, a developer cannot «read» the code like a book, which significantly slows down the learning curve and limits their ability to solve complex problems independently using global resources like Stack Overflow.

The language barrier extends far beyond code syntax into the realm of technical documentation and Stack Overflow. Most official guides for cutting-edge libraries like React or Next.js are released in English first, and translations are often delayed or inaccurate. When a developer encounters a console error, they receive direct advice from the machine, but without English, this «dialogue» becomes a tedious cycle of copying and pasting into a translator. This kills development speed. Another crucial aspect is naming variables and functions. A developer who lacks English often names elements using transliteration or incorrect verb tenses, making the code unreadable for teammates. This complicates Code Review because code should «tell a story», but without a linguistic foundation, it becomes a collection of disjointed words.

Professional growth and the financial aspect are perhaps the strongest arguments in this topic. Even if a developer has perfectly mastered the syntax of a programming language, the lack of English creates a «glass ceiling» that is impossible to break. Most

high-paying vacancies in Ukraine are in outsourcing or product companies targeting the Western market. Labor market statistics as of 2025-2026 clearly show that specialists with Upper-Intermediate and Advanced levels receive significantly higher salaries [1; 2; 3]. For instance, the median salary of a Middle developer with fluent English can be 15-20% higher than that of a colleague with the same technical experience but an Intermediate level or lower [3; 4]. This is because a company isn't just buying the ability to write code, but also the capacity to communicate directly with clients, justify technical decisions, and participate in meetings without translators. Without English, a developer remains an isolated «ticket executor», whereas language proficiency opens the path to Senior, Lead, or Architect positions, where communication becomes more critical than the coding itself.

Thus, combining these two important aspects like English language proficiency and IT professional skills becomes especially relevant within the framework of educational European integration. In order to investigate this tendency, we conducted a small experimental survey in which more than 90 participants aged between 18 and 35 years old were involved. The results have showed that the majority of respondents consider both IT sphere and English as essential components for their future career growth. It directly influences the ease of mastering programming syntax and the ability to produce clean, maintainable code through precise naming of variables and functions. Beyond technical skills, English serves as the primary gateway to high-quality documentation, advanced AI prompt engineering, and elite educational resources that define the modern learning environment. The statistical data confirms that linguistic barriers not only slow down the work process but also create a financial «glass ceiling», restricting developers from reaching senior positions and higher salary brackets. Moreover, it was also identified that this combination plays a significant role in the process of educational European integration. Even taking into account the difficult circumstances and the period of war, which our country are experiencing now, young people still demonstrate a strong orientation towards self-development and international educational and professional standards.

Reference

1. Djinni. 2025. Real-time IT market salary statistics and job requirements. URL: <https://djinni.co/salaries/>
2. DOU: Спільнота програмістів. 2025. English level and salary in IT – Research. URL: <https://dou.ua/lenta/news/salary-and-english-level-in-it/>
3. DOU: Спільнота програмістів. 2026. Salary report: Developers in Ukraine, Winter 2026. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/salary-report-devs-winter-2026/>
4. IT Рейтинг UA – №1 діджитал екосистема України. 2026. English language and salaries in Ukrainian IT: what winter 2026 shows. URL: <https://it-rating.ua/angliyska-mova-ta-zarplati-v-ukrainskomu-it-scho-pokazue-zima-2026>
5. Struk I.V. Artificial Intelligence in distance IT Education. Digital Ethics and Human-Centric Pedagogy in the Era of AI. Lviv-Torun: Liha-Pres, 2025. Pp. 119-122.

Kuzmenko N. S.,

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

SECURITY RISKS OF USING PUBLIC WI-FI NETWORKS

Introduction. In the modern educational environment, we simply cannot imagine our daily routine without stable internet access. For every university student, the search for a free Wi-Fi hotspot in a cafe, shopping mall, or public library has become a natural instinct. It is an extremely convenient tool that helps us stay productive, work on our group projects, and save mobile data while on the go. However, this comfort often creates a false sense of security. Most users assume that if a network is provided by a well-known brand, it must be safe. In reality, public Wi-Fi is frequently an «open door» for cybercriminals because these networks often lack basic protection. In these theses, I want to analyze the most common technical threats and explain how users can defend their digital identity in public spaces [2; 3].

The Mechanism of «Man-in-the-Middle» Attacks. One of the most effective

methods hackers use is the «Man-in-the-Middle» (MitM) attack. This term perfectly describes what happens during the data theft: a hacker manages to position their device as an invisible intermediary between your smartphone and the Wi-Fi router. From that moment, your device stops talking to the internet directly and starts sending every data packet to the attacker first. They can silently intercept your login credentials, see your browsing history, and even read your private correspondence. The most dangerous part is that there are no visible warning signs; your connection looks perfectly normal while your data is being stolen [1; 3].

Packet Sniffing and the Encryption Problem. The main vulnerability of public hotspots is the complete absence of data encryption. In a secure network, encryption turns your information into a secret code. On an «open» public network, your data travels through the air as «plain text». For a hacker, this is like listening to a private conversation through a megaphone in a crowded room. Using specialized software known as «packet sniffers», an attacker can capture and analyze all the traffic passing through the air. If you visit a website that doesn't use a secure «HTTPS» certificate, you are essentially handing your passwords to any stranger in the building who has a laptop and basic hacking tools [2; 4].

The Strategy of «Evil Twin» Hotspots. Cybercriminals often rely on social engineering by setting up fake networks called «Evil Twins». They configure their own router to broadcast a network name that looks legitimate, such as «Library_Free_WiFi» or «Mall_Guest_Access». Most users connect to these hotspots without a second thought. Once you are connected to an «Evil Twin», the hacker has total control over your session. They can redirect you to fake, high-quality clones of login pages for Gmail, Instagram, or banking apps. When you enter your password, it goes directly into the hacker's database instead of the real service. This trick works because it exploits our psychological habit of trusting familiar names [4; 5].

Malware Distribution and Virus Risks. Public Wi-Fi is also a perfect «highway» for spreading malicious software. If a user has «file sharing» or «network discovery» enabled on their system, a hacker on the same network can attempt to send infected files directly to the target device. Furthermore, attackers can trigger fake pop-

up notifications during your session. For example, a window might appear claiming that your browser needs an urgent security update. If you click it, you might accidentally install a «keylogger» – a program that records every button you press on your keyboard, allowing criminals to steal your bank card numbers and private pins [3; 7].

Vulnerabilities of Operating Systems. Being on a public network means sharing a local digital space with unknown and potentially malicious devices. If your operating system settings are not strictly configured for security, other users on the same Wi-Fi might gain unauthorized access to your shared folders or even your printer. Cybercriminals actively scan for these open ports to gain entry into the system and exfiltrate sensitive documents without any direct interaction with the owner [5; 7].

Session Hijacking: Stealing Without Passwords. Even with a very strong password, a user is still at risk due to «session hijacking». When you log into an account, the server sends a digital «cookie» to your browser so you don't have to log in every time you open a new tab. On an insecure public network, a hacker can capture this active cookie. By injecting this stolen cookie into their own browser, the attacker can enter your account as if they were you, bypassing the login screen and even two-factor authentication. This is a primary reason why many social media profiles are compromised in public places [4; 6].

Risks for IoT and Wearable Devices. In the modern world, it is not only smartphones and laptops that connect to public Wi-Fi. Students often use wearable technology, such as smartwatches, wireless headphones, and tablets. These Internet of Things (IoT) devices are frequently overlooked in terms of security. Most of them have very basic operating systems with minimal protection, making them easy targets for hackers on a shared network. An attacker can use a vulnerable smartwatch to gain access to the primary device it is synced with, potentially stealing health data or personal notifications. This «side-entry» method is becoming a popular way for cybercriminals to infiltrate a user's digital ecosystem without them ever realizing that the weak link was a simple wearable accessory [1; 7].

Software Updates and Mobile Data Priority. Another critical factor in public Wi-Fi security is the state of the user's software. Many cyberattacks succeed only

because the victim is using an outdated browser or operating system with known security holes. Developers constantly release «patches» to fix these vulnerabilities, but if a student ignores these updates, their device remains an easy target [3; 7]. Furthermore, in many situations, it is technically impossible to guarantee 100% safety on a public hotspot. Therefore, cybersecurity experts strongly recommend using a personal mobile hotspot (4G or 5G) for any tasks involving passwords or financial data. While public Wi-Fi is good for reading news or checking a bus schedule, it should never be the primary choice for professional or academic work that requires high levels of privacy [2; 6].

Protective Measures and Digital Hygiene. Protecting yourself does not require complex technical skills. The most effective defense is using a Virtual Private Network (VPN), which creates an encrypted «tunnel» for all your data, making it unreadable to anyone else on the network. Additionally, it is a good rule to disable «auto-connect» for Wi-Fi on your devices and always check if a website has a lock icon (HTTPS) in the address bar. For sensitive tasks, such as online banking or checking private emails, it is always much safer to use your own mobile 4G/5G data instead of a public hotspot [2; 6].

Conclusion. In conclusion, while public Wi-Fi provides undeniable convenience for our studies and daily communication, it remains fundamentally insecure. The risks of MitM attacks, fake hotspots, and session hijacking are real and increasingly common. We must remember that «free» access should not come at the price of our privacy. By adopting simple tools like VPNs, staying alert to network names, and properly configuring our device settings, we can use the internet safely and keep our personal data protected from cybercriminals [3].

Reference

1. Europol. Risks of using public Wi-Fi, 2023. URL: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/public-awareness-and-prevention-guides/risks-of-using-public-wi-fi>

2. Federal Trade Commission (FTC). Are public Wi-Fi networks safe? 2023. URL: <https://consumer.ftc.gov/articles/are-public-wi-fi-networks-safe-what-you-need-know>
3. Kaspersky. Top 10 public Wi-Fi privacy tips, 2023. URL: <https://www.kaspersky.com/resource-center/preemptive-safety/public-wifi-risks>
4. NordLayer. Public Wi-Fi risks: What you need to know, 2023. URL: <https://nordlayer.com/blog/public-wifi-risks/>
5. Norton. Public Wi-Fi risks: Why it is not safe, 2024. URL: <https://us.norton.com/blog/privacy/public-wifi>
6. SURF. Why public Wi-Fi is not safe, 2024. URL: <https://www.surf.nl/en/why-public-wi-fi-is-not-safe>
7. Vanderbilt University. Security risks of public Wi-Fi, 2023. URL: <https://tdx.vanderbilt.edu/TDCClient/33/Portal/KB/PrintArticle?ID=286>

Kuznietsov V. V.,

Scientific adviser – Kliuiev S. A., Ph. D. in Engineering, Associate Professor,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS IN LEARNING ENGLISH FOR TRAINING SPECIALISTS IN THE TRANSPORT INDUSTRY WITH THE PROSPECT OF EUROPEAN INTEGRATION

In the current conditions of globalization and integration of Ukraine into the European educational and economic space, there is a growing need to train highly qualified specialists in the transport industry who have a professional level of English. English is a key tool for international communication in the field of logistics, transport and infrastructure [1].

At the same time, the rapid development of digital technologies, in particular artificial intelligence, creates new opportunities for improving students' language training. The use of AI in education allows for personalization of learning, increasing its

efficiency and adapting it to the individual needs of students [2].

Current research shows that AI is being actively implemented in the field of English language teaching. In particular, the use of language models, automatic text checking systems, and online platforms contributes to the development of language skills and increased motivation of students [3; 4].

English plays a key role in the training of transport professionals, as it is the main tool of international professional communication. It is necessary for the organization of international transportation and logistics, work with technical documentation, effective interaction with foreign partners and participation in international projects and EU programs [5; 6]. In the context of Ukraine's European integration, there is a growing need to harmonize educational standards and improve the level of foreign language proficiency among future specialists.

The generalized key areas of application of artificial intelligence tools in the process of learning English by future transport industry specialists and the demonstration of their applied value in the context of European integration are given in Table 1.

First of all, personalization of learning, which is implemented through adaptive platforms, is of great importance. By analyzing the individual characteristics of students, such systems form optimal learning trajectories, which allows for more effective mastery of professional terminology in the transport sector [7].

Equally important is the use of automatic speech checking systems that provide immediate feedback and contribute to the formation of grammatically correct professional speech. This is especially important for the training of specialists who will work with international documentation and partners [8].

Developing communication skills with AI chatbots allows you to simulate real professional situations, including negotiations, placing orders, or solving logistical issues. This approach helps overcome the language barrier and build confidence in using English [9].

The use of machine translation systems significantly simplifies work with technical and regulatory documentation, which is an integral part of the activities of

transport companies in an international environment. This ensures the speed and accuracy of information processing.

Another important area is the analysis of linguistic data using Big Data and natural language processing technologies, which allows assessing student progress and improving curricula. This increases the overall level of specialist training.

Particular attention should be paid to modeling professional situations using VR/AR technologies in combination with artificial intelligence. This makes it possible to create working conditions in the transport sector that are as close to reality as possible, which contributes to the formation of practical skills.

Table 1. Key opportunities for using artificial intelligence in learning English for training transport industry specialists in the context of European integration

Direction of application of AI	Tools/ technology	The essence of use	Benefits for the transport industry
Personalizing learning	Adaptive platforms (Duolingo, Babbel)	Formation of individual learning trajectories	Increasing the effectiveness of learning professional vocabulary
Automatic speech verification	Grammarly, LanguageTool	Detecting and correcting grammatical errors	Improving the quality of business communication
Developing conversational skills	AI chatbots (ChatGPT)	Imitation of dialogues in professional situations	Preparation for international negotiations
Translation and localization	Google Translate, DeepL	Automatic translation of technical documentation	Acceleration of processing of international documents

Language data analysis	Big Data, NLP	Analysis of students' mistakes and progress	Improving the quality of specialist training
Modeling professional situations	VR/AR + AI	Simulation of logistics and transport processes	Formation of practical skills
Voice technologies	Speech-to-text, voice assistants	Pronunciation and listening training	Improving communication with foreign partners
Electronic document management	AI document processing systems	Automation of work with e-CMR and other documents	Reducing errors and processing time
Predicting learning outcomes	Machine Learning	Student performance assessment	Optimization of the educational process
Integration into the European educational space	EU digital platforms	Using international educational resources	Increasing the competitiveness of graduates

Voice technologies help develop listening skills and correct pronunciation, which is critically important for effective communication with foreign partners.

The use of AI in electronic document management ensures the automation of transport document processing processes, reducing the number of errors and increasing the speed of operations.

It is also important to use machine learning to predict learning outcomes, which allows for timely adjustments to the educational process and increases its efficiency.

However, there are certain limitations to the use of AI, including dependence on technology, the risk of obtaining incorrect results, and the need to develop users' digital

competence.

The use of artificial intelligence tools in learning English is a promising direction for the modernization of education in the transport industry and a key factor in training highly qualified specialists in the context of European integration. AI contributes to increasing the efficiency of learning, developing professional competencies, and adapting students to the international environment.

At the same time, the effectiveness of its use depends on the combination of innovative technologies with traditional teaching methods, as well as on the level of digital competence of participants in the educational process.

Further research should be aimed at developing methods for integrating AI into the professional training of transport industry specialists, taking into account European standards.

Reference

1. Драч І., Войцехівська А., Драгомирецька Н., Семенюк О. Використання штучного інтелекту у вищій освіті. International scientific journal of universities and leadership, 2023. № 15. С. 66-70. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>

2. Ключев С. О. Використання штучного інтелекту в управлінні логістичними процесами / С. О. Ключев, І. О. Кириченко, А. Є. Сігонін // Логістичне управління та безпека руху на транспорті: збірник наукових праць науково-практичної конф., 1 лютого 2024 р., м. Київ / відп. ред. Н.Б. Чернецька-Білецька. Київ: СНУ ім. В. Даля, 2024. С. 31-33.

3. Ключев С. Застосування інструментів штучного інтелекту у підготовці фахівців транспортної галузі. Soft Skills у вищій освіті: експертиза ЄС: науково-методичні тези Міжнародної програми підвищення кваліфікації для викладачів (м. Острог, 21 квітня – 31 травня). Острог: Вид-во НаУОА, 2025. Том І. С. 306-309.

4. Ключев С. Проблеми навчання та професійної підготовки фахівців транспортної галузі України / С. Ключев, І. Кириченко, Д. Кузнецов // Глобалізація

наукового і освітнього простору. Інновації транспорту. Проблеми, досвід, перспективи: збірник наукових праць конференції, 26 червня 2024 р. / відп. ред. Н. Б. Чернецька-Білецька. Київ: СЛУ ім. В. Даля, 2024. С. 60-64.

5. Штучний інтелект у статистиці освіти: Цікаві факти для роздумів. Редакція газети «Смодин», 2024. URL: <https://smodin.io/blog/uk/ai-in-education-statistics-interesting-facts-to-consider/> (дата звернення: 18.04.2026).

6. Foltynnek, T., Bjelobaba, S., Glendinning, I. et al. ENAI Recommendations on the ethical use of Artificial Intelligence in Education. Int J Educ Integr. 19, 12 (2023). DOI: <https://doi.org/10.1007/s40979-023-00133-4>

7. Owoc M. L., Sawicka A., Weichbroth P. Artificial intelligence technologies in education: benefits, challenges and strategies of implementation. IFIP Advances in Information and Communication Technology, 2021. Pp. 1-24.

8. The Requirements of Integrating Soft Skills into Higher Education Curricula within the Context of Transformative Education. Oyuntsetseg Namjildorj. University of the Humanities Ulaanbaatar, Mongolia. International Journal of Learning, Teaching and Educational Research Vol. 24. No. 3. Pp. 725-739, March 2025. DOI: <https://doi.org/10.26803/ijlter.24.3.34>

9. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). Artificial intelligence in education, 2021. URL: <https://en.unesco.org/artificial-intelligence/education> (дата звернення: 18.04.2026).

Kyslianka Ya. O., Karpenko R. I., Smahliuk A. V.,

Scientific adviser – Kharitska S. V., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

NATURAL LANGUAGE PROCESSING IN LANGUAGE LEARNING PLATFORMS

Natural Language Processing (NLP) is a branch of artificial intelligence that helps computers recognise, analyse and interpret text in order to perform language-related

tasks [9]. This technology involves working with large volumes of data expressed in natural language and helps systems to process text effectively. In the field of SEO, NLP is used to analyse linguistic contexts and patterns, enabling a more accurate understanding of the meaning of words and the identification of relationships between them. As a result, search engines are better able to recognise users' intentions when they enter a query and ensure that relevant results are displayed [1]. NLP also plays a key role in shaping special Google features, such as featured snippets. This technology helps search engines extract precise data from web pages to provide immediate answers to users' questions. All of this contributes to an improved user experience by ensuring information is retrieved quickly and accurately. For websites, this means more effectively engaging the target audience and increasing visibility in search engines [1].

At the same time Natural Language Processing is a subfield of artificial intelligence (AI) that focuses on the interaction between computers and human language [9]. While AI encompasses a wide range of technologies, NLP specifically addresses the challenges of understanding, interpreting, and generating human language. NLP plays a crucial role in education, as it allows users to interact with complex systems intuitively – through natural speech or text input [8]. Modern NLP solutions rely on machine learning, deep learning, and transformer-based models such as BERT and GPT to understand context, semantics, and user intent.

In language learning applications, Natural Language Processing processes user input (whether written or spoken) and analyses it to provide feedback [4]. This processing includes breaking the input into components, identifying context and user intent, and analyzing grammar, vocabulary, and pronunciation. Models such as BERT and GPT enable near-human understanding of language, allowing platforms like Duolingo to evaluate user responses accurately and generate meaningful feedback [6; 7].

Before analysis, text must be transformed into a structured format through preprocessing:

- Tokenisation – splitting text into words or symbols;
- Lowercasing – converting text to lowercase;

- Stop-word removal – eliminating non-essential words;
- Stemming and lemmatisation – reducing words to their base form;
- Vectorisation – converting text into numerical representations (TF-IDF, Word2Vec, embeddings) [1].

These steps allow systems to analyse semantic relationships and detect similarities between words [9].

NLP enhances language learning platforms through several techniques, including the simplification of content to ensure clarity and accessibility of learning materials, error and sentiment analysis to provide instant grammar and pronunciation feedback [3], entity recognition to identify key linguistic elements for deeper understanding, and semantic analysis to expand vocabulary through related concepts. These approaches make learning more adaptive and personalised [8].

The integration of NLP provides significant advantages, such as improved engagement and learning speed through instant feedback, better user experience as AI tutors understand queries in real time, scalability and cost efficiency by reducing reliance on human tutors, data-driven insights through the analysis of user errors to improve course quality, and personalisation via adaptive difficulty that increases user retention. Research indicates that NLP-based platforms can improve language skills by up to 60% compared to traditional methods [8].

Beyond education, NLP is widely used in business, including for the automation of document processing, customer support via chatbots, analysis of customer feedback, and fraud detection through speech pattern recognition. These applications contribute to improved efficiency and more effective decision-making. How NLP Works in Language Learning Platforms [2]. These applications improve efficiency and decision-making.

In 2025-2026, NLP is evolving towards multimodal systems that integrate text, speech, and images. Language learning platforms are increasingly adopting intelligent tutoring systems that not only correct errors but also explain them and provide personalised recommendations [3]. This development brings digital language learning closer to real communication with native speakers, significantly improving learning outcomes [4; 5].

In conclusion, Natural Language Processing has become a key technology in modern language learning platforms, enabling effective interaction between users and digital educational systems. Through the application of machine learning and deep learning techniques, particularly transformer-based models such as BERT and GPT, NLP provides a high level of contextual understanding, error analysis, and personalized feedback. The integration of NLP into learning platforms significantly enhances the quality of the educational process by enabling adaptive learning, automating assessment, and improving the overall user experience. As a result, learners can acquire language skills more efficiently, remain more engaged, and gain broader access to high-quality language education.

At the same time, despite its numerous advantages, NLP still requires further improvement, particularly in terms of contextual accuracy, interpretation of complex linguistic structures, and ethical data usage. The development of multimodal systems and personalized learning models is especially important, as they bring digital language learning closer to real-life communication.

Thus, the continued advancement of NLP technologies opens up wide prospects for the modernization of language education, increasing its effectiveness and ensuring its integration into the global digital environment.

Reference

1. Використання Natural Language Processing для покращення контенту. Netpeak. URL: <https://netpeak.net/uk/blog/vikoristannya-natural-language-processing-dlya-pokrashchennya-kontentu/>
2. NLP для бізнесу. Scriptum. URL: <https://scriptum.ua/nlp-dlya-biznesu/>
3. AI-powered language learning: The role of NLP in grammar, spelling, and pronunciation feedback. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/publication/385734916>
4. Artificial intelligence-based language learning. PMC. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10652775/>
5. Babbel Speak: AI-Powered Conversation Practice. Babbel. URL:

<https://www.babbel.com/babbel-conversation-practice>

6. Duolingo's AI Innovations: Transforming Language Learning. ForaLink. URL: <https://foralink.io/blogs/duolingos-ai-innovations-transforming-language-learning-and-beyond>

7. How Duolingo Uses AI to Help People Learn New Languages. AI Business Report. URL: <https://aibusinessreport.substack.com/p/how-duolingo-uses-ai-to-help-people>

8. Natural Language Processing in EdTech: A Deep Dive into the Future of Learning. Quixl.ai. URL: <https://www.quixl.ai/blog/natural-language-processing-in-edtech-future-of-learning/>

9. What is Natural Language Processing. SAP. URL: <https://www.sap.com/ukraine/resources/what-is-natural-language-processing>

Logina V. S., Verestyuk A. R.,

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

CULTURE DURING WARTIME

When war becomes reality, art transforms into a weapon. In times of global conflicts, creativity emerges as an act of resistance, therapy, and hope, enabling people to endure, preserve their identity, and demonstrate unbreakable spirit to the world.

Through culture in moments of crisis, a profound search for identity takes place. When external supports vanish, people instinctively turn to their roots, seeking answers to who they truly are. Art serves as a mirror where everyone sees themselves as part of a greater whole – shared symbols, images, and sounds unite the rear, the front lines, and the diaspora, turning personal weakness into collective resilience.

«In the hardest times, a nation knows itself» – Taras Shevchenko. During the war, Ukrainians seek hope in art – what no force can take away. This is the call of the soul, our resistance, our faith in a bright future. War changes people, forcing new steps and

the toughest trials. We are the embodiment of that indivisible truth burning in every heart. Ukrainians are a free people of an independent country.

We observe a paradox: on the ground of traumatic events, a powerful cultural revival occurs. Art born in shelters and on the front lines gains utmost sincerity, capturing every moment of struggle. Trauma becomes fertile soil for new meanings.

«For those who suffered in war like me, life has risen in value» – Lina Kostenko. We remember February 24 – the terrible day that changed every Ukrainian's life. Life stopped, we stopped breathing, but our unbreakable spirit renewed with new force, revealing fresh talents. Our music, theater, and poetry shone in new colors – pure Ukrainian. We are invincible. Every step against the enemy is a step toward victory.

«Culture is the soul of a nation, and the soul dies last» – Serhiy Zhadan. Those who felt the call of spiritual strength and stood to defend the cultural front are the ears of Ukrainian soil. Many of us took on the responsibility to help above all. We believe: our future will be built on the fields of stars – those who protect our front with pen, word, and song.

Serhiy Zhadan from Kharkiv writes «List of Ships» under shelling – a symbol of the word's resilience; Khrystyna Soloviy carries folk songs as a modern anthem of Ukrainianness around the world. Natalka Vorozhbyt speaks truth on global stages with plays «Bad Roads» and «Sasha, Take Out the Trash»; Kalush Orchestra blends hip-hop with Hutsul motifs in «Stefania», winning Eurovision-2022. Jerry Heil and ANTI TILA create «war folk» with siren sounds and radio chatter; Pavlo Makov stunned the Venice Biennale with «Fountain of Exhaustion». Poets Lyubov Yakymchuk, Kateryna Kalytko, and Iryna Tsilyk capture wartime experience in «Between Sirens», while Valerii Puzik and Artem Chapay write from the front about war and hope – each with their own voice, but a united spirit.

A nation's ability to create during war is the highest form of resistance. Transforming pain into artistic expressions, the people cultivate cultural immunity that allows not just survival, but transformation. «We fight for what has no price in the whole world – our Motherland» – Oleksandr Dovzhenko.

These strong people prove: in the hardest times, the human spirit doesn't just

survive – it creates. Their creativity is resilience expressed not with weapons, but with words and art. Art in these times is our rays of light leading to a peaceful life without war. As long as songs sound, verses are written, or paintings created, the nation remains unconquered, for living culture cannot be destroyed by any weapon [1; 3].

Reference

1. «Антельм Відо: Опір в Україні пов'язаний як з мистецтвом, так і зі зброєю». Tyzhden.ua, 2024. URL: <https://tyzhden.ua/antelm-vido-opir-v-ukraini-pov-iazanyj-iak-z-mystetstvom-tak-i-zi-zbroieiu/>
2. «Культурний конфлікт під час війни». Issues-culture-knukim.pp.ua, 2024. URL: <https://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/318700>
3. «Поезія в час війни». Zbruc.eu, 2022. URL: <https://zbruc.eu/node/112014>
4. «10 years of resistance to Russia's war as seen by Ukrainian artists». euromaidanpress.com, 2024. URL: https://euromaidanpress.com/2024/02/24/ten-years-of-war-captured-in-images-by-ukrainian-artists/?utm_source=perplexity

Lyfar O. Ya.,

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

INFORMATION SECURITY AND CYBERSECURITY IN THE FUTURE

Cybersecurity has become beyond simple antiviruses and firewalls, turning into a complex ecosystem that uses artificial intelligence, machine learning, multi-factor authentication, and advanced encryption methods. This is a natural response due to the rapid development of cyber threats, including zero-day attacks and the activities of organized criminal groups.

With the growing digitalization, the world is becoming increasingly dependent on technology, and along with this, the risks are also increasing. Traditional protection methods no longer guarantee the necessary level of security, so there is a need for new

approaches and constant adaptation to changes.

Already today, AI is used for: log analysis and monitoring, user behavior analysis (UEBA) and automated response. The future of AI in cybersecurity promises attack prediction, attack simulation, IoT device protection, cognitive security, etc.

Zero trust architecture is becoming the foundation of modern cybersecurity, based on the principle: «Trust no one, verify everything». This approach is implemented through key elements like multi-factor authentication (MFA), network microsegmentation and principle of least privilege.

Video deepfakes are reaching such a level of perfection that they are almost impossible to distinguish from reality. This technology will become a key tool in the hands of criminals for social engineering attacks. Attackers impersonate executives, forge important financial transactions, and extort significant amounts of money from unsuspecting victims. With the availability of artificial intelligence technologies that allow the creation of deepfakes, the risks of financial fraud will grow to a grand scale. This will force organizations to reconsider their methods of identity verification in a world where deception is becoming increasingly difficult to detect.

Countering deepfakes includes several strategies and technologies for detecting and preventing the use of fake video and audio, Development of DeepFake detectors using machine learning and artificial intelligence algorithms to detect signs of falsification in video and audio. These algorithms can analyze anomalies in lip movement, facial expressions, lighting, and other details.

Implementation of digital watermarks Embedding invisible watermarks in video and audio, which allow verifying their authenticity and detecting falsifications.

Legislative measures Introducing laws and regulations governing the use of DeepFakes, as well as imposing sanctions for the creation and distribution of fake materials.

As cyberthreats like deepfakes become increasingly sophisticated, traditional security measures are no longer sufficient. Organizations must use a forward-looking, multi-layered approach to protect their digital assets. This requires shifting to a Zero Trust architecture, leveraging artificial intelligence for proactive defense and threat

detection, and supporting these technological advancements with robust legislative measures. Ultimately, navigating the modern digital landscape demands constant adaptation and a strict adherence to the principle: «trust no one, verify everything».

Reference

1. IT-безпека майбутнього: тренди та тенденції, що формують цифровий ландшафт 2025 року <https://nt.ua/blog/cybersecurity-and-it-trends-defining-the-future>
2. Кібербезпека 2025. Тренди, які змінять правила гри та визначать майбутнє <https://iitd.ua/kiberbezpeka-2025-trendi-yaki-zminyat-pravila-gri-ta-viznachat-majbutnye/>
3. Deepfake <https://stopfraud.gov.ua/cybersecurity-in-communication/deepfake-i1016>

Martynenko A. O.,

Scientific adviser – Davidenko N. O., Senior Lecturer,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

ESP: EDUCATIONAL PERSPECTIVES OF EUROPEAN INTEGRATION

European integration as a catalyst for the development of ESP in Ukraine. European integration processes serve as a powerful catalyst for the advancement of English for Specific Purposes (ESP) in Ukraine, reshaping national educational priorities and aligning them with European academic and professional standards. Numerous studies published in *English for Specific Purposes* and analyses of EU institutional discourse demonstrate that English has become the dominant working language of European cooperation, policy-making, and scientific communication. As Ukraine intensifies its participation in European research initiatives, cross-border technological projects, and academic mobility programs, the demand for specialists capable of operating confidently in English within their professional domains continues to grow. Consequently, ESP evolves from a traditional linguistic discipline into a

strategic mechanism that facilitates Ukraine's integration into the European Research Area, supports the harmonization of national scientific priorities with EU frameworks such as Horizon Europe, and enhances the international visibility of Ukrainian research [1].

English for Specific Purposes plays a crucial role in enabling Ukrainian students, researchers, and young professionals to enter and navigate the European scientific space. Proficiency in ESP provides access to high-impact academic publications, EU-funded research databases, and collaborative platforms that shape contemporary scientific discourse. Studies emphasize that English is indispensable for participation in mobility programs such as Erasmus+, Marie Skłodowska-Curie Actions, and COST networks, which require applicants to demonstrate advanced academic communication skills. ESP thus becomes a bridge that connects Ukrainian science with European standards of scholarly writing, peer review, and interdisciplinary cooperation. It empowers students to present their research findings at international conferences, engage in multinational research consortia, and contribute to the global exchange of knowledge – all of which are essential for strengthening Ukraine's scientific presence in Europe [3].

The modernization of ESP curricula in Ukraine is a necessary step toward full alignment with European educational frameworks such as the Common European Framework of Reference (CEFR) and the European Qualifications Framework (EQF). Contemporary research highlights the importance of integrating authentic EU materials, competence-based learning models, and assessment tools that reflect real professional communication scenarios. Modern ESP courses must incorporate digital literacy, interdisciplinary collaboration, and project-based learning to meet the expectations of European academic and technological environments. Without such reforms, Ukrainian students may face barriers in academic mobility, reduced competitiveness in European labor markets, and limited participation in international research initiatives. Updating ESP programs is therefore essential for ensuring that Ukrainian graduates possess the linguistic, analytical, and professional competencies required for successful integration into the European educational and scientific landscape.

Current European research in ESP underscores the necessity of integrating linguistic training with the development of professional competencies. Approaches such as CLIL (Content and Language Integrated Learning) and interdisciplinary ESP models, widely implemented in EU universities, demonstrate that students achieve significantly better outcomes when language learning is embedded within authentic professional tasks. These include engineering simulations, laboratory-based scientific communication, business negotiations, legal drafting, and medical case reporting. Such integration not only enhances students' ability to operate in multilingual professional environments but also fosters essential soft skills – critical thinking, teamwork, intercultural communication, and problem-solving – which are highly valued in European scientific and technological sectors. This holistic approach prepares Ukrainian students to participate effectively in international research teams and adapt to the communicative demands of globalized professional contexts [3].

European universities increasingly adopt interdisciplinary ESP programmes that merge language learning with domain-specific knowledge in STEM, business, law, and healthcare. Research published in *English for Specific Purposes* demonstrates that embedding ESP into technical and scientific curricula significantly improves students' ability to interpret authentic documentation, analyze research data, and engage in professional communication within their fields. For Ukraine, the development of such interdisciplinary models is essential for harmonizing national educational practices with European standards and preparing specialists capable of contributing to cross-sectoral innovation projects. Interdisciplinary ESP programmes also support the formation of hybrid professional profiles – engineers with strong communication skills, economists proficient in international documentation, or medical professionals capable of participating in global research – which are increasingly demanded by the European labor market [2].

Despite the clear benefits of ESP, numerous studies identify significant challenges associated with its implementation in the context of European integration. These challenges include insufficient material resources, a lack of modern ESP textbooks aligned with EU standards, limited access to authentic professional materials,

and a shortage of instructors who possess both linguistic expertise and domain-specific knowledge. European higher-education reforms, such as the Bologna Process and the expansion of English-Medium Instruction (EMI), further intensify student heterogeneity and increase the need for explicit academic language support [4]. Addressing these challenges requires systemic reforms, investment in teacher training, the development of partnerships between Ukrainian and European institutions, and the creation of sustainable mechanisms for sharing best practices. Only through such coordinated efforts can ESP become a fully effective instrument for Ukraine's integration into the European educational and scientific community [3].

The analysis of English for Specific Purposes (ESP) within the context of European integration demonstrates that the development of professionally oriented English-language competence is not only an educational requirement but also a strategic necessity for Ukraine's scientific and technological advancement. ESP serves as a key mechanism enabling students and young researchers to access the European scientific space, participate in international academic mobility, and contribute to cross-border innovation. At the same time, the current challenges – insufficient resources, outdated curricula, limited access to authentic materials, and the need for better-prepared instructors – highlight the importance of systematic modernization aligned with EU standards [5].

Overall, the advancement of ESP in Ukraine represents a crucial step toward strengthening the country's scientific potential, increasing the competitiveness of its specialists, and ensuring meaningful participation in the European Research Area. Through targeted reforms and international collaboration, Ukrainian universities can create a modern, dynamic, and globally oriented environment that supports both professional and linguistic development of future researchers and innovators.

Reference

1. English for Specific Purposes – Journal (Elsevier). URL: <https://www.journals.elsevier.com/english-for-specific-purpose>
2. English for Specific Purposes – Research in Europe (ScienceDirect). URL:

<https://www.sciencedirect.com/journal/english-for-specific-purposes>

3. Erasmus+ Programme Guide (European Commission). URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu>

4. Horizon Europe – EU Research and Innovation Programme. URL: <https://research-and-innovation.ec.europa.eu>

5. English for Specific Purposes Guide. URL: <https://www.scribd.com/document/857116275/2024-Textbook-English-for-Specific-Purposes-1>

Nahorny O. A.,

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

The child has often been imagined as a blank slate. John Locke wrote: «the child's mind is a *tabula rasa*, upon which experience writes its characters» [6]. But this is not the case; a child is not born empty – they already possess temperament, curiosity, and inner strength. Piaget demonstrated that knowledge is not merely deposited but is constructed by the child themselves [8]. Vygotsky added that learning is effective only when it meets the child's internal activity [12]. Therefore, a child is not a vessel to be filled, but a creator of themselves.

Regarding school, it cannot be merely a place for the transfer of knowledge. Carl Rogers asserted: «significant learning is impossible without the involvement of the whole person» [9]. And Sukhomlynsky wrote: «a child goes to school not for knowledge, but for a human being» [1]. School is a space of relationships; to ignore upbringing, emotions, and the psychological climate is to make learning ineffective. Technocrats predict that artificial intelligence will replace the teacher, but this is a profound mistake. Bowlby proved that a secure attachment with an adult is the foundation for a child's development [2]. No algorithm can sense the moment a child

needs support, look them in the eye, or say, «I believe in you». A teacher is not a transmitter of information, but a living presence.

Assessment is another realm of myths. Many believe that grades motivate. However, Deci and Ryan proved the opposite: «extrinsic motivation undermines intrinsic motivation» [3]. When a child works for a mark, their interest in knowledge fades. Janusz Korczak warned: «a grade forms fear, not the mind» [5]. Assessment should not be a verdict, but a dialogue about progress.

There is also another extreme – the demand for absolute freedom, which is a false path. Vygotsky showed that development occurs in the «zone of proximal development» – where an adult presents a challenge and helps overcome it [12]. Freedom without structure is not development; it is chaos. One often hears: «stress is good», but chronic stress damages the hippocampus [Target not found!]. Hans Selye distinguished between eustress and distress [11]. A child needs a «safe challenge» – a difficult task with the right to make mistakes and a guarantee of support. Maslow proved that without satisfying the need for security, the satisfaction of higher needs is impossible [7]. Safety is the foundation for courage.

Finally, Gardner showed that there are eight types of intelligence [4]. Every child has a unique profile. To ignore this is to teach an abstraction. Education must be psychologically sound. At its center is a living child with their nature, pace, needs, and an unconditional right to respect.

Reference

1. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Київ: Радянська школа, 1969. 247 с.
2. Bowlby J. Attachment and Loss: Vol. 1. Attachment. London: Hogarth Press, 1969. 428 p.
3. Deci E. L., Ryan R. M. Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. New York: Plenum Press, 1985. 371 p.
4. Gardner H. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books, 1983. 440 p.

5. Korczak J. How to Love a Child. (Trans. from Polish). New York: International Publications Service, 1967. 235 p.
6. Locke J. An Essay Concerning Human Understanding. London: Thomas Basset, 1689. 362 p.
7. Maslow A. H. Motivation and Personality. New York: Harper & Row, 1954. 411 p.
8. Piaget J., & Inhelder B. The Psychology of the Child. New York: Basic Books, 1969. 174 p.
9. Rogers C. R. Freedom to Learn: A View of What Education Might Become. Columbus, OH: Charles E. Merrill Publishing Co, 1969. 358 p.
10. Sapolsky R. M. Why Zebras Don't Get Ulcers: A Guide to Stress, Stress-Related Diseases, and Coping. New York: W. H. Freeman, 1994. 368 p.
11. Selye H. The Stress of Life. New York: McGraw-Hill, 1956. 324 p.
12. Vygotsky L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978. 159 p.

Nahrebelnyi R. Y.,

Scientific adviser – Dontsova O. S., Senior Lecturer,
State University of Information and Communication Technologies

APPLICATION OF MACHINE TRANSLATION IN MODERN TRANSLATION ACTIVITIES

In the modern conditions of rapid development of the information society and globalization processes, translation plays a key role in ensuring intercultural communication. The growth in volumes of digital content, international cooperation, and scientific exchange requires fast and efficient ways to process multilingual information. In this context, machine translation (MT), particularly neural translation, is becoming an indispensable tool for professional activity. Its use significantly reduces text processing time and optimizes workflows, yet simultaneously imposes new

requirements on result quality and the professional competence of the linguist.

The purpose of the study is to analyze the application of MT, determine its functional capabilities, advantages, and limitations, as well as clarify the role of post-editing and the significance of the human factor in the translation process.

Machine translation is the result of the development of artificial intelligence and natural language processing technologies. Modern systems based on neural networks (NMT) are capable of considering a broad context and providing a more natural reproduction of the text compared to previous statistical or rule-based models. This significantly improves the quality of results, especially in the fields of technical documentation, business communication, and scientific texts. Neural models learn from massive datasets, allowing them to better recognize semantic connections within a sentence.

At the same time, despite the high level of automation, machine translation is not perfect. Its effectiveness largely depends on the chosen language pair, the type of text, and the availability of specialized terminological bases [4, p. 10; 3, p. 2]. The greatest difficulties arise when working with fiction, where a key role is played by emotional coloring, the author's individual style, metaphoricity, and deep cultural context. In such cases, automated systems often prove incapable of adequately conveying the author's intent and subtext.

An important element of modern practice is Machine Translation Post-Editing (MTPE). It involves the verification and correction of the text by a specialist to fix factual errors, improve stylistics, and ensure compliance with target language norms [4, p. 10-11]. Post-editing is divided into two main levels: Light Post-editing: correcting only gross semantic errors to achieve a general understanding of the content. Full post-editing: thorough processing of the text to achieve quality that is not inferior to human translation.

Such an approach allows for the harmonious combination of the incredible speed of algorithms with the intellectual precision of human labor. In addition to practical application, MT is actively integrated into the educational process. It becomes an auxiliary tool that promotes the development of critical analysis and text editing skills in

students. At the same time, there is a risk of reduced independence and the formation of excessive dependence on automated systems, which requires the introduction of a methodologically grounded approach to learning.

Ethical and professional aspects of using technology also require close attention. Primarily, this concerns data confidentiality and copyright. Using open online services creates significant risks of information leaks, which is unacceptable when working with confidential documents or trade secrets.

Thus, the use of machine translation is a strategically important direction that allows for efficient work with large volumes of data. However, technology cannot fully replace a human in situations where a deep understanding of meaning and adaptation to the cultural environment is necessary. The most rational path for the development of the field is the synergy of machine translation and professional post-editing [4, p. 16]. Further research should be aimed at improving algorithms and developing new methodologies for their use in a professional environment.

Reference

1. Штучний інтелект в перекладі та освіті, 2024. С. 58-66 URL: <http://ir.dspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3946/1/%D0%9E.%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D1%8F%D1%81%D0%B0%20%D0%A8%D1%82%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%20new.pdf>
2. Використання і коригування машинного перекладу. URL: <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6fcb4a22-4ff4-401a-9141-b5ed8adee55d/content>
3. Науковий вісник з філології. Вип. 49. Ч. 2. URL: https://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v49/part_2/41.pdf
4. Trustpoint. One-Machine-Translation. URL: <https://trustpoint.one/wp-content/uploads/2019/02/Trustpoint.One-Machine-Translation.pdf>

Scientific adviser – Dontsova O. S., Senior Lecturer,
State University of Information and Communication Technologies

THE IMPACT OF TECHNICAL ENGLISH PROFICIENCY ON THE CERTIFICATION OF UKRAINIAN IT SPECIALISTS IN THE EU

The integration of the Ukrainian IT sector into the European Union's digital landscape is one of the most significant economic shifts of the current decade. As Ukraine moves closer to full European integration, the professional mobility of its tech workforce becomes a priority. However, technical expertise alone – coding skills, architectural knowledge, or data management – is insufficient for seamless integration. The primary catalyst for this transition is Technical English proficiency. For Ukrainian IT specialists, mastering English is not merely a linguistic achievement but a fundamental requirement for obtaining international certifications that are recognized across the European Union. Proficiency in English for Specific Purposes directly influences the certification process, ensures compliance with European standards, and determines the competitive standing of Ukrainian professionals in the global market.

The most prestigious certifications in the IT industry, such as those provided by Amazon Web Services, Microsoft, Cisco, Google, and the International Software Testing Qualifications Board, are developed and updated primarily in English. While some providers offer translated versions of their exams, these translations often lag behind the latest technological updates or suffer from terminological inaccuracies. For a Ukrainian specialist, the ability to comprehend technical nuances is the difference between passing and failing.

Certification exams often use scenario-based questions that require more than just technical memorization; they require the ability to analyze complex problem statements under strict time constraints. A lack of technical English proficiency leads to cognitive overload, where the candidate spends more time deciphering the language than solving the technical problem. This linguistic barrier can effectively devalue high-level

technical expertise if the specialist cannot demonstrate it within the framework of an international standardized test.

The European Union is known for its rigorous regulatory environment, particularly concerning data privacy under the General Data Protection Regulation, cybersecurity through the Network and Information Security Directive, and the emerging Artificial Intelligence Act. Certification for IT specialists in Europe often involves proving an understanding of these legal and technical frameworks. Since all primary documentation, compliance guidelines, and white papers issued by the European Commission are published in English, Ukrainian specialists must be able to navigate this legal-technical language. Certification in areas like Cybersecurity or Cloud Architecture requires a deep dive into these regulations. Without a high level of Technical English, Ukrainian specialists cannot effectively certify their ability to build systems that are compliant by design. This proficiency ensures that the certification is a guarantee that the specialist can operate within the specific legal and ethical boundaries of the European Union, which is a prerequisite for any public sector or high-security private project in the region.

Historically, Ukraine has been viewed as a high-quality outsourcing hub. However, as the country integrates with the European Union, there is a shift toward outstaffing and direct employment within European tech giants. In this context, certification serves as a universal language of trust. Technical English proficiency allows Ukrainian specialists to participate in the professional peer review processes that are common in European certification tracks.

When a specialist undergoes certification that includes oral examinations or project defenses, their ability to articulate complex architectural decisions in English becomes paramount. It shifts the perception of the Ukrainian specialist from a remote coder to a consultant and architect. Proficiency in Technical English allows for the successful completion of certifications that emphasize soft skills and leadership, which are highly valued in the collaborative corporate culture of the European Union.

From an economic perspective, the impact of English proficiency on certification is directly linked to the seniority level and salary expectations. Certified specialists earn

significantly more and are eligible for leadership roles within projects based in the European Union. However, the path to Senior or Lead status almost always requires passing specialized exams that are only available in English. Furthermore, the European Digital Single Market thrives on interoperability. Ukrainian IT specialists who are certified according to European standards can work across borders without needing to re-validate their skills in every local market. Technical English provides the linguistic infrastructure for this mobility. Without it, the certification remains localized, limiting the specialist's reach and the overall contribution of the Ukrainian IT sector to the European economy. This mobility is essential for the post – war reconstruction of Ukraine, as it allows for the rapid exchange of technology and intellectual capital between Ukraine and its European partners.

The psychological aspect of certification also cannot be ignored. When a specialist feels confident in their Technical English, their performance during high-stakes exams improves. Conversely, language anxiety can lead to errors that do not reflect the candidate's actual technical ability. Therefore, the mastery of English for Specific Purposes acts as a stabilizer, allowing the specialist to focus entirely on the technical challenges presented by the certification body. This confidence is contagious and often translates into better performance in team environments and during stakeholder negotiations, further solidifying the specialist's reputation in the European market.

To meet these demands, Ukrainian IT universities must pivot toward a curriculum that merges technical training with English for Specific Purposes. The challenge lies in moving away from General English toward a model that mimics the real-world environment of international certification. This includes using original English-language documentation, participating in global forums, and adopting English-language testing environments. The integration of Ukrainian IT education into the European Higher Education Area depends on this linguistic alignment. If students are trained to think and solve problems in English from day one, the barrier to obtaining certifications recognized in the European Union disappears. This proactive approach will ensure that the next generation of Ukrainian IT talent is ready for the European Union by the time

they graduate, fostering a new era of innovation and partnership that transcends geographical and linguistic boundaries.

Reference

1. Гриценко О. В. Роль англійської мови у професійній підготовці ІТ-спеціалістів. Київ, 2020. URL: <https://ir.kneu.edu.ua> (дата звернення: 17.04.2026).
2. Іванов С. П. Інформаційні технології та сучасний ринок праці. Харків: ХНУРЕ, 2019. 210 с.
3. Литвиненко А. М. Комунікація в ІТ-середовищі: теорія та практика. Львів: ЛНУ, 2021. 178 с.
4. Петренко В. І. Англійська мова для ІТ-фахівців. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 240 с.
5. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 212 p.
6. Harding K. English for Specific Purposes. Oxford : Oxford University Press, 2007. 170 p.
7. Widdowson H. G. Learning Purpose and Language Use. Oxford : Oxford University Press, 1983. 122 p.

Ostranytsia M. V.,

Scientific adviser – Sidash N. S., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

ENGLISH LANGUAGE IN THE PROCESS OF LEARNING COMPUTER ENGINEERING: DIFFICULTIES AND ADVANTAGES

In the modern digital era, computer engineering has become one of the most important and interdisciplinary technical specialties, combining hardware design, embedded systems, computer architecture, and software development. The English language plays a crucial role in the education of computer engineers, as it is the

dominant language of information technologies, electronics, and engineering documentation. Most programming languages, hardware description languages, technical standards, data-sheets, manuals, and professional platforms use English as their primary means of communication. This paper analyzes the main difficulties faced by computer engineering students when learning professional disciplines through English and highlights the key advantages that English provides in academic and professional development. The research shows that despite linguistic challenges, English significantly enhances engineering education and increases students' competitiveness in the global technology market. [6]

In the 21st century, computer engineering has become a fundamental field of modern technical education. Rapid technological progress, digitization, and the development of embedded and cyber-physical systems have significantly increased the demand for qualified computer engineers. These specialists work at the intersection of hardware and software, dealing with microprocessors, micro-controllers, digital logic, operating systems, and programming. Along with these developments, the English language has become an inseparable component of computer engineering education [2].

Most programming languages, hardware description languages (such as VHDL and Verilog), technical standards, data-sheets, and reference manuals are written in English. For students whose native language is not English, learning computer engineering involves a dual challenge: mastering complex engineering concepts while simultaneously developing foreign language skills. Although this process may cause difficulties, it also provides important academic and professional advantages [1; 3].

The purpose of this paper is to analyze the role of the English language in the process of learning computer engineering, identify the main difficulties faced by students, and determine the advantages of English for professional training and career development of future computer engineers [2].

One of the main difficulties faced by computer engineering students is insufficient English language proficiency. Beginners often experience problems when reading data-sheets, hardware manuals, processor documentation, and technical specifications. These materials contain complex terminology, abbreviations, and formal

technical language that requires a high level of comprehension [3; 4].

Another significant challenge is the use of specialized engineering terminology. Terms such as micro-controller, register, interrupt, pipeline, clock frequency, firmware, embedded system, memory addressing, and bus architecture are rarely used in everyday language. Literal translation into the native language is often ineffective, as many concepts are best understood directly in English within an engineering context [3; 4].

Listening comprehension also creates difficulties. Video lectures, online courses, technical presentations, and engineering conferences are usually conducted in English. Different accents, fast speech, and the use of professional jargon may significantly reduce understanding, especially for students at early stages of learning [3].

Psychological barriers should not be ignored. Many students feel insecure when using English in professional environments such as engineering forums, technical communities, or collaborative platforms. Fear of making language mistakes may limit participation in discussions, reduce interaction with international specialists, and negatively affect motivation and confidence [4; 5].

Despite these challenges, the advantages of English in computer engineering education are substantial. First, English provides direct access to a vast amount of original and up-to-date technical information. Official documentation for processors, development boards, operating systems, and embedded platforms is usually published only in English, while translated versions are often delayed or incomplete. Secondly English improves understanding of engineering logic and system design. Many technical concepts, commands, and specifications are based on English terminology. Knowledge of English helps students interpret documentation correctly, write clearer code and comments, and work more efficiently with debugging tools and development environments. Another important advantage is professional integration. English enables computer engineering students to communicate with engineers worldwide, participate in international projects, contribute to open-source hardware and software initiatives, and use professional platforms such as GitHub and Stack Overflow. This interaction develops teamwork skills and practical experience in a global engineering environment. Moreover learning computer engineering through English promotes analytical

thinking, problem-solving abilities, and independent learning. Students become more capable of searching for technical solutions, comparing different sources, and applying theoretical knowledge in real engineering tasks. Finally, English significantly increases employment opportunities. Many companies working in embedded systems, hardware development, telecommunications, and IoT require English proficiency. Graduates who master English during their studies gain a strong competitive advantage in both local and international labor markets. For computer engineering students, English is not just a foreign language but a professional engineering tool. Constant exposure to English through technical documentation, laboratory work, and programming tasks allows students to acquire professional vocabulary naturally and efficiently [1; 3].

English also supports lifelong learning, which is essential for computer engineers. As hardware and software technologies evolve rapidly, specialists must continuously update their knowledge. English provides unrestricted access to new standards, research papers, and innovative solutions. Teachers can improve learning outcomes by gradually integrating English-language materials, encouraging the use of original data-sheets and manuals, and supporting students in correct technical communication. This approach reduces stress, builds confidence, and prepares students for real engineering practice [2; 4].

The English language plays a vital role in the education and professional training of computer engineers. Although students may face linguistic, technical, and psychological difficulties, the advantages of English clearly outweigh these challenges. English enables access to global engineering knowledge, enhances professional competence, and supports successful integration into the international technology community. Therefore, English should be considered not as an obstacle but as an essential and integral component of modern computer engineering education and professional development [5].

Reference

1. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

2. Graddol D. The Future of English? London: British Council, 2006.
3. McConnell S. Code Complete: A Practical Handbook of Software Construction. Redmond: Microsoft Press, 2004.
4. Sommerville I. Software Engineering. 10th ed. London: Pearson Education, 2016.
5. Pressman R. Software Engineering: A Practitioner's Approach. New York: McGraw-Hill, 2014.
6. Stack Overflow. Developer Survey. URL: <https://survey.stackoverflow.co>

Pachev B. I., Myronenko I. P.,

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

INTERNET FREEDOM: MYTHS AND REALITY

Thesis. Many people view the Internet as a space of unlimited freedom. They expect open access to information and unrestricted communication. This view does not match reality. Three forces limit freedom online. Algorithms control visibility of content. Governments restrict access and speech. Corporations shape platforms through economic power.

Goals:

- 1) To raise awareness.

Users often believe they see all relevant information. In practice, platforms filter content through algorithmic systems. Governments block sites or remove content. Corporations collect and process personal data. Many users lack full understanding of these processes.

- 2) To encourage critical thinking.

Users need to question sources of information. They need to identify who controls content flows. They need to assess reliability of digital platforms. Critical evaluation reduces exposure to manipulation.

3) To promote change.

Users need to act with awareness. They need to support transparent digital policies. They need to demand fair regulation. Public pressure influences how platforms and institutions operate.

Main Points. Search engines do not produce neutral results. Systems rank content using user data such as search history and location. Business models rely on targeted advertising. This creates incentives for surveillance and data collection. According to Deibert et al., search engines such as Google shape results through proprietary algorithms that combine browsing data and geolocation with an advertising-based business model built on detailed user surveillance [2].

Internet freedom shows decline over time. Freedom House reports a decline across thirteen consecutive years. Governments in at least twenty-two countries require platforms to use automated content removal systems. These systems often lack transparency. Users receive no clear explanation for why content is removed or restricted [3].

Large corporations dominate the online environment. Early Internet spaces supported decentralized discussion. Current platforms centralize control. Cobbe describes algorithmic censorship as a form of private governance – platforms define the rules for speech and visibility, and users depend on systems they do not control and cannot meaningfully challenge [1].

Conclusion. The Internet functions as a structured system shaped by algorithms, laws, and economic interests. Users need awareness of these mechanisms. Understanding control structures supports informed and responsible use. A more open digital future requires both individual critical thinking and collective demand for transparent, fair regulation.

Reference

1. Cobbe J. Algorithmic Censorship by Social Platforms: Power and Resistance. *Philosophy & Technology*, Springer, 2021. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s13347-020-00429-0>

2. Deibert R., et al. Online Surveillance, Censorship, and Encryption in Academia. *International Studies Perspectives*, Oxford Academic, 2020. URL: <https://academic.oup.com/isp/article/21/1/1/5584393>

3. Freedom House. Advances in AI are Compounding Internet Freedom's Decline, 2023. URL: <https://freedomhouse.org/article/advances-ai-are-compounding-internet-freedoms-decline-they-dont-have>

Petrenko T. M.,

Scientific adviser – Davidenko N. O., Senior Lecturer,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

A CITY ACCESSIBLE TO EVERYONE

In today's world, increasing attention is being paid to issues of inclusion and equal opportunities for all citizens, regardless of their physical, cognitive, or social characteristics. One of the key aspects of this process is the creation of an urban environment that is accessible to everyone. The concept of a «city accessible to all» encompasses not only physical accessibility but also the creation of conditions for every person's full participation in the social, economic, and cultural life of the community. The relevance of this topic stems from both global urbanization processes and Ukraine's aspirations for European integration. Developing infrastructure in accordance with the principles of universal design not only promotes social justice but also improves the overall quality of the urban space for all residents, including people with disabilities, parents with children, the elderly, and others [2]. The aim of this study is to examine the principles of accessibility in the urban environment, identify the main challenges to their implementation in Ukrainian cities, and present positive examples of domestic and international experience.

An accessible urban environment is based on several fundamental principles. First and foremost is the concept of universal design, which involves planning infrastructure to meet the needs of all users, regardless of their physical abilities. This approach

prevents discrimination and helps create an equitable space for every member of the community [1]. The second key element is accessibility, which encompasses the physical accessibility of buildings, transportation, streets, parks, and other infrastructure. This means the presence of ramps, elevators, lowered curbs, tactile navigation elements, and audio guidance for people with visual impairments and visual guidance for people with hearing impairments, as well as other adaptive features [3].

Despite active public discussion of accessibility issues, the implementation of these principles in Ukrainian cities remains limited. According to research, only about 5% of social infrastructure facilities in Ukraine fully meet accessibility requirements [7]. A superficial approach to installing ramps or other accessibility features is often observed: they are built in violation of standards or placed in inappropriate locations, rendering them ineffective. Another significant problem is the lack of a comprehensive vision for inclusive development within local government bodies. Projects are often developed without the participation of people with disabilities or civil society organizations, leading to unsuccessful or impractical solutions. In this context, it is important to adopt a participatory approach to urban planning, where all stakeholders are involved in the decision-making process [2].

The public's lack of awareness regarding the needs of people with disabilities remains another barrier. Stereotypes, social prejudices, and the neglect of the topic of inclusion in public discourse reduce communities' willingness to support accessible solutions or view accessibility as a priority. At the same time, it is worth noting some positive trends. In Kyiv, Lviv, Vinnytsia, and other cities, accessibility standards are gradually being implemented, new accessible public transit stops are appearing, elevators are being installed in underground crossings, and sidewalks are being modernized [4]. Although these changes are occurring slowly, they signal a shift toward inclusivity. Thus, an accessible city is not just about architecture or infrastructure but about the values of society, its willingness to recognize diversity, and its commitment to caring for all citizens.

In conclusion, the idea of a city accessible to all is not only socially significant but also critically important for the sustainable development of communities. It reflects

a commitment to justice, respect for human dignity, and equal opportunities—values that are fundamental to a modern democratic society. Implementing accessibility principles is not merely an architectural task but a comprehensive strategy for social inclusion. As the analysis shows, building an accessible urban environment in Ukraine faces a number of challenges: institutional inconsistency, a lack of clear standards, insufficient funding, and low awareness among both officials and citizens. These factors slow down the process of change and contribute to formalism in the implementation of inclusive initiatives.

Simultaneously, the success stories of certain Ukrainian cities demonstrate that real change is possible. It is important that the experience of progressive communities does not remain isolated but becomes a source of inspiration and an example for others. To this end, it is worth creating networks of cooperation between municipalities, urban planners, activists, and civil society organizations, as well as ensuring proper training for specialists capable of working on the issue of inclusion in urban spaces. Special attention should be paid to the issue of education and awareness-raising. It is necessary to foster a new cultural attitude toward disability – as a social, rather than merely a medical, phenomenon. To this end, it is advisable to develop information campaigns, incorporate inclusive themes into educational programs, and encourage dialogue among different population groups. Raising awareness will help change societal attitudes and encourage public support for inclusive initiatives.

Furthermore, Ukraine's European orientation is a key factor. The commitments our country has undertaken as part of its association with the EU also include the implementation of accessibility and barrier-free standards. In this context, the inclusive transformation of the urban environment becomes not only a social task but also a component of the European integration process, opening up additional opportunities for funding, exchange of experience, and access to expertise [5].

Ultimately, an accessible city is not merely a matter of convenience for specific groups of people but a measure of the maturity of society as a whole. It symbolizes openness, humanity, and a willingness to support everyone, regardless of age, health condition, or social status. This approach should form the foundation of modern

Ukrainian urbanism and become a shared goal for communities, the state, and civil society. In the future, to effectively implement the concept of an accessible city, it is advisable to adopt comprehensive national accessibility programs, introduce mandatory inspections of new buildings and renovations for compliance with universal design principles, strengthen the participation of civil society organizations in urban planning, and create a state platform for sharing best practices in inclusive design. Only through continuous cross-sectoral collaboration can we expect systemic changes that will elevate Ukrainian cities to a qualitatively new level – a level of true accessibility and inclusion.

Reference

1. Bevz, V. G. The Inclusive Environment of the Modern City: Challenges and Prospects for Development // Social Infrastructure and Spatial Development, 2021. No. 3. Pp. 48-55.
2. Gladkikh, O. V. Urban Planning and People with Disabilities: New Approaches to Urban Space Planning // City and Modernity, 2022. No. 2(10). Pp. 63-71.
3. Law of Ukraine «On the Fundamentals of Social Protection for Persons with Disabilities in Ukraine» dated March 21, 1991, No. 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
4. National Strategy for Creating a Barrier-Free Environment in Ukraine. Cabinet of Ministers of Ukraine, 2021. URL: <https://barrierfree.gov.ua>
5. Savchuk, N. M. Universal Design as a Principle of an Inclusive Architectural Environment // Architecture and Urbanism, 2020. No. 41. Pp. 92-98.
6. Shevchenko, I. P. Inclusion and Urban Studies: Practices of European Union Countries // European Studies in Ukraine, 2023. No. 1(5). Pp. 33-40.
7. State Strategy on Accessibility for the Period until 2030. URL: <https://www.kmu.gov.ua>

Polishchuk A. S.,

Scientific adviser – Dontsova O. S., Senior Lecturer,

THE ROLE OF DIGITAL PLATFORMS IN SELF-DIRECTED ESP LEARNING FOR PARTICIPATION IN EU-FUNDED GRANT PROJECTS

English is a global language, so learning it is very important for working in scientific and business environments. However, mastering English for Specific Purposes (ESP) is a process that requires significant time, attention and concentration investments. For many professionals, online courses provide the necessary flexibility and autonomy, allowing specialists to master specific terminology without interrupting their professional activities

Among such programs are «Erasmus+» and «Horizon Europe» designed to study English not as a theoretical object, but as an applied tool for professional activity. «Erasmus+» ensures the development of academic and communicative English through mobility and educational networks, while «Horizon Europe» requires the highest level of proficiency in scientific, technical and legal ESP for writing competitive applications and managing international consortia. Thus, these programs form the standard of «linguistic autonomy» of a specialist, forcing him to use digital platforms for rapid and accurate mastery of specific terminology

However, such language learning is not ideal and has its advantages and disadvantages, which are listed below:

Advantages:

1. Contextual Immersion: The language is learned not in theory, but in the process of real-life professional tasks (writing articles, negotiations, reporting), which ensures quick memorization of terminology.

2. Authentic professional environment: Direct communication with European experts allows you to adopt living professional vocabulary and specific slang, which are rarely found in textbooks.

3. Development of «soft skills»: In addition to purely linguistic knowledge, participants master the art of international presentation, academic etiquette and

intercultural business communication.

4. High motivation: The need to successfully implement a grant or receive funding is a much more powerful incentive for learning than getting a grade on courses.

5. Cost-effectiveness: Programs often provide free support tools (e.g. the OLS platform in «Erasmus+»), which allows you to save money on expensive corporate training.

Disadvantages:

1. High Entry Barrier: Programs require an existing basic level (B2 and above), which makes them inaccessible to beginners as an independent learning tool.

2. Psychological pressure and responsibility: The cost of a mistake in ESP within «Horizon Europe» is very high (grant denial, financial sanctions), which can cause stress and slow down language progress due to the fear of making a mistake.

3. Linguistic Tunnel Vision: There is a risk of learning only the specific terms of your project, leaving gaps in general grammar or language for everyday professional communication.

4. Lack of systematic feedback: In a professional environment, partners rarely correct a foreigner's grammatical errors if the essence is clear. This can lead to fossilization of incorrect language constructs.

5. Time constraints: Grant projects are time-consuming, so there are often no resources left for a systematic, in-depth study of language theory.

In conclusion, ESP is a vital tool for effective engagement in scientific and business environments. Despite the challenges of high stress and time constraints associated with programs like «Erasmus+» and «Horizon Europe», the utilization of digital platforms and online courses enables professionals to overcome these barriers. Autonomous learning provides the necessary flexibility and consistency, allowing specialists to bridge linguistic gaps without interrupting their primary professional activities.

Reference

1. About «Horizon Europe». URL: <https://research-and->

innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

2. « Erasmus+» home page. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

3. Shalatska M. H. The efficiency of MOOCS implementation in teaching English for professional purposes. Information Technologies and Learning Tools, 2018. Vol 66. №4. ISSN: 2076-8184. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2106#author-2821>

Radishevska O. M., Movchaniuk D. Yu.,

Scientific adviser – Kolisnychenko A. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

HOW DO EMOTIONS INFLUENCE A PERSON AND THEIR RELATIONSHIP WITH THE ENVIRONMENT?

Objective. The objective of this paper is to examine how emotions influence human behavior, perception, and interaction with the environment.

Emotions play a fundamental role in human life, influencing thinking, decision-making, and behavior. According to Ekman, basic emotions such as joy, anger, fear, and sadness are universal and biologically determined, confirming their key role in human functioning. His cross-cultural studies have shown that emotional expressions are similar across different societies [1].

Emotions also influence how people perceive their environment and interpret events. The Affective Events Theory, developed by Weiss and Cropanzano, explains that emotional reactions to everyday events influence behavior, job satisfaction, and productivity [8]. Research shows that people with positive emotions evaluate their environment more optimistically, while negative emotions can distort perception and increase stress levels [2].

Furthermore, emotions help people adapt to social and physical challenges. The functional theory of emotions, advocated by Frijda, asserts that emotions prepare a

person for action. For example, fear activates defensive responses, while joy promotes social interaction. This confirms that emotions are essential for survival and adaptation [3].

Another important aspect is emotional regulation. Research by Gross shows that strategies such as cognitive reappraisal significantly improve emotional well-being and mental health. His work demonstrates that people who are able to reframe stressful situations experience less anxiety and better psychological well-being [4].

Contemporary research also emphasizes the importance of emotional intelligence. Goleman popularized this concept by demonstrating that emotional intelligence is key to managing stress, building relationships, and achieving success [5].

Scholars such as Keltner emphasize that emotions serve an important social function, helping people form connections and maintain relationships. His research shows that emotions such as empathy and gratitude strengthen social bonds and improve cooperation [6].

The importance of emotions is also reflected in philosophical and psychological works. Aristotle emphasized the complexity of emotional control, while Jung highlighted the importance of awareness of unconscious processes [7].

Conclusion. Emotions significantly influence how a person perceives the world and interacts with others and their environment. Scientific research confirms that emotions shape behavior, decision-making, and social relationships. Positive emotions promote better adaptation and communication, while negative emotions can complicate interactions. Therefore, understanding and managing emotions is a prerequisite for a harmonious life in society.

Reference

1. Ekman P. *Emotions Revealed: Recognizing Faces and Feelings to Improve Communication and Emotional Life*. 2nd ed. New York: Times Books, 2007. 304 p.
2. Fredrickson B. L. The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory. *American Psychologist*, 2001. Vol. 56(3). Pp. 218-226.
3. Frijda N. H. *The Emotions*. Cambridge: Cambridge University Press, 1986.

544 p.

4. Gross J. J. Emotion regulation: Conceptual and empirical foundations. In: *Handbook of Emotion Regulation*. 2nd ed. New York: Guilford Press, 2014. Pp. 3-20.

5. Goleman D. *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Books, 1995. 352 p.

6. Keltner D., Haidt J. Social functions of emotions. *Current Directions in Psychological Science*, 1999. Vol. 8(6). Pp. 178-181.

7. Jung C. G. *Modern Man in Search of a Soul*. New York: Harcourt, 1933. 240 p.

8. Weiss H. M., Cropanzano R. Affective Events Theory: A theoretical discussion of the structure, causes and consequences of affective experiences at work. *Research in Organizational Behavior*, 1996. Vol. 18. Pp. 1-74.

Romanchuk V. Y.,

Scientific adviser – Kharitska S. V., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

LINGUISTIC FEATURES OF ENGLISH IT TERMINOLOGY

In the modern world, information technology plays a central role in almost every sphere of life. Programming, cybersecurity, artificial intelligence, and web development are not only professional fields but also important parts of global communication. English has become the main language of the IT industry [2]. Most programming languages, documentation, and technical resources are written in English. As a student who studies programming, I use English IT terminology every day while writing code, reading documentation, or communicating with other developers. This essay discusses the main linguistic features of English IT terminology and explains why it is so important for future programmers.

One of the most important features of English IT terminology is its international character. English is the dominant language in technology because many large IT

companies were founded in the United States, such as Microsoft, Apple, and Google. As a result, new technologies and innovations are usually introduced in English. Later, these terms are borrowed into other languages without translation or with minimal adaptation. For example, words like «server», «browser», «startup», and «framework» are often used in their original English form in many countries.

Another important linguistic feature is the high number of borrowings and neologisms. The IT sphere develops very quickly, and new words appear almost every year. For example, terms like «cloud computing», «blockchain», «machine learning», and «DevOps» did not exist a few decades ago. These words are created to describe new technologies and concepts. According to the Oxford English Dictionary, many technological terms were added to the dictionary in the 21st century because of rapid digital development [4]. This shows that language changes together with technology.

Abbreviations and acronyms are also very common in English IT terminology. Programmers often use short forms to save time and make communication faster. Examples include «HTML» (HyperText Markup Language), «CSS» (Cascading Style Sheets), «API» (Application Programming Interface), and «SQL» (Structured Query Language). In professional communication, these abbreviations are used more often than their full forms. For students like me, it is important to understand both the abbreviation and its full meaning, because documentation and tutorials may use either version.

Another linguistic characteristic is the use of metaphor and figurative language. Many IT terms are based on everyday words but have a special technical meaning. For example, the word «mouse» originally means a small animal, but in computing it refers to a device used to control the cursor. The term «virus» describes malicious software, comparing it to a biological virus that spreads and damages systems. The word «cloud» does not refer to the sky but to remote servers that store and process data. These metaphors make complex technological ideas easier to understand for users. As noted by Ukrainian researcher O. Uminets, such metaphors help to conceptualize abstract digital processes through familiar physical objects [1].

English IT terminology is also characterized by simplicity and conciseness. In

programming, commands and keywords are usually short and clear. For example, in programming languages like JavaScript and Python, we use simple words such as «if», «else», «return», «while», and «print». These words are easy to remember and logically connected with their function. This simplicity helps programmers from different countries understand the code, even if English is not their native language.

Another feature is the use of compound words. Many IT terms are formed by combining two or more words. Examples include «database», «firewall», «homepage», «laptop», and «cyberspace». Compound words help create precise and specific meanings. For example, «database» clearly describes a structured base of data. Such word formation makes terminology more systematic and logical.

English IT terminology also influences other languages. In Ukraine, many students and professionals use English words in everyday communication. For example, programmers often say «commit», «push», «bug», or «deploy» instead of Ukrainian equivalents. This mixing of languages is called code-switching. It shows how strong the influence of English is in the IT field. As a programming student, I often read documentation on platforms like Stack Overflow [5] or use open-source projects on GitHub [3]. Almost all communication there is in English, which helps improve both technical and language skills.

In addition, standardization plays an important role in IT terminology. International organizations and companies create standards to ensure that terms are used consistently. For example, the programming language Java has official documentation and specifications that define how its terms should be understood. This standardization reduces misunderstanding and makes global cooperation possible.

In conclusion, English IT terminology has several important linguistic features: international usage, frequent borrowings and neologisms, wide use of abbreviations, metaphorical meanings, simplicity, compound word formation, and strong global influence. For me, as a future programmer, understanding these features is essential. English is not only a foreign language but also a professional tool. Mastering IT terminology helps me read documentation, write clean code, and communicate with developers from different countries. As technology continues to develop, the English

language will also grow and adapt, creating new terms to describe the digital world.

Reference

1. Умінець О. В. Англомова термінологія в галузі комп'ютерних технологій: когнітивно-дискурсивний аспект. Одеса, 2018.
2. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge University Press, 2003.
3. GitHub. About GitHub. URL: <https://github.com>
4. Oxford English Dictionary. New words list update, 2023. URL: <https://www.oed.com>
5. Stack Overflow. About Stack Overflow. URL: <https://stackoverflow.com>

Tarakanov R. S.,

Scientific adviser – Kharitska S. V., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

THE IMPACT OF TECHNOLOGICAL ADVANCEMENT ON THE GENRE STRUCTURE OF CONTEMPORARY LITERATURE

In today's world, technology has stopped being just a background detail in books. Instead, it has become a core element that changes how stories are built. The digital revolution hasn't just given characters new gadgets; it has completely reshaped how authors think about plots, especially in genres like thrillers and detective novels where suspense is key. We are seeing a major shift: instead of physical chases, stories now focus on intellectual battles and psychological games. This change is so deep that it redefines what we consider a «conflict» in a modern story [2].

One of the biggest changes in modern writing is the disappearance of the «information vacuum». In older books, the plot often depended on characters not being able to communicate or find information quickly. Today, that is almost impossible because of the internet and global connectivity. As a result, authors have to use a different approach, focusing on what scholars call «hyper-connectivity». Now, the

drama doesn't come from a lack of information, but from the terrifying speed at which it travels. The conflict is no longer about finding a physical clue, but about outsmarting an opponent on a «digital chessboard» where every move is tracked and data is weaponized [4].

Furthermore, the concept of the «digital footprint» has introduced a new dynamic to narrative tension. In contemporary literature, a character can never truly disappear. Every action leaves a trail – from financial transactions to surveillance camera footage. This constant state of visibility forces writers to develop more sophisticated antagonists who know how to manipulate these systems. The suspense now often stems from «cyber-paranoia», where the hero realizes that their own devices are being used against them. This technological pressure adds a layer of constant, invisible threat that was physically impossible in the literature of the previous century [7].

Technology has also added a new layer of psychological realism to literature. Modern authors often play with the contrast between high-tech environments and basic human instincts. This creates a unique kind of tension: the more «cold» and efficient our technology becomes, the more important «warm» human emotions feel. For example, a physical object like a handwritten note or a traditional game becomes much more meaningful when everything else is digital. This duality allows writers to explore deeper questions about privacy and identity, showing how our biological nature struggles to keep up with the fast-paced digital world [6].

Another structural shift occurs in the way characters interact emotionally. The prevalence of social media and instant messaging in modern plots has created a sense of «connected isolation». Characters may be in constant contact, yet remain completely alone, which is a powerful tool for psychological thrillers. Authors now use digital miscommunication – such as ghosting, deepfakes, or identity theft – to build walls between protagonists. This change in social interaction forces the genre to move away from physical meetings toward a more fragmented, virtual form of storytelling where the truth is hidden behind screens and interfaces [5].

Beyond the plot, the very role of the «detective» or «hero» has undergone a transformation. In the modern genre structure, the protagonist must possess a high

degree of technical or systemic literacy. The traditional image of the hero is being replaced by the «analytical strategist» who treats the world as a complex network of information. This shift moves the genre closer to an intellectual game, where the reader is invited to follow the character's logical deductions in real-time, often involving complex puzzles that involve artificial intelligence or encrypted communications [1].

Finally, the way we perceive «smart characters» has changed the very speed of storytelling. In the past, a detective might spend chapters traveling or waiting for a letter. Now, technology does all the routine work instantly. This means authors have to fill that space with high-level logic and mental traps. The pace of a modern novel isn't measured by how fast a hero runs, but by how fast they think. The plot becomes a series of intellectual maneuvers where the main «weapon» is the character's analytical ability. This blurs the lines between physical and virtual reality, making the intellectual duel the most exciting part of the book [3].

In conclusion, technology doesn't make stories simpler; it makes their internal logic much more complex. By mixing human intuition with the digital world, contemporary literature creates a new kind of narrative. The focus is still on the human mind, but the obstacles it faces are now more diverse and intellectually demanding. Our books today simply reflect our hybrid reality, where our lives are now permanently linked to the digital space.

Reference

1. Espen A. Cybertext. URL: <https://williamwolff.org/wp-content/uploads/2013/01/aarseth-ergodic-ch1-1997.pdf>
2. Hayles N. K. Electronic Literature: New Horizons for the Literary. University of Notre Dame Press (USA), 2008. URL: <https://tactileword.wordpress.com/wp-content/uploads/2012/05/hayles-electronic-literature.pdf>
3. Jenkins H. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York University Press (USA), 2006. URL: <https://www.dhi.ac.uk/san/waysofbeing/data/communication-zangana-jenkins-2006.pdf>
4. Murray J. H. Hamlet on the Holodeck: The Future of Narrative in Cyberspace.

MIT Press (USA), 2017. URL: <http://itgs.pbworks.com/w/file/fetch/143077635/Murray-Hamlet-on-the-Holodeck-The-Future-of-Narrative-in-Cyberspace.pdf>

5. Ryan M-L. Narrative as Virtual Reality: Immersion and Interactivity in Literature and Electronic Media. Johns Hopkins University Press (USA), 2004. URL: <https://scispace.com/pdf/narrative-as-virtual-reality-immersion-and-interactivity-in-28p7rxrlrh.pdf>

6. Turkle Sh. Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other. Basic Books (USA), 2011. URL: https://www.mediastudies.asia/wp-content/uploads/2017/02/Sherry_Turkle_Alone_Together.pdf

7. Zuboff Sh. The Age of Surveillance Capitalism. PublicAffairs (USA), 2019. URL: https://raggeduniversity.co.uk/wp-content/uploads/2024/08/1_x_Shoshana-Zuboff-The-Age-of-Surveillance-Capitalism-The-Fight-for-a-Human-Future-at-the-New-Frontier-of-Power-PublicAffairs-Books-2019.pdf

Tkachuk V. S.,

Scientific adviser – Ryzhenko K. V., Ph. D. in Philology, Associate Professor,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

ENGLISH AS A TOOL FOR TRANSFERRING «GREEN» TECHNOLOGIES TO UKRAINE'S MINING SECTOR IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

The current state of Ukraine's mining industry is characterized by the need for a profound technological transformation, driven by the push toward European integration and commitments under the European Green Deal [1]. The process of decarbonizing the economy and the transition to a sustainable development model require domestic enterprises to implement innovative solutions, which in international practice are classified as «green» technologies (Green Mining) [5]. In this context, professional English ceases to be merely a means of interpersonal communication and becomes a strategic tool for the transfer of knowledge, standards, and technological innovations.

Effective mastery of foreign terminology is critically important for mining engineers, as the vast majority of scientific and technical documentation, patents, and environmental protocols are written in English.

The relevance of using English as a medium for technology transfer is underscored by the nature of modern scientific communication. For the Ukrainian mining industry, integration into the European Research Area means access to cutting-edge land reclamation methods, closed-loop water management systems, and carbon capture technologies. However, a barrier in understanding specific concepts, such as «circular economy in mining» or «tailings management and storage», can become a significant obstacle to the practical implementation of these solutions at Ukrainian enterprises [3]. A specialist's language proficiency enables direct monitoring of international databases, such as Scopus or Web of Science, and the rapid adaptation of global research findings to local geological conditions. Thus, English for Specific Purposes serves as the foundation for fostering professional mobility and the industry's capacity for rapid technological advancement [3].

When considering European integration, it is worth emphasizing the harmonization of the regulatory framework. Ukrainian legislation in the field of subsoil use is gradually aligning with EU directives, which require specialists to have not only knowledge of technical processes but also an understanding of legal and environmental terminology in English. Working with documents such as «Best Available Techniques Reference Documents» (BREFs) is impossible without fluency in the technical language, as these reference documents describe the best available technologies that are mandatory for implementation in EU countries [2]. English serves as a linguistic bridge, helping avoid distortions when translating complex technical regulations and ensuring compliance with environmental standards.

A separate strategic area requiring a high level of English proficiency for successful implementation is the introduction of autonomous haulage systems in underground mines and open-pit quarries. The concept of «Autonomous Haulage Systems» [6] is the cornerstone of modern intelligent mine development, as it enables a radical reduction in carbon emissions and optimization of energy consumption. The use

of unmanned dump trucks and loaders controlled by artificial intelligence algorithms requires Ukrainian mining engineers to be fluent in terminology related to robotics, sensor technology, and data transmission. Understanding concepts such as «path planning», «obstacle detection algorithms», and «real-time telemetry parsing» in English is a prerequisite for establishing cooperation with leading global manufacturers [6]. It is through English-language interfaces and technical specifications that fuel-efficiency parameters are configured, enabling a 10-15% reduction in fuel consumption.

Another strategic area requiring a high level of English proficiency for successful implementation is the introduction of autonomous haulage systems in underground mines and open-pit quarries. The concept of «Autonomous Haulage Systems» [6] is the cornerstone of modern intelligent mine development, enabling a radical reduction in carbon emissions and the optimization of energy consumption. The use of unmanned dump trucks and loaders controlled by artificial intelligence algorithms requires Ukrainian mining engineers to be fluent in terminology related to robotics, sensor technology, and data transmission. Understanding concepts such as «path planning», «obstacle detection algorithms», and «real-time telemetry parsing» in English is a prerequisite for establishing cooperation with leading global manufacturers such as Caterpillar, Komatsu, or Sandvik. It is through English-language interfaces and technical specifications that fuel efficiency parameters are configured, allowing for a 10-15% reduction in diesel fuel consumption compared to traditional control systems [6].

In addition, the transfer of autonomous transport technology is directly linked to workplace safety, which is part of corporate social responsibility (the social pillar of ESG). Removing personnel from hazardous mining areas and transitioning to remote control via «Remote Control Centers» requires operators and engineers to be familiar with specific safety protocols outlined in international ISO standards. In this context, the English language ensures the accurate execution of commands in crisis situations. For example, the specifications for Collision Avoidance Systems (CAS) are based on complex logical operations, the description of which is most comprehensive in the original documentation.

The digital transformation of the mining industry is reaching a new level thanks to the implementation of Digital Twin technology [4; 7]. A mine's digital twin [7] is a dynamic virtual copy of a physical object that reproduces all mining, ventilation, and geomechanical processes of the rock mass in real time. Mastering this technology is impossible without knowledge of ESP, as the leading platforms for creating such models (Deswik, Micromine, Bentley Systems) use English as their base language. The use of terms such as «predictive modeling», «sensor fusion data», and «spatial synchronization» enables engineers to create «what-if» scenarios, thereby minimizing environmental risks [7]. For example, a digital twin can simulate the spread of dust or the release of gases, thereby optimizing ventilation system operation to reduce energy consumption.

The key role of digital twins is to monitor the entire lifecycle of a deposit, from exploration to full reclamation. English-language tools allow environmental monitoring data to be integrated directly into the digital model, ensuring transparency in reporting to European regulatory authorities. This creates the conditions for implementing the concept of «Sustainable Mining» [5], in which every step taken by an engineer is supported by precise digital calculations. The ability to work with «Digital Twin» in English opens the door for Ukrainian mining students to participate in global projects to virtually design future mines, where efficiency is measured by minimizing environmental impact.

Another important area is attracting foreign investment and international grant support. European financial institutions (EBRD, EIB) [1] impose strict requirements for environmental, social, and governance (ESG) criteria. Preparing project documentation and presenting innovative startups to international donors requires a high level of English proficiency. The ability to articulate the benefits of implementing «smart mining» technologies or using automated emissions monitoring systems in English significantly increases the chances of success for Ukrainian projects.

It should therefore be noted that the role of the English language in the transfer of «green» technologies is systemic. It encompasses all levels – from fundamental science to the direct operation of environmental systems in industrial settings. For Ukraine, the

development of ESP among mining students is not merely an educational task, but a matter of national economic and environmental security. Proficiency in international professional communication enables the domestic mining industry to become an active participant in the global innovation market, which is critically important for the post-war recovery and sustainable development of our country.

Reference

1. European Commission. The European Green Deal. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 2019. URL: https://era.gv.at/public/documents/4117/european-green-deal-communication_en.pdf
2. European IPPC Bureau. Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Management of Waste from Extractive Industries. Joint Research Centre, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018. URL: <https://ec.europa.eu/environment/pdf/waste/mining/MWEI%20BREF.pdf>
3. Ismajli E. Designing an English for Specific Purposes (ESP) Course for the Mining Department at University Isa Boletini, 2025. URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4701556>
4. Kirin R., Yevstihnieiev A., Vyprytskyi A., & Sieriebriak S. Legal aspects of mining in Ukraine: European integration vector. Mining of Mineral Deposits, 2023. DOI: 10.33271/mining17.02.044
5. Nowaz Th., Fernandez P., Foerster L., Tost M., Monfort D. et al. Navigating the Mining Industry Challenges: An Introduction to the CERA 4in1 Standards. BHM Berg- und Hüttenmännische Monatshefte, 2025. 170 (2). Pp. 108-115. 10.1007/s00501-025-01556-x. hal-05454611
6. Rogers W. P., Kahraman M. M., Drews F. A. et al. Automation in the Mining Industry: Review of Technology, Systems, Human Factors, and Political Risk. Mining, Metallurgy & Exploration 36, 2019. Pp. 607-631. <https://doi.org/10.1007/s42461-019-0094-2>

7. Sachin S. Kamble, Angappa Gunasekaran, Harsh Parekh, Venkatesh Mani, Amine Belhadi, Rohit Sharma. Digital twin for sustainable manufacturing supply chains: Current trends, future perspectives, and an implementation framework. Technological Forecasting and Social Change. Elsevier, 2022. vol. 176(C).

Vasylenko M. V.,

Scientific adviser – Kharitska S. V., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
State University of Information and Communication Technologies

USING NEURAL NETWORKS FOR TEXT ANALYSIS

The current stage of information technology development is characterized by a rapid growth in the volume of text data generated in various areas of human activity: from social networks to scientific publications and business documentation. In this regard, methods of automated text analysis are gaining particular relevance, among which neural networks occupy a leading place. They provide a high level of accuracy and the ability to generalize, which makes them an effective tool for solving a wide range of natural language processing tasks. Neural networks are mathematical models inspired by the structure and functioning of the biological brain. They consist of a large number of interconnected elements (neurons) that process information by learning on large amounts of data. In the context of text analysis, neural networks are used for tasks such as text classification, sentiment analysis, machine translation, automatic summarization, and named entity recognition [3, p. 29]. One of the key stages of text processing is its representation in numerical form. Traditional approaches, such as the «bag-of-words» approach, are gradually being replaced by more modern methods, in particular, word embeddings, which allow us to take into account semantic relationships between words. Models such as Word2Vec and GloVe provide a compact and informative representation of text, which significantly improves the results of subsequent analysis [4, p. 26]. Recurrent neural networks (RNNs) have been further developed, which are specifically designed to work with sequential data, such as texts.

They are able to take into account the context of previous words, which is important for understanding the meaning of sentences. However, classical RNNs have the problem of preserving long-term dependencies, which has been partially solved by the LSTM (Long Short-Term Memory) and GRU (Gated Recurrent Unit) architectures [2, p. 10-14]. A significant breakthrough in the field of text analysis was the introduction of transformer models. They are based on the attention mechanism, which allows the model to determine the importance of different parts of the text regardless of their position. This ensures efficient processing of long texts and significantly improves the quality of the results. Examples of such models are BERT, GPT and their numerous modifications, which are widely used in modern natural language processing systems. Neural networks demonstrate high efficiency in the tasks of analyzing the tone of texts, which is especially important for business analytics and marketing. Analysis of customer reviews, comments on social networks and other text sources allows companies to quickly respond to changes in public opinion and improve the quality of their products and services. In addition, automatic text classification is used to filter spam, categorize news and organize large amounts of information. Another important direction is the use of neural networks in machine translation systems. Modern neural translators significantly outperform traditional statistical methods, providing a more natural and accurate translation. This is achieved due to the ability of models to take into account the context of the entire sentence or even the text as a whole. Despite significant advantages, the use of neural networks also has certain disadvantages. First, their training requires large amounts of data and significant computing resources. Second, models are often «black boxes», which complicates the interpretation of results. This creates certain difficulties in areas where transparency of decision-making is important, for example, in medicine or law. In addition, there is a problem of model bias, which arises due to the unrepresentativeness of training data. This can lead to incorrect or discriminatory results, which requires additional research and improvement of training methods. The prospects for the development of neural networks for text analysis are associated with increasing their efficiency, reducing computational costs and improving interpretability. Another important direction is the creation of

multimodal models that can simultaneously process text, images and other types of data. Thus, neural networks are a powerful tool for analyzing text information, which opens up new possibilities for automating data processing. Their application covers a wide range of tasks.

Reference

1. Devlin J. et al. BERT: Pre-training of Deep Bidirectional Transformers for Language Understanding, 2019. 16 p.
2. Hochreiter S., Schmidhuber J. Long Short-Term Memory. Neural Computation, 1997. Vol. 9. No 8. Pp. 1735-1780.
3. Jurafsky D., Martin J. H. Speech and Language Processing. 3rd ed. Draft. Stanford University, 2023. 560 p.
4. Mikolov T. et al. Efficient Estimation of Word Representations in Vector Space, 2013. 12 p.
5. Vaswani A. et al. Attention Is All You Need. Advances in Neural Information Processing Systems, 2017. 15 p.

Vasylynyuk M. V.,

Scientific adviser – Sidash N. S., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

SELF-DIRECTED ENGLISH LEARNING AS A COMPONENT PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF AN IT STUDENT

English is really important these days. It is the language used in information technology, science and new ideas. For students who want to work in IT being good at English is not something they need to do well in school but it also helps them get a good job and be successful in their career. This paper looks at how IT students can learn English on their own and how it can help them become professionals. We will look closely at what motivates them to learn the ways they can learn the tools they can use

and how they can actually use English in the IT field. English is a part of the IT field and IT students need to be good, at it.

The information technology field is growing fast. This means that the IT industry is now worldwide. Most people who write programs create guides write research papers take online classes and join professional groups use English to talk to each other. So being good, at English is an important skill that people who want to work in IT need to have. English is used by programming languages, technical documentation, research articles, online courses and professional communities all the time.

Learning in a classroom is not enough for IT students to learn what they need to know. So learning English on their own is very important for IT students. This helps them learn words get better at talking about technical things and work with real professional materials. This study is about how important it's for IT students to learn English by themselves and how it affects their work as professionals, in the IT field. IT students need to learn English to do their jobs well and learning English on their own is a part of that.

The Importance of English for IT Students

English is the language used in the computer world. When we talk about programming languages like Python, Java, C++ and JavaScript we see that they all use words and phrases from English. Most of the time software instructions, error messages, lessons and places where developers talk to each other like Stack Overflow, GitHub and Reddit are in English. English is really important in the computer world and programming languages, like Python, Java, C++ and JavaScript all rely on English.

For IT students English proficiency allows them to do a lot of things. It helps the IT students to understand things. The IT students can learn more about computers and technology because of proficiency. This is very important for the IT students.

- * The IT students can read books about computers and technology in English.
- * The IT students can talk to people who know about computers and technology in English.

English proficiency is very useful, for the IT students. The IT students need proficiency to do their job well:

- access to up-to-date technical information;
- participation in international projects and conferences;
- effective communication with global teams;
- career growth and employment opportunities in international companies.

English is really important for IT students. If they do not know English well they will have a time getting better at their job. This means IT students will not be able to compete with others from around the world for jobs. English is the key to success for IT students, in the job market.

Independent Learning as a Form of Self-Education

When we talk about learning we are talking about the ability of a learner to be in charge of their own learning. This means the learner plans what they want to learn organizes how they will learn it and then checks to see how well they have learned it. For people who want to learn the language independent learning is about studying on their own outside of a classroom using all sorts of different tools and methods to help them learn English. Independent learning is really important, for English language acquisition because it allows learners to learn at their pace and focus on the things they need to improve.

For IT students learning English on their own is really effective. This is because IT students are used to working with computers and online platforms. When IT students teach themselves English they get better at the language. They also learn skills for their job like being self-disciplined thinking critically and solving problems. IT students learn these skills because they have to work and find solutions to their own problems.

Methods and Tools for Independent English Learning

There are good ways for IT students to learn English on their own. IT students can use these methods and tools to learn English by themselves. IT students have a lot of options when it comes to learning English.

Online Platforms and Applications

You can learn English on websites like Duolingo, Coursera, Udemy and BBC Learning English. These websites have lessons that're easy to follow and fun activities to do. There are courses like English for IT that teach English for IT learners the words

they need to know for their job. English for IT courses are really helpful, for people who work with computers and want to improve their skills.

Technical Documentation and Tutorials

When students read documentation and manuals in English they can improve their language skills. They also get better at skills at the same time. Reading API references in English is helpful, for students too. This way students can learn about the stuff and get better at English. Students improve their skills and language skills by reading this kind of material.

Video Content and Podcasts

People can learn a lot from YouTube channels and TED Talks. Also from IT-related podcasts. These things help learners hear real English being spoken. They get to know the special words that professionals use. YouTube channels are really good for this because they have conversations. TED Talks are also very helpful because they have people talking about important things.. It-related podcasts are great too because they talk about things that are related to computers and technology. YouTube channels and TED Talks and IT-related podcasts are all very useful, for learning English.

Practice Through Coding and Communication

When you write code comments and commit messages and project documentation in English it really helps you use the language in a way.

Writing code comments and project documentation in English is very useful.

Participating in forums and open-source projects is a great way to have real conversations, with other people who are working on the same things as you and it encourages you to communicate in real-life situations with code comments and commit messages and project documentation.

Vocabulary Expansion

Learning technical terms, abbreviations, and commonly used expressions in IT improves comprehension and professional communication.

Motivation and Challenges in Independent Learning

Motivation is really important for people who want to learn on their own. Students who study Information Technology are often motivated because they have

ideas of what they want to do in their careers such, as getting a well paid job working in another country or being part of international projects. Information Technology students want to achieve these goals. That is what drives them to keep learning.

Learning on your own can be tough too:

- lack of time management;
- insufficient speaking practice;
- difficulty maintaining consistency.

To get past these problems students should make goals that are realistic. They need to make a plan for when they will study. Students should also do things to learn, like reading and practicing so they do not get bored and they stay motivated. This way students can keep going and make progress with the things they want to learn, like their school work or a new skill and stay interested, in what they're doing which is learning new things.

The Role of Independent English Learning in Professional Development

Learning English on your own is really important for Information Technology students who want to do in their careers. It helps them keep getting better at what they do. They can easily adapt to new technologies, which is something that the Information Technology industry thinks is very important. Independent English learning is key, to learning for Information Technology students.

English proficiency is really important because it helps people to get better at talking to others working together in a team and giving presentations. These English skills are necessary when people from countries and cultures work together. English proficiency makes it easier for people to communicate and collaborate with each other in multicultural environments. English proficiency is the key to teamwork and communication, in these situations.

Learning English on your own is really important for IT students who want to do in their careers. This way future IT specialists can keep up with others in their field get information from around the world and talk to other people in the IT world easily. When IT students use technology and learn things on their own they can get a lot better at English and become more competent professionals. Independent learning of English

helps IT students because it makes them better, at their jobs and more able to talk to people from countries. Independent learning of English is a part of what IT students need to learn.

Therefore, independent English learning should be encouraged and integrated into the educational process as an essential element of training future IT professionals.

Reference

1. Benson, P. Teaching and Researching Autonomy in Language Learning. Routledge, 2011.
2. Crystal, D. English as a Global Language. Cambridge University Press, 2003.
3. Holec, H. Autonomy and Foreign Language Learning. Pergamon Press, 1981.
4. Nation, I. S. P. Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press, 2013.
5. Richards, J. C., Rodgers, T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.

Volokhov V. V.,

Scientific adviser – Sidash N. S., Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

ENGLISH FOR PROGRAMMERS: 5 TIPS TO LEARN FASTER

English is very important for programmers. Most programming languages, tools, tutorials, and documentation are in English. If you want to grow in IT, you should learn English in a practical way. It helps you read, write, and communicate in your work. Here are five tips to learn English faster.

1. Learn English Through Programming. The best way to learn English is to use it in real programming tasks. Learning words or grammar without context is slower and less interesting. When you see English in action, it becomes easier to remember and use.

You should:

- Read technical documentation and API guides. Many programming libraries, frameworks, and tools have official documentation in English. Try to read it carefully, understand examples, and even take notes. This will help you learn technical words naturally.
- Look at error messages and logs in English. When a program doesn't work, error messages often explain the problem in English. Instead of just copying solutions from the internet, read and try to understand these messages. Over time, you will recognize common words and phrases used in programming.
- Learn programming words and phrases. For example, words like *variable*, *loop*, *function*, *compile*, *runtime error* are important. Make a small glossary for yourself and use it while coding.

By using English in programming, you make learning practical. You don't just memorize words; you apply them in your work. English becomes a tool, not just school lessons. The more you practice this way, the faster your English will improve, and you will feel more confident reading documentation, writing code, and communicating with other developers.

2. Read Technical Materials Daily Reading technical materials in English is one of the best ways to improve your vocabulary, grammar, and understanding of programming concepts. It also trains your brain to think in English, which is very important for real work.

- Official documentation – for example, Python Docs, Java Docs, or MDN (Mozilla Developer Network). These sources explain how programming languages and tools work. Reading them helps you learn new words and phrases in context, such as *syntax*, *parameter*, *method*, *exception*.
- Technical blogs and articles – many developers write articles about solutions, frameworks, or programming tips. Blogs often use simpler English than documentation, so they are easier to read and understand. You can also learn common expressions programmers use.
- Stack Overflow questions and GitHub issues – reading questions and answers on these platforms helps you see how developers explain problems and solutions in

English. You will learn phrases like **I'm getting an error, How can I fix this?, It works on my machine [2]**.

Even 15–20 minutes a day is enough to see results. Don't try to translate every word into your native language. Instead, focus on understanding the meaning of the sentence. Guess the meaning from context and practice thinking in English. Over time, this will improve not only your reading skills but also your problem-solving skills in programming.

3. Use English While Coding Active practice is very important. Learning English is not only about reading or listening it is about using it in real tasks. If you use English while coding, it becomes a natural part of your work, not just something you study at school.

You can:

- Write code comments in English. This helps you explain your logic in English and remember technical words.
- Name variables, functions, and classes in English. Use meaningful English names, like user List, calculate Total, or Shopping Cart. This improves readability and prepares you for teamwork, because most projects use English names.
- Write README files or project descriptions in English. Even a small README explaining what your project does helps you practice writing clearly. For example:

This project calculates monthly expenses and shows a chart. Users can add, edit, or delete items.

Using English in coding not only improves your language skills, but also prepares you for real work. Many companies and open-source projects require English for documentation and communication. The more you practice, the more confident you will feel reading, writing, and discussing code in English [2; 3].

4. Improve Listening and Speaking Listening and speaking in English can be more difficult than reading and writing, but they are very important for teamwork and real projects. If you want to work in international teams or contribute to open-source projects, you need to understand spoken English and explain your ideas clearly.

You can:

- Watch programming tutorials or lectures in English. Platforms like YouTube, Coursera, or Udemy have lessons in English. Try to watch without subtitles at first, and pause if you don't understand. Focus on key words like *error*, *compile*, *debug*, *loop*, and *function*.
- Listen to IT podcasts and conference talks. Podcasts like *Code Newbie* or *Python Bytes* teach programming topics and improve listening. You hear natural English and learn expressions used by real developers, like *refactor code*, *push changes*, *merge conflicts*.
- Join English-speaking coding communities. Platforms like Discord, Slack, or Stack Overflow let you chat with developers in English. Even short messages help you practice writing and speaking. You can also ask questions, answer others, and learn how to explain problems clearly.

This practice improves pronunciation, understanding of common expressions, and speaking confidence. Even 10–15 minutes every day help a lot. The more you listen and speak, the easier it will be to communicate in real projects or meetings [4].

5. Be Consistent, Not Fast Many learners try to study too fast and get tired or frustrated. Intensive study for a few hours is not as effective as regular practice. It is better to study a little every day than a lot at once. Consistency is the key to long-term success.

Tips:

- Learn 5-10 new words per day. Don't try to memorize too many words at once. Focus on words you can actually use while coding, such as **variable**, **debug**, **commit**, **framework**, or **algorithm**.
- Practice a little every day. Even 15-20 minutes of reading, coding, or listening is enough. Daily practice helps you remember words and grammar naturally.
- Combine English learning with coding tasks. For example, write comments, read documentation, or watch tutorials in English while working on your projects. This makes English a useful tool, not just a school subject.

Small daily progress is much better than short intensive study. Make English part

of your routine, like coding itself. If you code every day, add English to your coding routine – it will become natural over time.

Why English is Important for Programmers English is not just a school subject; it is a key skill for IT careers. Almost all programming resources, tools, and international communication use English.

- Most technical documentation and software are in English. If you want to use frameworks, libraries, or APIs, you will need to read documentation in English.
- International companies use English for communication. Teams often consist of developers from different countries, and English is the main language for emails, messages, and meetings.
- You need English to read tutorials, solve problems, and work with teams from other countries. Many programming solutions, guides, and forums are available only in English.
- Conferences, courses, and forums are usually in English. Attending online or offline events, learning from lectures, and asking questions is much easier if you know English.

Without English, it is hard to grow in your career or work on international projects. Learning English helps you communicate, solve problems faster, learn new technologies, and stay competitive in the IT industry [4; 5].

Learning English takes time, but you can learn faster by combining it with programming. Read documentation, use English in coding, practice listening and speaking, and study regularly. English becomes a tool for your career, not just a subject. Programmers with good English have more opportunities and can work anywhere in the world.

Reference

1. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge University Press, 2003. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/english-as-a-global-language/>
2. Dudley-Evans T., St John, M. Developments in English for Specific Purposes. Cambridge University Press, 1998. URL:

<https://www.cambridge.org/core/books/developments-in-english-for-specific-purposes/>

3. Graddol D. English Next: Why Global English May Mean the End of «English as a Foreign Language». British Council, 2006. URL: <https://www.britishcouncil.org/research-policy/insight-research/english-next>
4. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes: A Learning-Centered Approach. Cambridge University Press, 1987. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/english-for-specific-purposes/>
5. Robles M. M. Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace. Business Communication Quarterly, 2012. DOI: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1080569912460400>

Zelenskyi M.M.,

Scientific adviser – Davidenko N. O., Senior Lecturer,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

THE IMPACT OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES ON HUMAN COGNITIVE FUNCTIONS

Learning foreign languages is increasingly perceived not only as a tool for intercultural interaction but also as a targeted method of brain training, contributing to the maintenance of cognitive health throughout life. Modern research demonstrates that regular study of a second language is associated with improvements in such indicators as memory, attention, and cognitive flexibility [2; 3].

A key concept explaining the impact of language learning on the brain is neuroplasticity – the unique ability of the nervous system to change under the influence of new experiences and learning. Research shows that intensive study of a foreign language can cause noticeable structural changes in the brain: for example, an increase in the volume of gray matter in areas responsible for speech and thinking, as well as strengthened connections between brain regions responsible for attention and action control [5]. Such changes can increase the efficiency of brain function and help preserve

cognitive abilities with age.

Knowing two or more languages is often associated with the development of the brain's executive functions. When a person knows several languages, they have to choose which language to speak and suppress the other language that is not in use at the moment. This constant practice helps develop attention control mechanisms and makes thinking more flexible [1]. People actively learning foreign languages show better results in tasks involving mental flexibility, attention switching, and multitasking compared to those who speak only one language [2]. Using a non-native language can also help reduce emotional impulsivity. This is explained by the fact that when processing information in a foreign language, a person more often resorts to slower, more analytical thinking strategies, since the very comprehension of statements requires increased cognitive effort and concentration [3]. Language learning is becoming a potentially important tool not only for developing memory and attention, but also for forming a more balanced approach to decision-making, both in everyday life and in the professional sphere.

The development of digital technologies has radically transformed the methods of learning foreign languages, opening new horizons for their impact on cognitive processes. Among the most popular applications for self-study of languages today are Duolingo, Babbel, Memrise, and other platforms that actively use game elements, a level system, and adaptive repetition of educational material. Duolingo focuses on short, frequently repeated exercises, which helps form a daily habit and maintain motivation, while providing a basic level of language proficiency. Babbel offers more structured lessons with an emphasis on practical dialogues and grammar, which may better develop a conscious understanding of language structures. Memrise emphasizes vocabulary expansion using spaced repetition systems, which is directly linked to training long-term memory and rapid lexical retrieval [4].

Learning foreign languages can be seen as a complex influence on cognitive processes, including structural and functional changes in the brain, the development of executive functions, and the modification of thinking styles and decision-making. The spread of digital applications expands access to language learning and makes it possible

to adapt the format of lessons to the individual characteristics and goals of students, enhancing the training effect through regularity, interactivity, and variety of exercises.

Reference

1. Зимня І. О. Психологія навчання іноземних мов. Київ: Ленвіт, 2009.
2. Bialystok E., Craik F., Klein R., Viswanathan M. Bilingualism, aging, and cognitive control: Evidence from the Simon task. *Psychology and Aging*. 19(2), 2004. Pp. 290-303.
3. Bialystok E., Poarch G., Luo L., Craik F. Effects of bilingualism and aging on executive function and working memory. *Psychology and Aging*, 2014. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4274603/>
4. Essafi M., Belfakir L., Moubtassime M. Investigating Mobile-Assisted Language Learning Apps: Babbel, Memrise and Duolingo as a Case Study. *Journal of Curriculum and Teaching*, 2024.
5. Perani D., Abutalebi J. The neural basis of bilingualism and its impact on brain structure. *Current Opinion in Neurobiology*, 15(2), 2005. Pp. 202-206.

Секція 6. Інноваційні методики і практики викладання мови і літератури в реаліях сьогодення

Василинюк М. В.,

Науковий керівник – Сідаш Н. С. к. пед. н., доцент,
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

**THE ISSUE OF EVALUATING LEARNING OUTCOMES IN
PROFESSIONALLY-ORIENTED FOREIGN LANGUAGE TEACHING: FROM
KNOWLEDGE TO COMPETENCE**

The teaching of a foreign language for specific purposes (LSP) in higher education is experiencing a move from knowledge-based approaches to competence-oriented practices. This shift mirrors the international trend in results-oriented education; i.e., to focus not only on the knowledge of language but also on the practical appropriation and use of language for professional communication. Accordingly, the issue of evaluating learning achievements is becoming more relevant and complex.

Conventional assessment approach (which based on grammar, vocabulary), and reading comprehension) is no longer give a sufficient overview of a student's professional and communication readiness. Rather, formative and summative assessment instruments that focus on the growth of communicative, sociolinguistic, and pragmatic competencies must be integrated into contemporary evaluation methodologies. These competencies guarantee that graduates can perform well in practical work settings.

Authentic tasks, like project work, case studies, and simulations, are also required for competency-based assessment since they let students show that they can apply their foreign language skills in real-world situations. Furthermore, self-evaluation and peer evaluation are becoming more widely recognized as important elements of reflective learning that foster student autonomy and accountability for their own academic development [3].

Nevertheless, there are certain difficulties in integrating competence-oriented assessment into LSP instruction. These include the necessity of striking a balance between objective and subjective assessment components, the absence of standardized criteria for assessing communicative competences, and inadequate training for teachers in competence-based pedagogy. Creating clear rubrics and descriptors that outline the expected results for every level of professional communication competency is crucial [2].

The evaluation of foreign language learning outcomes must move «from knowledge to competences», which calls for a systemic approach that incorporates methodological innovation, teacher professional development, and conformity to international standards like the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) [1]. The main objective of foreign language instruction, which is to develop professionals who can communicate effectively across cultures and in the workplace in a global setting, can only be accomplished by combining these components.

Reference

1. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020.
2. Hymes D. On Communicative Competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics: Selected Readings*. Harmondsworth: Penguin, 1972. Pp. 269-293.
3. Richards J. C., Rodgers T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.

Вербівська С. П.,

Науковий керівник – Бондар-Фурса О. С., ст. викладач,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

INNOVATIVE APPROACHES TO TEACHING ENGLISH IN THE CONTEMPORARY EDUCATIONAL ENVIRONMENT

In recent decades, the process of globalization has substantially transformed the role of English as a means of international communication. As a result, the requirements for teaching English as a foreign language have also evolved. Modern educational systems are expected not only to provide theoretical knowledge but also to develop practical communication skills. This has led to the growing importance of innovative teaching approaches that can effectively meet the needs of today's learners.

One of the most significant tendencies in language education is the active incorporation of digital technologies into the learning process. Contemporary students are highly familiar with digital environments; therefore, integrating online tools into education makes the learning experience more natural and engaging for them. Applications such as Quizlet, Kahoot, and Duolingo enable learners to practice vocabulary and grammar through interactive exercises. In addition, these tools provide immediate feedback, which helps students identify their strengths and weaknesses and adjust their learning strategies accordingly. Research indicates that technology-enhanced learning contributes to higher levels of student motivation and participation [4, p. 45].

Another essential aspect of modern language teaching is the shift toward a student-centered approach. Unlike traditional methods, where the teacher plays a dominant role, this approach encourages learners to take an active part in the educational process. Students are involved in discussions, collaborative tasks, and problem-solving activities, which foster both linguistic competence and critical thinking skills. For instance, role-playing tasks allow learners to simulate real-life communication situations, while debates promote the ability to express and defend personal opinions in English.

Interactive methods also occupy an important place in contemporary education. Techniques such as brainstorming, case analysis, and project-based learning create opportunities for students to work collaboratively and apply their knowledge in practice. Project-based learning, in particular, is highly effective because it requires students to complete complex tasks over a certain period of time. During this process, learners must use English for communication, research, and presentation, which significantly

improves their language proficiency and confidence.

Another innovative approach is blended learning, which combines traditional classroom instruction with elements of online education. This model allows students to access educational materials at any convenient time while still benefiting from face-to-face interaction with the teacher. For example, theoretical content can be delivered through video lectures, whereas classroom time can be dedicated to speaking practice and interactive activities. Such an approach not only increases the efficiency of the learning process but also provides greater flexibility for students.

Despite the numerous advantages of innovative teaching methods, certain challenges should not be overlooked. One of the main issues is unequal access to digital resources, which may limit some students' opportunities. Additionally, the successful implementation of modern approaches requires teachers to possess sufficient digital competence and methodological training. Without proper preparation, even the most advanced tools may fail to produce the desired educational outcomes.

Nevertheless, the overall impact of innovative methods on language education is undeniably positive. These approaches facilitate the development of communicative competence, enhance student engagement, and prepare learners for real-life communication in a globalized world. Furthermore, they contribute to the formation of skills that are essential for future professional activities.

In conclusion, innovative approaches to teaching English represent a crucial component of modern education. The integration of digital technologies, interactive techniques, and student-centered learning creates a more effective and flexible educational environment. Continued research and practical application of these methods will play a key role in improving the quality of language teaching and ensuring that students are well-prepared for the challenges of the contemporary world.

Reference

1. Brown H. Principles of Language Learning and Teaching. New York: Pearson, 2019. 350 p.
2. Harmer J. How to Teach English. London: Longman, 2015. 288 p.

3. Richards J. Communicative Language Teaching Today. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 200 p.
4. Smith J. Digital Learning in Education. London: Education Press, 2020. 120 p.

Дюгованець К. М.,

Науковий керівник – Онищак Г. В. к. філол. н., доцент,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

TEACHING ENGLISH FOR THE FUTURE: INTEGRATING 21st-CENTURY COMPETENCIES

The transformation of contemporary society, driven by globalization, technological innovation, and the expansion of digital environments, has significantly influenced educational priorities. One of the key responses to these changes is the increasing focus on 21st-century competencies, which include critical thinking, communication, collaboration, creativity, and digital literacy. These competencies are essential for learners' ability to adapt to complex and rapidly changing environments and to participate effectively in the global workforce. In the context of English as a Foreign Language (EFL) education, their importance is even more evident, as language learning inherently involves interaction, intercultural communication, and problem-solving. The Ukrainian educational reform, particularly the New Ukrainian School (NUS), promotes a competency-based approach and defines competencies as «a dynamic combination of knowledge, skills, ways of thinking, values and other personal qualities» [4, p. 10]. Despite the growing body of research on 21st-century competencies, there is still a lack of systematic approaches to integrating them into EFL teaching practice. Therefore, the purpose of this study is to analyze contemporary research on 21st-century competencies and to identify effective strategies for their development in EFL classrooms.

The methodology of this research is entirely theoretical and involves a systematic review and qualitative synthesis of existing academic literature. The selected studies

include recent publications as well as well-established European research in the field of education and competencies. Methods used in the study include comparative analysis, generalization, and interpretation of findings related to the classification, importance, and pedagogical implementation of 21st-century competencies, particularly in EFL settings.

The analysis demonstrates that most scholars agree on the core structure of 21st-century competencies, often referred to as the «4Cs»: critical thinking, communication, collaboration, and creativity. These competencies are widely recognized as essential for effective learning and professional success [2; 4]. At the same time, the role of the teacher becomes increasingly important in guiding learners within digital and communicative environments. As C. Redecker states, «Educators are role models for the next generation. It is therefore vital for them to be equipped with the digital competence all citizens need to be able to actively participate in a digital society» [6, p. 15]. This highlights that the successful development of 21st-century competencies depends not only on students but also on teachers' readiness to integrate digital and interactive approaches.

In the EFL context, these competencies can be effectively developed through communicative and student-centered approaches. A. D. Hapsari and A. Prasetyarini note that integrating 21st-century skills into English language teaching involves embedding them into classroom activities such as discussions, collaborative projects, and problem-solving tasks [3]. Similarly, G. H. Beckett argues that project-based learning encourages deeper engagement and supports the development of higher-order thinking skills alongside language acquisition [1]. Furthermore, recent research by F. N. Pazilah, H. Hashim, M. M. Yunus, and K. R. M. Rafiq highlights the importance of digital tools in EFL education, emphasizing that learners must develop the ability to navigate digital environments effectively as part of their overall competency development [5].

The findings indicate that EFL classrooms provide a highly suitable environment for fostering 21st-century competencies due to their inherently interactive and communicative nature. Activities such as group work, task-based learning, and project-based instruction simultaneously promote language proficiency and transversal skills.

However, several challenges remain. One of the key issues is the gap between policy and practice. While frameworks such as the New Ukrainian School emphasize competencies, teachers often lack practical strategies and sufficient training to implement them effectively. In addition, assessment systems tend to prioritize linguistic accuracy over broader competencies, which may limit the development of critical thinking and creativity. Scholars also point out that successful implementation of competency-based education requires not only methodological changes but also systemic support, including teacher training and curriculum redesign [3]. Another important challenge is maintaining a balance between language learning objectives and the development of broader skills, ensuring that neither aspect is neglected.

In conclusion, 21st-century competencies are essential for preparing learners to meet the demands of a rapidly evolving and interconnected world. EFL education offers significant opportunities for developing these competencies through communicative, collaborative, and technology-enhanced teaching approaches. The analysis of contemporary research confirms that integrating critical thinking, communication, collaboration, creativity, and digital literacy into language instruction enhances both linguistic and cognitive development. However, effective implementation requires alignment between educational policies, teaching practices, and assessment systems, as well as continuous professional development for teachers. Future research should focus on practical models and empirical studies that explore how 21st-century competencies can be systematically integrated into EFL teaching in specific educational contexts.

Reference

1. Beckett G. H. Project-based learning for 21st-century skills: The five C's for L2 students. *Docens Series in Education*, 2023. Pp. 40-57. URL: <https://docensjournal.org/index.php/docens/article/view/34> (access date: 23.04.2026).
2. Budiyanto, Kabri K., Harapan E., Purwanto M. B. 21st Century English Learning: a Revolution in Skills, Critical Thinking, Creativity, and Visual Communication. *Asian Journal of Applied Education (AJAE)*, 2024. Vol. 3, no. 1. Pp. 43-54. DOI: 10.55927/ajae.v3i1.7841 (access date: 22.04.2026).

3. Hapsari A. D., Prasetyarini A. Integrating 21st century skills: creative thinking, communication, collaboration, and critical thinking in the EFL classroom. *Jurnal Basis*, 2025. Vol. 12, no. 1. Pp. 71-82. DOI: 10.33884/basisupb.v12i1.9953 (access date: 22.04.2026).

4. Ministry of Education and Science of Ukraine. *New Ukrainian School: Conceptual Principles of Secondary School Reform*. Kyiv, 2016. 40 p.

5. Pazilah F. N., Hashim H., Yunus M. M., Rafiq K. R. M. Exploring Malaysian ESL Pre-service Teachers' Perceptions on Knowledge of Learners, Digital Literacy and 21st Century Competency. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 2024. Vol. 23, no. 1. Pp. 300-317. DOI: 10.26803/ijlter.23.1.15 (access date: 22.04.2026).

6. Redecker C. *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. 95 p. URL: <https://doi.org/10.2760/159770> (access date: 23.04.2026).

Редчук Т. В.,

Науковий керівник – Киричук Л. М., к. філол. н., доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки

ВИКОРИСТАННЯ ТЕМАТИЧНОГО СЛОВНИКА, СКЛАДЕНОГО НА ОСНОВІ КУЛІНАРНИХ БЛОГІВ, НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Постановка проблеми. Швидкий розвиток технологій у комплексі з глобалізацією інформаційного простору потребують використання нових, сучасних інструментів для вивчення англійської мови у старшій школі. Оскільки учні цього віку володіють певним рівнем мовної компетенції, одним з найважливіших завдань, що ставляться перед педагогом, є розширення лексичного запасу учасників освітнього процесу. Ефективним інструментом для вирішення цього завдання є блоги авторства носіїв англійської мови (нейтів спікерів). Вони охоплюють не лише загальні вирази, які можна використовувати

у повсякденному житті, але й специфічні терміни. Засвоєння такої лексики дозволяє розширити словниковий запас, розвивати вміння користуватися англійською мовою у реальних комунікативних ситуаціях. Особливий інтерес викликають кулінарні блоги. Лексика, що використовується у них, виходить за межі шкільної програми, дозволяє значно поглибити словниковий запас учнів та, завдяки формі подачі, здатна зацікавити учасників освітнього процесу.

Мета дослідження. Розробити методичні підходи щодо ефективного використання текстів англomовних кулінарних блогів, визначивши роль тематичного словника з кулінарії у формуванні основних компетентностей учнів, проаналізувавши специфіку текстів кулінарних блогів, розробивши різноманітні методи та техніки для уроків англійської мови.

Результати дослідження. Одна з найважливіших складових мовної компетентності учнів – лексична компетентність. Як вказує М. Микитенко [4], вона виступає в ролі основи при формуванні інших мовних навичок. Окрім цього, лексична компетентність є важливим компонентом іншомовної комунікації.

Значну роль у розвитку лексичної компетентності відіграють тематичні словники. Кулінарний тематичний словник вирізняється своєю актуальністю, оскільки тема кулінарії – одна з найпопулярніших у сучасній світовій культурі. Завдяки ньому забезпечується інтеграція навчальної діяльності з реальними життєвими практиками. За висновком Ю. Гладченко, «кулінарні терміни не лише сприяють розвитку лексики, а й допомагають учням глибше зануритися в культурні особливості англomовних країн» [1].

Основною функцією тематичного словника з кулінарії є розширення словникового запасу. При цьому варто пам'ятати, що ефективність засвоєння лексики залежить також від того, наскільки нові слова можливо пов'язати з уже відомими концептами та ситуаціями [3]. Завдяки опрацюванню реальних текстів, перегляду відеоблогів від носіїв англійської мови, збагачується лексичний запас учнів, створюються глибокі зв'язки між словами та їхнім практичним застосуванням. Так, завдяки обговоренню рецептів, симуляції ситуацій з реального життя, участі у групових проектах, учні, користуючись тематичним

словником, розвивають говоріння. Робота з кулінарними текстами дозволяє покращувати вміння читання, а створення власних рецептів, описів приготування страв, відгуків на відповідні статті, відеоблоги та інші матеріали у мережі інтернет удосконалює навички письма.

Дидактичний потенціал англomовних кулінарних блогів, незалежно від їхнього формату, визначається специфічними рисами медіапродуктів цього виду. Першою з них є лексика. Специфічна термінологія, що виходить за межі шкільної програми, опис методів приготування, приладів, перелік інгредієнтів та назви готових страв перетворюють розважальні блоги у важливе джерело лексики.

Особливістю викладу матеріалу у кулінарних блогах є використання чітких та структурованих покрокових інструкцій, що дає розуміння використання лексичних одиниць у певному порядку дій. У педагогічній сфері це можна використовувати, готуючи для учнів завдання, що передбачають створення покрокових інструкцій для приготування страв з використанням дієслів і термінів з тематичного кулінарного словника.

Окрему увагу варто звернути на коментарі до кулінарних блогів та відгуки. Вони містять живу англійську лексику від носіїв мови, дозволяють оцінити та проаналізувати використання слів з кулінарного словника у реальному мовному середовищі. Коментарі надають контекст для засвоєння лексики, дозволяють у неформальних, релевантних ситуаціях практикувати використання лексичних одиниць [2].

Використання кулінарних блогів та тематичних словників, створених на їхній основі, дозволяє збільшити словниковий запас та застосовувати різноманітні методичні підходи. Так, метод навчання на основі задач (Task-based learning) сприяє активному використанню англomовної лексики шляхом опрацювання реальних матеріалів з кулінарних блогів. Найефективнішим видається вивчення лексики через завдання, що нап'яму чи опосередковано пов'язані з процесом приготування їжі. Це метод збагачує словниковий запас учнів, дозволяє їм практикувати стійкі вирази, граматичні конструкції, лексичні одиниці, що застосовуються в реальному житті.

Важливим методом, що сприяє інтеграції кулінарних блогів та тематичних кулінарних словників у навчальний процес є індивідуальна та групова проєктна робота. Створення власних рецептів, презентацій з застосування кулінарного словника, публікація англомовних блогів – лише частина способів реалізації проєктної роботи. Особливістю цього методу є не лише інтеграція англомовних медіапродуктів у індивідуальний та груповий навчальний процес, але і розвиток дослідницьких навичок у учасників навчального процесу.

Метод читання для пошуку конкретної інформації – ще один спосіб опрацювання текстових кулінарних блогів. Від дозволяє покращити навичку швидкого пошуку інформації, базуючись, серед іншого, на тематичному кулінарному словнику. Прикладом завдання з використанням цього методу є пошук рецепту конкретної страви, перевірка наявності чи відсутності визначених інгредієнтів.

Варто відзначити, що англомовні кулінарні блоги також можуть сприяти формуванню міжкультурної компетентності в учнів. Вони допомагають у вивченні культурних особливостей англомовних країн, оскільки часто містять не лише рецепти страв, але й історію їхнього створення. На розуміння значення лексики в культурному контексті, наприклад, впливають матеріали зі стравами, традиційними для Дня подяки, Різдва у різних культурах та інших національних або ж релігійних свят.

Висновки. Таким чином, кулінарні блоги – потужний ресурс для формування тематичного кулінарного словника. Завдяки різноманіттю, мультикультурності, використанню специфічної, часто вузької, лексики, авторству нативних носіїв мови, вони дозволяють значно розширити словниковий запас учнів, навчити їх користуватись знаннями у ширшому колі ситуацій, включно з спілкуванням з тими, для кого англійська мова є рідною.

Тематичні словники, сформовані на базі кулінарних блогів, дозволяють залучати різноманітні методи проведення уроків, сприяють формуванню компетентностей у учнів. Такі методи, як навчання на основі задач, індивідуальна та групова проєктна робота, читання для пошуку інформації дають змогу

інтегрувати кулінарні блоги та сформовані на їхній основі тематичні словники у навчальний процес, дозволяють учням використовувати лексику у реальних ситуаціях, розвивають лексичні, комунікативні, творчі навички, сприяють формуванню критичного мислення.

Література

1. Гладченко К. Ю. Семантичні зміщення густативної лексики (на матеріалі книги Марії Матіос «Кулінарні фіглі»). Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «КиєвоМогилянська академія». Серія: Філологія. Мовознавство, 2015. Том 255. № 243. С. 17-20.
2. Державецька І. О. Глютонічний дискурс: лексикографічний аспект. Одеський лінгвістичний вісник. 2014. Вип. 4. С. 69-72.
3. Ковпик С. І. Функції густативної лексики у творі літератури. Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету, 2013. Вип. 9. С. 539-546.
4. Микитенко М. М. Сутність та структура лінгвістичної компетенції та компетентності майбутніх викладачів англійської мови. Педагогічний альманах, 2020. Вип. 45. С. 124-131.
5. BBC Good Food. Recipes and Cooking Tips. URL: <https://www.bbcgoodfood.com>
6. Blanchard, A. Blogs as Virtual Communities: Identifying a Sense of Community in the Julie/Julia Project. In Into the Blogosphere. Rhetoric, Community and Culture of Weblogs, edited by Laura Gurak et al. University of Minnesota, 2004. URL: <http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Аляблєв Олексій Олексійович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Давіденко Наталія Олександрівна, старший викладач, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Амелін Даніїл Віталійович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Донцова Олена Сергіївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Анохіна Дар'я Ігорівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Баранець Ярослав Олександрович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Безручко Владислав Сергійович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Харицька Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Блажків Владислав Олегович – аспірант Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Наукові керівники: Барбарук Ліна Вікторівна, кандидат технічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля; Модестова Тетяна Василівна, доктор педагогічних наук, професор, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Бутко Ксенія Михайлівна – магістрантка Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Наукові керівники:

Боклах Дмитро Юрійович, викладач, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля; Гнедкова Ольга Геннадіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Василенко Марина Віталіївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Харицька Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Василинюк Максим Васильович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Сідаш Наталія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Вербівська Софія Петрівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Бондар-Фурса Ольга Степанівна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Верестюк Анна Русланівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Верпета Мирослава Миколаївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Волохов Віталій Вадимович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Сідаш Наталія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Гарбуз Поліна Іванівна – студентка Державного університету

інформаційно-комунікаційних технологій. Наукові керівники: Кошетар Уляна Петрівна, кандидат історичних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій; Ніколаєва Анжеліка Анатоліївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Гіль Яна Романівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Шкіль Людмила Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Гусарєв Захар Русланович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Даниловська Каріна Ярославівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Шкіль Людмила Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Данько Євгенія Вікторівна – студентка ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Науковий керівник: Онищак Галина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дюгованець Карина Михайлівна – магістрантка ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Науковий керівник: Онищак Галина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Зеленський Микита Максимович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Давіденко Наталія Олександрівна, старший викладач, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Іскра Ксенія Олександрівна – студентка Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Сідаш Наталія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Іскра Святослав Олександрович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Сідаш Наталія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Кайдаш Павло Вікторович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Донцова Олена Сергіївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Карпенко Роман Іванович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Харицька Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Кислянка Ярослав Олегович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Харицька Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Кобилинська Ангеліна Святославівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Харицька Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Колініченко Аксінья Андріївна – студентка ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Науковий керівник: Глюдзик Юлія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Колодюк Ілля Олександрович – магістрант Державного університету

інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Кондратенко Наталія Юріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Коломис Юлія Іванівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Ніколаєва Анжеліка Анатоліївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Коновал Станіслав Васильович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Струк Ірина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Кузнєцов Володимир Вікторович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Ключев Сергій Олександрович, кандидат технічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Кузьменко Назар Сергійович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Лифар Ольга Ярославівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Логіна Валерія Сергіївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Мамедова Мілана Азаївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Стежко

Світлана Орестівна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Мартиненко Анастасія Олегівна – студентка Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Давіденко Наталія Олександрівна, старший викладач, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Мелешко Злата Андріївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Шкіль Людмила Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Міроненко Ігор Павлович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Мовчанюк Діана Юріївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Музиченко Софія Олександрівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Стежко Світлана Орестівна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Нагай Дар'я Сергіївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Ніколаєва Анжеліка Анатоліївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Нагорний Олександр Андрійович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет

інформаційно-комунікаційних технологій.

Нагребельний Роман Юрійович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Донцова Олена Сергіївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Остерман Кирило Олександрович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Донцова Олена Сергіївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Остриця Марк Вячеславович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Сідаш Наталія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Пачев Богдан Ігорович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Петренко Тимофій Максимович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Давіденко Наталія Олександрівна, старший викладач, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Плоха Юлія Юріївна – студентка Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Макаренко Лариса Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Поліщук Андрій Сергійович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Донцова Олена Сергіївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Полуянова Аліна Сергіївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Волкотруб Галина Йосипівна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Радишевська Ольга Михайлівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Редчук Тетяна Василівна – студентка Волинського національного університету імені Лесі Українки. Науковий керівник – Киричук Лариса Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, Волинський національний університет імені Лесі Українки.

Рижова Євгенія Ввікторівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Шкіль Людмила Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Романько Єгор Андрійович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Шкіль Людмила Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Романчук Влада Юріївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Харицька Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Сиволап Єлизавета Сергіївна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Ніколаєва Анжеліка Анатоліївна, старший викладач, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Синюк Марина Андріївна – студентка Східноукраїнського

національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Глуховцева Ірина Ярославна, кандидат філологічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Сіпайлова Марія Олегівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Кошетар Уляна Петрівна, кандидат історичних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Смаглюк Анна Володимирівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Харицька Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Танчик Роман Олегович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Стежко Світлана Орестівна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Тараканов Родіон Сергійович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Харицька Світлана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Терещук Роман Миколайович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Стежко Світлана Орестівна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Ткачук Володимир Сергійович – студент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий керівник: Риженко Катерина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Фещук Ярослава Вячеславівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Колісниченко

Анна Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Філімончук Ірина Максимівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Даниленко Людмила Вікторівна, кандидат філологічних наук, професор, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Чупрасов Максим Олександрович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Шкіль Людмила Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Шевчук Емілія Костянтинівна – студентка Київського університету права НАН України. Науковий керівник: Павлов Володимир Олександрович, старший викладач, Київський університет права НАН України.

Штокал Марина Олександрівна – студентка Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Стежко Світлана Орестівна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Янченко Іван Антонович – студент Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий керівник: Стежко Світлана Орестівна, кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій.

Наукове видання

ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОВА І СВІТ: МОВОЗНАВЧІ, ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ АСПЕКТИ
ВЗАЄМОДІЇ»

Укладач: ІГОШЕВ Кирило Михайлович

Оригінал-макет

К. М. Ігошев

Підписано до друку _____.

Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір типогр. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. _____. Обл.-вид. арк. _____.

Тираж ____ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Адреса видавництва: м. Київ, вул. Іоанна Павла II, 17

Телефон: +38 (050) 218 04 78

e-mail: vidavnictvosnu.ua@gmail.com